

Kariūnas

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos leidinys

2007 m. kovas, Nr. 1 (92)

*Žymiam Lietuvos istorikui
doc. dr. Romui Batūrai – 70*

REDAKcinė KOLEGIJA

Atsakingasis redaktorius
plk.ltn. dr. GINTAUTAS SURGAILIS
tel. 2103650, viet. tel. 24650

Atsakingasis sekretorius
dr. VYTAUTAS TININIS
tel. 2103680, viet. tel. 24680

Redakcinės kolegijos nariai:

EGLĖ TRATAITĖ

(Akademijos bendruomenės klausimai)
tel. 2103506, viet. tel. 24506

kpt. REMIGIJUS BUTKEVIČIUS

(sielovada)
tel. 2103511, viet. 24511

kpt. MARGIRDAS VAZNYŠ

(karinis rengimas)
tel. 2103535, viet. tel. 24535

kpt. ALVYDAS ŽILINSKAS

(universitetinės studijos)
tel. 2103595, viet. tel. 24595

kpt. RONALDAS ENDRIJAITIS

(sportas)
tel. 2103549, viet. tel. 24549

kar. LINA KIEVIŠAITĖ

(Kariūnų tarybos pirmininkė)

Kalbos redaktorė **NIJOLĖ ANDRIUŠIENĖ**

Dizainerė **LAIMA ADLYTĖ**

Fotografas **KĘSTUTIS DIJOKAS**

Spausdino

Krašto apsaugos ministerijos
Leidybos ir informacinio aprūpinimo tarnyba,
Totorių g. 27, LT-01121 Vilnius
Tiražas 500 egz. Užsakymas GL - 218.
Leidinyas platinamas nemokamai.
Leidžiamas kas trys mėnesiai.

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJA

Šilo g. 5 A, LT-10322 Vilnius
El. p. mc@lka.lt, gsurgailis@zebra.lt,
www.lka.lt

- 2 Mūsų svarbiausios atmintinos datos
- 4 Akademijos bendruomenė minėjo Vasario 16-ąją
- 4 Kovo 11-oji – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena
- 6 Vilniaus knygų mugė 2007
- 7 Apie kalbėjimąsi per žvaigždes ir tūkstančius kilometrų nugalintį artumą...
- 8 Alumnai Karo akademijoje
- 11 Kariūnai buvo garbės svečiai
- 12 Pirmakursius užpuolė -33° C šaltis
- 14 Kariūnų tarybos pirmininke išrinkta kariūnė Lina Kievišaitė
- 15 Sveika, Akademija!
- 16 Kariūnų taryba ir savivalda
- 17 Naujausiųjų laikų kariniai konfliktai
- 19 Vienos pokylyje
- 20 Šventė Biržuose
- 22 Vilniaus pilių apsiaustis ir išvadavimas iš maksvėnų (1660–1661 m.)
- 28 Lietuvos karo mokyklos istorija 1919–1940 m.
- 33 Bėk, kariūne, bėk!
- 34 Žymus Lietuvos istorikas ir pilietis doc. dr. Romas Batūra
- 36 Lietuvos totoriai – kariai
- 28 Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Studentų (kariūnų, karininkų klausytojų ir klausytojų) priėmimo 2007 m. taisyklės

*Pirmajame žurnalo viršelyje kariūnai prie Biržų pilies vartų.
Plačiau 20–21 p.*

L

K

A

Mūsų svarbiausios atmintinos datos

Karo akademijos viršininkas plk. Arūnas BALČIŪNAS

Sudėtingi Lietuvos istorijos vingiai. Sausio 13-oji, Vasario 16-oji ir Kovo 11-oji – tai didžiosiomis raidėmis įrašytos datos mūsų atmintyje ir Lietuvos istorijos puslapiuose.

Nepriklausomybės kovų savanorių, plokario rezistentų, 1991 m. sausio 13-ąją žuvusių televizijos bokšto gynėjų jungė vienas tikslas – nenugalimas laisvės troškimas, laisvos Lietuvos vizija ir tikėjimas ateitimi. Vasario 16-oji buvo pagrindas gimti Kovo 11-ajai, o ši data teikė drąsos, vilties ir stiprybės lemtinąją sausio 13-ąją. Lietuvos žmonių širdyse Laisvės ir Nepriklausomybės idėja visada buvo gyva – net išgyvenant tautinę spaudą, likus vieni vieniems tikėjimas negeso. Nepabūgome, nepalūžome, idealai visad buvo stipresni už priešą, kovojome ne ginklu, o tikėjimu ir nepriklausomybės troškimu. Lietuva neteko savo sūnų ir dukterų, tačiau jų gyvenimų auka nebuvo beprasme.

Kovo 11-osios Aktas dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo – tai daugelio svajonių ir vilčių išsipildymas, tautos istorinio siekio įgyvendinimas, pamatas kurti tai, kas teisėtai priklauso mūsų tautai. Kurti laisvą ir nepriklausomą, savarankišką ir pasaulyje pripažintą valstybę. Žinoma, paskelbus nepriklausomybę dar laukė sunkus ir gan ilgas kelias į tikrąjį pripažinimą. Tačiau

šiandien, praėjus septyniolikai metų, kai tapome laisvi, galime didžiuotis. Esame visateisė valstybė, priklausome NATO, Europos Sąjungai, mūsų balsas girdimas pasaulyje. Jau nebestovime ištiesta ranka į pasaulį, o patys galime ją ištiesti, pasidalyti patirtimi, paremti tuos, kuriems tos paramos reikia. Galime didžiuotis mūsų valstybę visame pasaulyje garsinančiais mokslininkais, menininkais, sportininkais. Ir garsina jie ne svetimą, o Lietuvos vardą.

Prieš septyniolika metų iškovota nepriklausomybė šiandien daug kam, o ypač jaunam žmogui yra tarsi savaime suprantamas dalykas, bet privalome nepamiršti, kad taip buvo ne visada, kad buvome ją praradę, o kova su okupantu buvo ilga ir sunki, kupina praradimų ir kančios. Privalome laisvę, kurią turime šiandien, saugoti ir branginti, įprasminti darbais. Kad būtum doras ir sąžiningas Lietuvos pilietis, neužtenka vien tik skambių žodžių. Kiekviename žingsnyje privalome nepamiršti, kas esame ir iš kur atėjome, ko siekiame. Turime puoselėti savo naujai atgimusią valstybę ir toliau kartu kurti ją, tikėti ateitimi, kiekvienas asmeniškai jausti atsakomybę už mūsų visų ateitį ir gerovę.

Didžiausia kiekvienos tautos vertybė yra jos Laisvė, tad branginkime ją ir įrodykime, kad esame jos verti.

Iškilmų pradžia

Krašto apsaugos ministro padėka įteikta Politikos mokslų katedros vedėjui prof. dr. Gediminui Vitkui

Ar lietuviai mokosi iš istorijos?

Humanitarinių mokslų katedros doc. dr. Elmantas MEILUS

Pranešimas skaitytas 2007 m. sausio 12 d. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje surengtame iškilmingame 1991 m. sausio 13 d. tragiškų įvykių minėjime.

Cia bandysiu pateikti tam tikrus samprotavimus apie du mūsų valstybės esminius istorijos momentus, kuriuos skiria daugiau nei 50 metų: tai 1940 m. birželio ir 1991 m. sausio įvykiai Lietuvoje. Manau, kad iki šiol jie nepakankamai gretinti, nelyginta, kaip vienu ir kitu atveju į juos reagavo mūsų visuomenė, kaip elgėsi politinė šalies vadovybė.

1940 m. birželio viduryje Sovietų Sąjunga, vadovaudamasi Molotovo-Ribentropo pakto slaptųjų protokolų straipsniais, paskelbė Lietuvai ultimatumą. Neišdrįsusi pasipriešinti ir jį priėmusi Lietuva buvo okupuota, o po pusantro mėnesio (rugpjūčio 3 d.) ir aneksuota, tai yra prijungta prie SSRS. Neabejotina, kad dėl Lietuvos nepriklausomybės praradimo labiausiai kalti du agresoriai – SSRS ir Vokietija, tačiau reikia turėti galvoje, kad ir pačioje Lietuvoje dėl keliolika metų trukusio autoritarinio prezidento Antano Smetonos valdymo tam buvo susidariu-

Doc. dr. Elmantas Meilus

sios gana palankios sąlygos, nes daugumą žmonių buvo apėmusi gili politinė ir moralinė krizė. Faktiškai šalyje taip ir nesusiformavo pilietinė visuomenė, kuri pavojaus akimirka susitelktų ir sto- tų ginti valstybės, nes autoritarizmo są- lygomis visą laiką buvo diegiama min- tis, kad valstybės saugumu ir ateitimi pasirūpins Tautos vadas (A. Smetona), o paprasti piliečiai turi tik dirbti ir rūpintis savimi. Užteko kelių ultimatumų (1938 m. Lenkijos, 1939 m. Vokietijos, 1940 m. SSRS), kurie nuolankiai buvo priimti, ir visuomenė buvo dezorganizuota. Ir nors veikė visos valstybės struktūros, tarp jų ir gana gerai to meto sąlygomis parengta ir apginkluota kariuomenė, praktiškai nei politikai, nei kariškiai, nei inteligentija, nei likusi visuomenės dalis nesiėmė beveik nieko, kad būtų išgelbėta valstybė ar garbingai, bent jau simboliškai, pasipriešinta okupaci- jai. Absoliuti dauguma žmonių tylėjo ir nieko nedarė tikėdamiesi, kad ir be jų pastangų viskas susitvarkys ar tai už juos sutvarkys kiti ir karo veiksmų šalyje pavyks išvengti. Taip ir atsitiko. Sutvarkė kiti, deja, ne taip, kaip tikėtasi. Tokioms trumparegiškoms viltims nebuvo lemta išsipildyti, nes karo išvengti vis tiek ne- pavyko, o jo padariniai, ko gero, tapo dar skaudesni, nei būtų buvę, jei būtų garbingai pasipriešinta. Todėl, kaip tvirtina Liudas Truska: „Akivaizdu, jog Lietu- vos okupaciją lėmė Maskvos ir Berlyno sandėris, o už gėdingąją 1940 m. kapi- tuliaciją (kad nei ginklu, nei politiškai nebuvo ginama nepriklausomybė, ne- pareiškėtas protestas [dėl ultimatumo – E. M.], neįvardyta agresija, teisinami okupantai [t.y. valdžia, kuri skelbė, kad ateina draugiška kariuomenė – E. M.]) atsakomybė tenka tuometinei politinei bei karinei Lietuvos vadovybei.“

Sovietiniai okupantai iš karto ėmė- si tvarkytis kaip namie: suiminėjo jiems nepalankius žmones, primetė savus įstatymus, atėmė turta, persekiojo ki- tamincius, galiausiai pradėjo masiškai tremti Lietuvos inteligentiją, ūkinin- kus, verslininkus ir kt. Visa tai atvėrė žmonėms akis, kur gali nuvesti nevei- klumas ir nesirūpinimas bendru reikalu – valstybe, bet buvo per vėlu. 1941 m. birželio sukilimas ir pokario partizanų kova jau buvo tik piliečių bandymas at- kurti prarastą valstybingumą de facto. Deja, nepavyko...

Už savo nusikalstamą neveiklumą 1940 m. beveik 50 metų turėjome iš- būti sovietiniame lageryje (atmetus 3 nacistų valdymo metus), ir tik 1990 m., laimingai susiklosčius aplinky-

bėms, atsirado galimybė atkurti savo valstybę. Čia visuomenė pasirodė verta pagarbos: ji savo aktyviais veiksmais ir pilietine pozicija privertė pasukti nepri- klausomybės keliu didžiąją dalį sovie- tinės lietuviškosios nomenklatūros, iš savo tarpo išskėlė naujų politinių lyderių kartą ir ta galimybę pasinaudojo – 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos valstybės nepri- klausomybė buvo atkurta. Tačiau iš kar- to tą nepriklausomybę reikėjo apginti.

1991 m. sausio 10 d. Lietuva sulaukė eilinio savo istorijoje ultimatumo, kurį pasirašė SSRS prezidentas Michailas Gor- bačiovas. Jame įspėjama, kad lietuviai ne- bandytų atkurti „buržuazinės santvarkos“, reikalaujama laikytis SSRS Konstitucijos, atšaukti visus Seimo priimtus „antikons- titucinius“ aktus. 1991 m. pradžioje Lietuva dar neturėjo savo ginkluotųjų pajėgų, kurios galėtų pasipriešinti, o nepriklaus- somos valstybės struktūros dar tik bandė įsitvirtinti. Iš esmės tik laisvas žodis ir pilie- čių kūnai buvo vieninteliai veiksmingi jos ginklai, ir nuo pat krizės pradžios Lietuvos politinė vadovybė nebijojo jais naudotis. Atvirai buvo kalbama apie problemas ir pavojus, kviečiami piliečiai ginti savo valstybės.

Skirtingai nei 1940 m., 1991 m. Lietuvos Vyriausybė pasiuntė į Lenkiją užsienio reikalų ministrą Algirdą Sau- dargą, kuris turėjo įgaliojimus sudaryti vyriausybę emigracijoje, jei svetimos jėgos įvykdytų valstybės perversmą. Sausio 13-osios naktį, prasidėjus sovie- tų agresijai, susirinkęs Seimas apsvars- tė, kas rodytų, kad Lietuvoje nuversta

teisėta valdžia, ir priėmė rezoliuciją, įga- linančią A. Saudargą veikti. Buvo kreip- tasi į pasaulio šalių vyriausybes ir visuo- menes įvardijant agresijos faktą. Iš visų vietos valdžios institucijų primygtinai pareikalauta ir toliau vykdyti teisėtos Lietuvos Vyriausybės nurodymus. Buvo pasakyta, kad „bet kokia kita vyriausybė Lietuvoje yra neteisėta ir jos nurodymai Lietuvos žmonėms yra neprivalomi“.

Dėl viso to, nors ir buvo užėmę Lie- tuvos radiją ir televiziją, Vilniaus televizi- jos bokštą bei kai kuriuos kitus objektus, ir dėl Lietuvos visuomenės, jos politinės vadovybės pozicijos sovietai bei vietiniai kolaborantai liko visiškai izoliuoti. Lietu- va dar daugiau kaip aštuonis mėnesius gyveno, nors ir okupuota, bet viduje laisva ir apsisprendusi, klausydama tik savo teisėtos Vyriausybės ir Seimo. O po rugpjūčio pučo Maskvoje ji tapo visiškai nepriklausoma, buvo pripažinta tarp- tautiniu mastu.

Tad istorija dar kartą parodė, kad už laisvę reikia mokėti kraujo kainą. 1940 m. mes (tauta ir valstybė) šios kainos nesumokėjome (kaip minėta, pokario partizanų kraujas buvo ne valstybės, o pavienių piliečių auka). 1990 m. šią kainą buvo pasiruošusi sumokėti ir politinė va- dovybė, kuri, regis, padarė beveik viską, ką tomis ekstremaliomis sąlygomis buvo galima padaryti, kad išsaugotų nepri- klausomybės daigus bei viltį, ir piliečiai, kurie aukojosi prie televizijos bokšto, Radijo ir televizijos centro, kurie buvo pasiryžę aukotis ir prie Seimo. Šlovė kri- tusiems, laimingi už laisvę numirę!

Akademijos bendruomenė minėjo Vasario 16-ąją

Eglė TRATAITĖ

2007 m. vasario 15 d. Akademijoje vyko iškilmingas Vasario 16-osios minėjimas. Akademijos bendruomenę bei atvykusius svečius šventės išvakarėse sveikino Karo akademijos viršininkas plk. Arūnas Balčiūnas. Pranešimą skaitė Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko pavaduotojas istorikas Algis Kašėta. Minėjimas baigėsi šventiniu koncertu, kurį dovanojo Vilniaus miesto politinių kalinių ir tremtinių choras, susikūręs 1989 metais. Dabar jam vadovauja kompozitorius ir dirigentas Bronislovas Jankauskas. Choristai – patirtų kančių nepalaužti, šviesūs ir išdidūs žmonės – apdainavo partizanų kovas už laisvę. Minėjimo metu atliekamos eilės žiūrovus jaudino savo nuoširdumu ir šiluma.

Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių choras

Kovo 11-oji – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena

Karo akademijoje kovo 9 d. buvo iškilmingai paminėta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena.

Susirinkusiuosius artėjančios šventės proga sveikino Akademijos viršininkas plk. Arūnas Balčiūnas. Jis kvietė pamąstyti apie mūsų tautos patirtį, išgyvenimus, ilgą ir sudėtingą kelią į laisvę. Ragino nebūti abejingus, rūpintis šiandiene Lietuva, puoselėti naujai at-

gimusių valstybę ir toliau kartu ją kurti, kiekvienam asmeniškai jausti atsakomybę už mūsų visų ateitį ir gerovę.

Svarbiausiais Nepriklausomybės atkūrimo laikotarpio atsiminimais pasidalijo ambasadorius, Kovo 11-osios Akto signataras Česlovas Stankevičius. Jis 1990–1992 m. ėjo Parlamento pirmininko pavaduotojo pareigas, buvo derybų su SSRS vyriausybe delegacijos

narys, vėliau – pirmininkas.

Šventinį koncertą Akademijos bendruomenei dovanojo Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos merginų choras „Liepaitės“, kuriam vadovauja Jolita Vaitkevičienė.

Kovo 11-ąją, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną – lygiai po 80-ies metų – Lietuvos radijo tiesioginiame eteryje klausytojai turėjo galimybę vėl išgirsti karių balsus Liudo Giros pjesėje „Beauštanti aušrelė“.

Karo akademijos absolventė ltn. Rūta Gaižutytė, Karo policijos vyr. srž. Aurelija Vosylė, kariūnės Julija Krauklis ir Simona Lukoševičiūtė, kariūnai Jurgis Norvaiša ir Paulius Venclovas, Karių teatro režisieriai Leonas Ciunis ir Vaclovas Žebrauskas Kovo 11-ąją kvietė pasiklausyti, kaip šiandien skamba daugiau nei prieš aštuoniasdešimt metų sukurtas ir Nepriklausomoje Lietuvoje atliktas dramos kūrinys.

1927 m. kovo 4 d. Karių teatras, vadovaujamas plk. Vlado Braziulevičiaus, tiesioginiame eteryje suvaidino šį eiliuotą dramos kūrinį.

Kovo 11-ąją Lietuvos radijo teatro 80-ies metų sukakties proga klausytojai turėjo unikalią progą pasiklausyti šios naujai pastatytos pjesės, kurią dovanojo Lietuvos radijas ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Karių teatras.

Iš kairės į dešinę: Karo akademijos viršininkas plk. Arūnas Balčiūnas, buvęs krašto apsaugos ministras, ambasadorius Česlovas Stankevičius, LKA viršininko pavaduotojas-štabo viršininkas plk. ltn. Vygantas Bukauskas, viršininko pavaduotoja aprūpinimui mjr. Loreta Vytytė

Šviesių vilties ir naujų gyvenimo atradimų kupinų šv. Velykų!

- Kai** kas nors sugeba nusiplėšti bent vieną iš savo tūkstančio kaukių
ir rizikuoja atviriau stoti gyvenimo švieson,
- kai** kas nors palieka savo paties netikrumą
ir kai tampa laisvas klausyti,
- kai** kuris nors atpažįsta žodį „reikia“
ir tuojau pat imasi veikti,
- kai** kas nors žengia pirmą žingsnį
ir atleidžia įžeidimą,
- kai** kažkas pradeda suprasti kito padėtį,
- kai** kas nors laukia vienišo,
- kai** kas nors visų nuvertintą ir pasmerktą pavadina Žmogumi,
- kai** kas nors sugeba dalytis su kitu pats mažai turėdamas,
- kai** pinigų nuvertėjimas nekelia siaubo,
- kai** pradeda eizėti širdies ledas,
- tada yra Velykos.**

Lietuvos kariuomenės Ordinariatas

REDAKTORIAUS SKILTIS

Ir vėl pavasaris... Ir vėl artėja gražiausias metų laikas, kai po rudens darganų, žiemos speigų – nors šiais metais jų kažkaip net ir nepajutome – vėl atbunda viskas, kas gyva. Atbunda gamta, atbunda visi jos kūriniai, tarp jų ir žmogus, ateina gražiausia gamtos ir žmonių šventė – Velykos.

Gamtos atbudimas daugybę amžių žmogui buvo paslaptis. Atrodo, mirusi gamta, nerodanti jokio gyvybės ženklo, sušildžius saulei, atgyja. Ima kaltis silpni daigeliai, o kartu su jais ir viltis, kad prasideda naujas gyvenimas, prasideda stebuklas. Kartu su šiuo jausmu į mūsų širdis ateina pavasaris. Norisi būti geresniems, norisi visiems šypsotis, pamiršti, kas buvo negera, ir atleisti visiems tiek esamas, tiek nesama skriaudas, norisi gyventi ir džiaugtis gyvenimu kartu su prisikėlusiu iš mirusiųjų mūsų Viešpačiu Jėzumi Kristumi.

Mielieji Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariūnai, dėstytojai, profesorai, instruktoriai, Akademijos darbuotojai, „Kariūno“ draugai, bičiuliai, korespondentai ir skaitytojai, „Kariūno“ redakcinė kolegija visus Jus sveikina šv. Velykų proga. Jums ir Jūsų artimiesiems linkime sėkmės, daug žemiškos laimės, dangiškos šviesos ir gėrio.

Džiaugsmingų šv. Velykų!

Atsakingasis redaktorius

Vilniaus knygų mugė 2007

Rozvita VAREIKIENĖ

Karo akademijos atstovė Lietuvos akademinių leidyklų asociacijoje

Vasario 22–24 dienomis LITEXPO rūmuose vyko penktoji tarptautinė paroda „Mokymasis, studijos, karjera 2007“. Šių metų parodos moto – „Protingiausia investicija“. Per penkerius metus ji tapo svarbiausiu metų švietimo renginiu. Jame dalyvauja daugiau kaip 100 profesinių mokyklų, kolegijų, universitetų, kalbų ir kvalifikacijos kėlimo bei perkvalifikavimo kursų rengiančių bendrovių iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Airijos, Danijos, Didžiosios Britanijos, Italijos, Olandijos, Šveicarijos, Vokietijos, Švedijos, JAV, Ispanijos. Šios parodos nuolatinė dalyvė yra ir Lietuvos karo akademija, kuriai joje atstovauja Studijų skyrius.

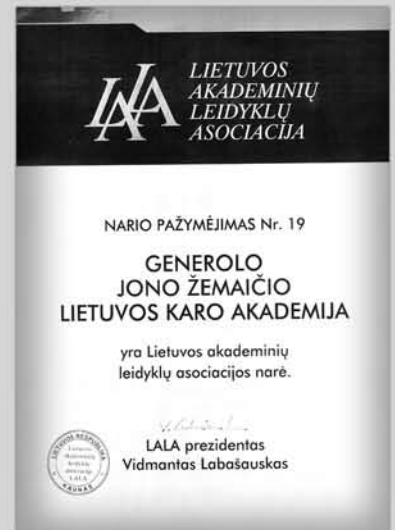
Nuo vasario 22 iki 25 d. LITEXPO rūmuose vyko ir kitas renginys – *Vilniaus knygų mugė 2007*. Šioje mugėje pirmą kartą dalyvavo ir Karo akademija, viena iš Lietuvos akademinių leidyklų asociacijos (LALA) narių. Jos metu LKA, Lietuvos mokslų akademijos, Lietuvos žemės ūkio universiteto leidykloms iškilmingai buvo įteikti šios asociacijos pažymėjimai.

LALA įkurta 2004 m. Ją sudaro 21 leidykla. LALA veiklą ir mokslo leidinių populiarinimą remia LR švietimo ir mokslo ministerija. Asociacijos narės bendradarbiauja ne tik parodose, jos dalijasi patirtimi ir stengiasi taikyti naujausius darbo metodus, drauge aktyviai diegia elektroninės leidybos principus savo kasdienėje veikloje. Šiemet beveik visos leidyklos, susivienijusios į Lietuvos akademinių leidyklų asociaciją, skaitytojams pristatė naujoje salėje įrengtame bendrame stende, kuris užima 151 kv. metro plotą. Čia buvo parengtos 10 valstybinių universitetų, 4 akademijų ir Lietuvos mokslų akademijos, 3 mokslo institutų, 3 kolegijų leidyklų ekspozicijos. LALA narės rengė susitikimus su labiausiai perkamu, įdomiausiu, daugiausiai kartų leistų mokomųjų ir mokslinių knygų autoriais, seminarus ir konferencijas apie elektroninės leidybos ypatumus, Lietuvos akademinės elektroninės leidybos sistemos kūrimą. Todėl LALA iniciatyva vasario 24 d. knygų mugėje buvo prista-

tytas projektas „Lietuvos akademinės e. leidybos sistemos sukūrimas“. Jį pristatė KTU Informacinių technologijų diegimo centro darbuotojai Vilius Kučiukas ir Antanas Štreimikis. Elektroninės leidybos projektų grupę sudaro trys valstybinės svarbos projektai: „Lietuvos akademinės e. leidybos sistemos sukūrimas“, „Lietuvos virtuali biblioteka bei visateksčių dokumentų duomenų bazės sukūrimas“, „Lietuvos mokslo ir studijų e. dokumentų kaupimas ir pateikimas skaitytojams“. Šie projektai įgyvendinami iš dalies finansuojant Europos Sąjungai ir remiant Lietuvos Respublikai.

Daugelis aktyviausių universitetų – Kauno technologijos, Kauno medicinos, Vilniaus pedagoginis, Vytauto Didžiojo, Klaipėdos – jau pasuko elektroninės leidybos linkme, įsigijo tam reikalingos įrangos. Jie galės greitai reaguoti į Lietuvos mokomųjų ir mokslinių knygų skaitytojų poreikius, nes elektroninė leidyba leidžia taupiai ir lanksčiai organizuoti leidybos procesą.

Labai daug dėmesio sulaukė Karo akademijos leidiniai, kurie plačiai visuomenei buvo pristatomi pirmą kartą. Prie LKA stendo nuolat būriavosi tiek jaunimas, tiek solidūs skaitytojai, kuriems buvo įdomūs ir „Karo archyvai“, ir plk. ltn. dr. G. Surgailio „Lietuvos karinis

laivynas 1935–1940“ bei „Rusijos kariuomenės išvedimas“. Studentai ypač domėjosi Lietuvos karo akademijos ir Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto Strateginių tyrimų centro tęstiniu leidiniu „Lietuvos metinė strateginė apžvalga“, kuri leidžiama jau nuo 2002 m.

Taigi šiemet visi, norintys sužinoti, kokius vadovėlius, mokomąsias ir mokslines knygas Lietuvoje išleido Lietuvos aukštosios mokyklos, universitetai, institutai per paskutiniuosius metus, įvertinti jų dizainą, spaudos kokybę, turinį, susitikti su autoriais, leidėjais ir išsakyti savo lūkesčius, pareikšti pastabas ar pagirti, pasitarti, susitiko Vilniaus knygų mugėje.

Lietuvos akademinių leidyklų asociacijos atstovai

Apie kalbėjimąsi per žvaigždes ir tūkstančius kilometrų nugalintį artumą...

Karo akademijos kapelionas kpt. Remigijus BUTKEVIČIUS

„Tad Kūčių vakarą ir per Kalėdas susitiksime, sveikinsimės ir kalbėsime per žvaigždes...“ – taip baigiame pokalbį telefonu iš Afganistano po interviu Lietuvos radijo laidai kariams „Laisvai!“

Kiekviena misija – didelė patirtis. Ir tai ne tik patobulinti profesiniai įgūdžiai, daug įspūdžių apie šalį, jos kultūrą, žmones, bet ir kiekvieno asmeninis žmogiškasis patyrimas. Nekasdienėmis

Karo akademijos kapelionas kpt. Remigijus Butkevičius ir vrs. Saulius Narbutis Afganistane

su žurnaliste Regina Germanavičiūte.

Jau gili Kūčių naktis, tačiau dar ilgokai stoviu mėnesienoje... Mintimis esu su savo bičiuliais, švenčiančiais Kalėdų nakties Piemenėlių Mišias Lietuvoje. Ir nors mus skiria keli tūkstančiai kilometrų, tačiau tai ne kliūtis bendrauti, kalbėtis, jausti artumą, bendrą dvasią...

Kaip ir Vėlinių vakarą, prisimenant iškeliačius brangius žmones... Rimti karių veidai kopolyčioje susirinkus švęsti Mišių ir mintys, skriejančios labai toli. Nors ir negali šįvakar stovėti prie artimųjų kapų, uždegti ant jų žvakelių, mus sieja ir vienija žmogiškasis ryšys, bendrystė.

Giliai atmintin įstrigo Afganistane tarnaujančių karių susikaupę veidai tiek per Vėlines, tiek drauge sėdint prie Kūčių stalo, tiek švenčiant Kalėdų nakties Mišias ar tiesiog kurį nors jų užkalbinus, kai mintimis ilgesingai lanko savuosius namus... Ir šis sutelktumas nepakartojamas, tylus, tačiau kartu ir labai iškalbingas.

Sakytume, aiškūs ir suprantami dalykai, nėra čia ko daugiau ir plėstis. Daug mūsų karių, dalyvavusių misijose (ir ne kartą), tą išgyveno ir viską puikiai žino. Tačiau, kita vertus, juos suprasti gali tik tie, kurie visa tai patyrė savo kailiu.

sąlygomis kiekvienas gali būti atviras pirmiausia sau pačiam. Tai – vertybių perkainojimo laikas. Juk čia yra galimybė į savąjį gyvenimą pažūrėti kitaip, naujai, įvertinti išgyvenimus, kurių galbūt būdamas Lietuvoje nepatiri ar nepastebi. Pirmiausia – tau artimi ir širdžiai brangūs žmonės. Galbūt dažnai mes skęstame kasdienybės rutinoje ir daug svarbių dalykų praleidžiame pro šalį. Visą laiką, ypač nesant Lietuvoje, gera jausti artimųjų dėmesį bei rūpestį ir palaikymą; smagu grįžti į namus, kai žinai, jog esi laukiamas. Atitolus nuo namų, visa tai įgyja naują prasmę, sušvinta naujais atspalviais.

Ne šiaip sau dėlioju šias mintis – esu įsitikinęs, jog tarp daugelio sėkmingą misiją lemiančių veiksnių yra kario psichologinis stabilumas, o tam daug įtakos turi ryšiai su šeima ir artimaisiais. Tai nematoma gelmė, iš kurios kiekvieną kartą gali iš naujo pasisemti jėgų. Buvo smagu matyti šviesius karių veidus, kai jie žiūrėjo Kauno įgulos kapeliono parengtą filmuotą medžiagą, kurioje namų vaizdai, artimųjų veidai ir jų perduodami šventiniai sveikinimai. Noriu pasidžiaugti šia gražia kapeliono

kpt. Tomo Karklio iniciatyva: jis prieš Kalėdas aplankė 47 PAG 4 tarnaujančių karių šeimas ir įrašė jų linkėjimus. Tai tapo tiltu, jungiančiu tolimąjį Afganistaną ir Lietuvą. Šiuo atveju dėmesys buvo skirtas ir kariams, ir jų šeimoms. Beje, ir artimieji neliko be jiems skirtų žodžių: kapelionas Tomas parvežė vaizdo medžiagos apie karių tarnybos kasdienybę ir jų šiltus linkėjimus.

Daug tarnų kalbėta apie darbą su misijose tarnaujančių karių šeimomis. Ir tai vyksta (aišku, kaip visada, norisi, kad būtų bendraujama daugiau). Palyginti su ankstesniais laikais, matoma, kad artimieji aktyviau atsiliepia, dalyvauja kariuomenės organizuojamuose susitikimuose. Tai labai džiugina. Svarbu, kad būtų išlaikytas kuo glaudesnis karių ir jų artimųjų ryšys. Kai kuriose Vakarų Europos šalyse sukurti misijose tarnaujančių karių šeimų ir artimųjų klubai: čia žmonės nuolat renkasi draugėn, keičiasi informacija, dalijasi kasdienos rūpesčiais, padeda ir stiprina vieni kitus. Manau, kad tai puiki patirtis, kuri galėtų būti taikoma ir Lietuvoje.

Kitas svarbus darbo baras, kalbant apie karius, tarnaujančius TRO, – laikotarpis po misijos. Šiandien akivaizdu, kad ši veikla nepakankama. Tai, kad kario kurį laiką nebūna namuose, turi įtakos šeimos gyvenimui. Šiuos pokyčius tiek pats karys, tiek jo artimieji turi suvokti, įvertinti ir priimti. Mano manymu, reikia daugiau susitikimų (tiek asmeninių, tiek bendruomenės) bei kitokių veiklos būdų siekiant, kad jie, grįžę į šeimą, į tarnybos vietą ir pan., optimaliai adaptuotųsi. Juk mums svarbu ne tik gerai atlikta misija, bet ir tolesnis kario gyvenimas. Kaip minėjau, reikalinga pagalba abiem pusėms – tiek kariui, tiek jo artimiesiems.

Na, o gyvenimui nestovint vietoje, ir toliau lieka mūsų dėmesys, malda ir nematomi, bet toli nusidriekiantys bendrystės saitai su misijose tarnaujančiais kariais, juos palaikant ir stiprinant.

Vis dėlto tas kalbėjimasis per žvaigždes yra labai išraiškingas, gilus, šiltas ir tikrai daug duodantis...

Alumni Karo akademijoje

Doc. dr. Nijolė JANULAITIENĖ, doc. dr. Bronius PUZINAVIČIUS

Šių metų sausio 12 dieną Karo akademijoje lankėsi Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos ugdytojai kunigai *Jurgis Vitkovskis* ir *Žydrūnas Vabuolas* bei didelis būrys (daugiau kaip 40) kunigytei besirengiančių Seminarijos auklėtinių – klierikų, arba, kitaip sakant, alumnų. Prie vartų svečius pasitiko Akademijos muziejaus vedėja *Rozvita Vareikienė* ir vienas šio rašinio autorių – religijų istorijos ir teologijos dėstytojas. Po trumpo pokalbio ir pasižvalgę po Akademijos teritoriją svečiai buvo palydėti į 201 auditoriją. Čia susirinkusiesiems *mjr. Ramūnas Švažas* pristatė Akademijos viršininką *plk. Arūną Balčiūną*, kuris nuoširdžiai pasveikino svečius, palinkėjo jiems turiningos ir malonios viešnagės, supažindino su pagrindiniais Akademijos veiklos tikslais ir uždaviniais. Po to kalbėjęs *kpt. Laimutis Baliūnas* papasakojo apie jos struktūrą, kariūnų akademinio ir karinio rengimo procesą. Kariūnas *Vaidas Jasonas* trumpai supažindino su karininkų rengimo Lietuvoje istorija.

Svečiai teiravosi apie tokių mažų valstybių kaip Lietuva saugumo užtikrinimo ypatumus, Lietuvos kariuomenės vaidmenį dabartinėje geopolitinėje situacijoje. *Kpt. L. Baliūnas* sakė, kad mažos valstybės karinį ir politinį saugumą lemia daugelis veiksnių. Vienas svarbiausių – galingi ir patikimi sąjungininkai, jų parama ir pagalba tiek kariniame, tiek diplomatiniam fronte. Tačiau tai, kad esame Šiaurės Atlanto gynybinio aljanso nariai, nereiškia, kad patys neturėtume rūpintis savo valstybės saugumu ir gynyba. Mes negalime būti vien saugumo vartotojai. Turime ir patys pagal savo išgales ir išteklius prisidėti užtikrinant tiek savo šalies, tiek tarptautinį saugumą. Todėl nuo 1994 m. Lietuvos kariai dalyvauja tarptautinėse taikos palaikymo operacijose. Iki šiol į tokias misijas buvo išvykę daugiau kaip 1 500 mūsų karių.

Taip pat neturėtume pamiršti, kad mažos valstybės karinis ir politinis saugumas labai daug priklauso nuo visos valstybės piliečių pilietinio sąmoningumo, sutelktumo, pasiryžimo ginti pačią didžiausią vertybę – Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę. Nedidelės valstybės gali veiksmingai gintis tik taikydamos visuo-

tinės gynybos modelį, kai kilus pavojui priešinasi visa tauta. Lietuvos kariuomenė turi būti vertinama kaip priešakinė gynybos linija, telkianti ir integruojanti visuomenės ir tautos jėgas. Mažos tautos sutektumas ir kovinė parengtis dažnai tampa svarbiu valstybės saugumą užtikrinančiu ir nedraugiškų valstybių ekspansinius ketinimus trاندančiu veiksmu.

Kunigų seminarijos auklėtiniams buvo parodytas pusę valandos trukęs filmas „Kol kardas guls ant peties“. Jis atskleidė kariūnų kasdienybę ir šventines gyvenimo akimirkas. Atrodo, mūsų svečius ypač sudomino vaizdai iš pradinio kario parengimo pratybų, kurių metu tikrinama būsimųjų kariūnų fizinė, psichologinė ir kovinė parengtis, išbandomas jų pasiryžimas tapti karininkais.

Po kavos pertraukėlės svečiai tęsė pažintį su Akademija. Jie lankėsi sporto komplekse, kur apie kariūnų sporto laimėjimus, fizinio rengimo ypatumus papasakojo instruktorius *Andrejus Nachajus*, ramovėje, kurios viršininkas Vytautas Minkevičius kalbėjo apie kariūnų kultūrinį gyvenimą ir svečiams padovanojo vyrų choro „Kariūnas“ koncertų garso ir vaizdo įrašų. Prie Akademijos muziejaus eksponatų dramatišką partizanų generolo Jono Žemaičio ir jo šeimos gyvenimo istoriją papasakojo muziejaus vedėja R. Vareikienė.

Seminaristai apsilankė ir Kariūnų batalione. Juos nustebino asketiška Akademijos auklėtinių gyvenamoji aplinka, kariška tvarka ir švara kariūnų bendrabutyje, miegamuosiuose, buitinėse patalpose.

Ko gero, „kariškiausių“ įspūdžių svečiai patyrė lazerinėje šaudykloje, kur kiekvienas galėjo išbandyti savo peties tvirtumą, rankos miklumą ir akies taiklumą. Sako, kad taikliausiai šaudė kareiviškos duonos ragavę seminaristai. Atrodo, karo tarnybos „universitetai“ irgi praverčia – išmoko ne tik neprašauti pro šalį, bet ir nepaklįsti gyvenimo keliuose...

Po svečių „intelektinio, fizinio ir karinio lavinimo“ atėjo laikas ir „dvasinėms pratyboms“. Akademijos koplyčioje alumnai susitiko su ką tik iš Afganistano grįžusiu kariūnų kapelionu kun. kpt. Remigijumi Butkevičiumi. Jis pasidalijo dar karštais kelionės įspūdziais, papasakojo,

kaip gyvena Afganistano Goro provincijos atkūrimui vadovaujantys Lietuvos kariai, kalbėjo apie karo kapeliono tarnystę ir sielovados kariuomenėje ypatumus.

Kunigų seminarijos auklėtiniai suabejojo, ar galima kare, kovinėje veikloje naudojama smurtą ir prievartą suderinti su krikščioniškosios moralės principais ir ar tokiais sąlygomis apskritai įmanomas karių dorinis ugdymas. Atsakydamas į šį klausimą, kapelionas R. Butkevičius sakė, kad ištis karas moralumo problema – labai sudėtingas dalykas. Karo, kovinės veiklos metu kariai siekia savo tikslų, pergalės ne tik patys rizikuodami savo gyvybėmis, patirdami daugybę sunkumų ir pavojų, bet ginklu ir kovos technika naikindami priešų gyvąją jėgą, karinius objektus, materialines vertybes. Net ir taikos metu karys rengiamas galimam karui, kuris neišvengiamai susijęs su žiaurumu, smurtu. Todėl karinė veikla iš pirmo žvilgsnio tarsi prieštarauja pagrindiniam visų laikų dorovės principui „Nežudyk“. Tačiau kario profesinė pareiga – visomis išgalėmis, taip pat ir ginkluota kova, ginti neįkainojamas vertybes – Tėvynės ir jos žmonių laisvę ir nepriklausomybę. Todėl šių tikslų siekiant naudojamas smurtas yra ne agresijos, o būtinosios ginties aktas ir iš esmės neprieštarauja moralės normoms.

Žinoma, labai svarbu, kad kariai teisingai suvoktų savo veiklos tikslus ir motyvus, sugebėtų atskirti agresiją nuo būtinosios ginties, išmanyti kario profesinės etikos ypatumus ir karo teisę reglamentuojančius įstatymus. Šie uždaviniai sprendžiami visapusiškai ugdant ir lavinant kario asmenybę, rūpinantis jo intelektualiniu, pilietiniu, patriotiniu ir doriniu ugdymu. Karys neprivalo vykdyti įsakymų, kurie pagal tarptautinės teisės normas yra laikomi karo nusikaltimais ir karių etikos pažeidimais.

Kariai, patirdami didelius karo tarnybos ir kovinės veiklos sunkumus, priversti veikti gyvybei pavojingomis sąlygomis, neretai yra atviresni Dievo malonei ir moraliniam įstatymui, negu tokios patirties neturintys civiliniai gyventojai. Karo istorikai tvirtina, kad daugelis žymių karo vadų – anglai H. Nelsonas, D. Robertsas, amerikiečiai G. Washingtonas, A. Jacksonas, R. Lee ir kiti – buvo labai tikintys žmonės. Kariai gerbia karininkus, kurie nesistengia slėpti savo religingumo, tačiau jo nepabrėžia. Anot britų karo psichologo N. Copelando, tikėjimas praturtina asmenybę, teikia žmogui daugiau energijos, vilties, pasitikėjimo, padeda ne-

sijausti vienišam net ir sunkiausiomis gyvenimo akimirkomis.

Susitikimui baigiantis kariūnas Artūras Ševeliovas svečiams padovanojo keletą leidinių apie Lietuvos krašto apsaugą ir Karo akademiją. Svečiai taip pat paliko turiningų, gausiai iliustruotų leidinių apie Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminariją, kurie praturtins Karo akademijos biblioteką. Išlydėdami svečius padėkojome už apsilankymą ir pateikėme keletą klausimų apie jų viešnagės Karo akademijoje tikslus, kunigystės pašaukimą, dabartinio jaunimo sielovados problemas.

Kunigų seminarijos ugdytojas **kun. Žydrūnas Vabuolas** kalbėjo:

„Labai džiaugiamės, galėję apsilankyti Lietuvos karo akademijoje. Jau planuodami apsilankyti jūsų mokymo ir ugdymo įstaigoje, pirmiausia norėjome susipažinti su jos istorija, struktūra, mokslo ir ugdymo sistema, palaikyti ir sutvirtinti jau gyvuojantį bendradarbiavimą, kurio išraiška iki šiol buvo atskirų kariūnų grupių apsilankymai mūsų Seminarijoje. Bene vienas svarbiausių tikslų buvo leisti susitikti ir pabendrauti abiejų mokymo institucijų auklėtiniams. Man asmeniškai buvo įdomu pamatyti, kaip dabar atrodo ir gyvena buvę mūsų kaimynai, kadangi esu vienas iš tu, kurie 1993 m. įstojo į Vilniaus kunigų seminariją, tada laikinai įsikūrusių Trinitorių vienuolyno ansamblyje. Keletą metų gyvenome kaimynystėje, o pirmuosius dvejus netgi naudojomes tais pačiais vartais ir mūsų teritorijos dar nebuvo atskirtos.

Manau, mūsų lūkesčiai su kaupu išsipildė. Programa buvo tikrai turtinga, viskas labai tiksliai suplanuota. Mažiau kaip per pusdienį spėjome susipažinti su Karo akademijos istorija, veikla, studijų programomis ir ugdymo principais, apžiūrėti sporto kompleksą, kariūnų ramovę, muziejų, koplyčią, gyvenamąsias patalpas. Taip pat buvo proga asmeniškai pasikalbėti prie arbatos puodelio Akademijos svetainėje, išbandyti savo sugebėjimus šaudykloje.

Labai įdomus buvo susitikimas su Karo akademijos kapelionu kun. **Remigijumi Butkevičiumi**, kuris papasakojo mums apie kunigo darbo ir Evangelijos skelbimo kariuomenėje specifiką, taip pat pasidalijo savo misijos Afganistane įspūdžiais.

Kunigo pašaukimas ir karininko profesija iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti visiškai skirtingi, nieko bendra tarpusavyje neturintys dalykai, tačiau šis mūsų apsilankymas Karo akademijoje padėjo

pamatyti ir daug bendrų sąlyčio taškų tiek tarp mūsų mokymo įstaigų, tiek tarp kunigo tarnystės ir karininko tarnybos. Mūsų aukštosios mokyklos panašios tuo, kad rengia savo auklėtinius labai specifinėms užduotims ir todėl ugdo juos ne tik intelektualiu, bet ir daugeliu kitų aspektų, nes, kad būtum geras kunigas ar karininkas, neužtenka vien tik turėti atitinkamų savo srities žinių, informacijos. Dėl to mūsų mokslo institucijose ugdymo programą sudaro įvairūs dalykai: asmenybės ugdymas, psichologinis ir dvasinis pasirėngimas būsimam darbui ar tarnystei ir kt. Tiek seminaristai, tiek kariūnai gyvena mokymo įstaigose, laikosi nustatytos diennotvarkės, kas padeda ugdyti drausmingumą, tam tikrus karininkui ar kunigui būtinus įpročius, moko tiksliau ir griežčiau planuoti savo laiką.

Sužinojome, kad Karo akademijoje nemažai dėmesio skiriama fiziniam būsimųjų karininkų rengimui, be to, čia ypač akcentuojama griežta drausmė ir tvarka, ugdomos tokios žmogaus savybės kaip atsakomybė, gebėjimas vadovauti, reiklumas (pirmiausia sau). Šios savybės labai praverčia ir kunigui. Tokia pat, manau, labai svarbi ir reikalinga asmenybės savybė yra dvasingumas. Dvasingas žmogus turi mokėti išklausti ir suprasti kitą žmogų. Tam skiriama daug dėmesio ir Seminarijos ugdymo sistemoje. Karininko tarnyba ir kunigo tarnystė turi bendrą esminį tikslą – padėti žmonėms. Ir nors būdai, kuriais vieni ir kiti tai stengiasi padaryti, yra labai skirtingi, šis esminis sutapimas daro mus ne priešais ar konkurentais, o bendradarbiais. Manau, kad dėl šio bendro tikslo žmonių labai ir siekiant abipusės naudos Karo akademijos ir Vilniaus kunigų seminarijos bendradarbiavimą verta tęsti.“

Savo įspūdžiais pasidalijo ir Vilniaus kunigų seminarijos auklėtiniai. V kurso seminaristo **Kęstučio Palikšos** paklaustame, ar, apsilankius Karo akademijoje ir susipažinus su jos veikla, kariūnų gyvenimo, studijų ir tarnybos sąlygomis, nepasikeitė jo iki šiol susidarytas Karo akademijos ir karininko įvaizdis.

„Prisipažinsiu, – sakė **K. Palikša**, – niekada negalvojau, kad norėčiau pats stoti į Karo akademiją, tad ir poreikio susikurti konkretų jos įvaizdį neturėjau. Nors pažinojau vieną dabar jau studijas baigusią karininkę, o dar viena mano mokyklos draugė studijavo Karo akademijoje, nedaug apie jų studijas žinojau. Todėl įsivaizdavau, kad Akademijoje turėtum jaustis panašiai kaip kariuomenėje. Skirtumas tik tas, kad Akademija yra aukštoji mokykla, kur žmonės ateina

Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos auklėtiniai atvyksta į Karo akademiją

Kun. Jurgis Vitkovskis ir kun. Žydrūnas Vabuolas (pirmoje eilėje) susitikimo su Akademijos bendruomenės atstovais metu

Kavos pertraukėlės metu šnekučiuojasi kar. Vaidas Jasonas ir kun. Jurgis Vitkovskis

Svečiai susipažįsta su Karo akademijos muziejaus eksponatais

žinodami, ko nori, ir turėdami motyvaciją, o į kariuomenę šaukiama neatšizvelgiant į šį norą. Dabar pamačiau, kaip čia viskas rimta: studijos, plataus profilio išsilavinimas, šiuolaikiški metodai. O karininkai ir kariūnai – žmonės, kaip ir visi.“

Kęstučio dar paklausėme, kaip Jis įsivaizduoja karininkų ir kunigų bendradarbiavimo galimybes, ar tarp jų darbo, misijos ir pašaukimo randa panašumų.

„Jau matomas bendradarbiavimo būdas yra kariuomenės kapeliono veikla, – kalbėjo Kęstutis. – Kaip apsilankymo metu sakė vienas iš Akademijos atstovų, karininkas turi būti visapusiškas žmogus, išlavinęs ne tik savo kūną, bet ir dvasią. Čia kapelionas ir gali prisidėti, visada būdamas pasirengęs atvirai bendrauti su kariūnais, ugdydamas jų dvasią, padėdamas įveikti dvasinius sunkumus. Kita vertus, ir kariūnai gali kuo geriausiai talkinti sielovados darbe: štai pernai, Vilniaus arkivyskupijos jaunimo dienomis, jie puikiai vedė piligriminės eisenos kolonas. Daug galimų bendradarbiavimo būdų paminėjo kapelionas. Būdami dvasiškai stiprūs visuomenės nariai, karininkai bus tie, kurie gins ir palaikys vertybes, drąsiai ir aktyviai padės kitiems ir patys ugdytų mūsų visuomenę. Tiek karininkų, tiek kunigų misija – tarnauti žmonėms. Tai ypač išryškėja susidarius kritiškomis situacijoms, kai svarbu tiek apsaugoti žmones nuo pavojaus, tiek sustiprinti juos dvasiškai, kad iškilusius sunkumus sugebėtų įveikti su Dievo pagalba.“

III kurso alumno **Mindaugo Bernotavičiaus** paklausėme, koks, jo nuomone, turėtų būti pavyzdingas, savo tarnybai atsidavęs kunigas ir karininkas.

„Aš manau, kad tiek kunigo tarnystės, tiek karininko tarnybos poreikis turėtų kilti iš pašaukimo, kuris pasireiškia per norą būti kariu ar kunigu, – tęsė Mindaugas. – Kai pats pašaukimas žmogui teikia džiaugsmą ir jis yra laimingas, tada jis stengiasi uoliai, su meile, sąžiningai atlikti savo pareigas. Kad taptų pavyzdžiu kitiems, jis neturėtų sustoti, įgyvendinęs savo pašaukimą, o visada stengtis siekti tobulumo, kuriam ribų nėra. Taip pat turėtų nuolat semtis žinių, siekti įgyti patirties, kad tuo galėtų dalytis su visais. Be šių bruožų, tiek kunigas, tiek karininkas, bendraudamas su kitais, visada turėtų stengtis išlikti taurus ir jautrus, į kiekvieną žmogų žiūrėti kaip į orų Dievo kūrinį.“

Gal besilankydami Karo akademijoje pastebėjote tokių dalykų, kuriuos būtų galima pritaikyti klierikų gyvenime?

„Kai apsilankėme Karo akademijoje

ir susipažinome su dienotvarkė, pamatėme, kad jos dienos ritmas tam tikra prasme panašus į Seminarijos. Ypač atkreipėme dėmesį į idealią tvarką kambariuose, kuri ir mums kartais galėtų praversti. Kadangi mes Seminarijoje keliamės anksti, rytinė mankšta ne vienam iš mūsų tikrai suteiktų žvalumo.“

Įspūdžiais iš apsilankymo Lietuvos karo akademijoje pasidalijo ir I kurso klierikas **Mozė Mitkevičius** bei VI kurso diakonas **Justas Jasėnas**.

Mozė Mitkevičius:

„Einant pro postą pasidarė šiek tiek nejauku, užplūdo keistas drovumas. Dvi stovyklos nedrąsiai tyrinėja viena kitą... Žengdamas į „naują kraštą“, „naują žemę“ pagalvojau, kad ir dauguma karių turbūt panašiai jaučiasi pravėrę Seminarijos duris – truputį svetimi. Tai štai kokie tie apdainuoti Lietuvos kareivėliai – mūsų sargai, užtikrinsiantys saugią ateitį... Tiriانتys žvilgsniai lydėjo mus... Nejučiomis pradėjau lyginti save ir juos – „užsieniečius“, stebėjau vietinius labai smalsiai. Bandžiau lyginti. Bandžiau pamatyti, kuo mes panašūs, kas mus sieja. Gal tvora? Geležinė tvarka? Studijos? Oficijos (tarnybos)? Uniforma? “

Nedrąsi pradžia. Vienas iš tų retų atvejų, kai vadinamasis „bandos jausmas“ man pasirodė ne toks jau blogas dalykas. Sekiojau paskui visus ir kruopščiai vykdžiau visus nurodymus. It muitinė – bijodamas net ir menkiausio nesusipratimo.

Prisipažinsiu, iki tol apie Karo akademiją nedaug žinojau. Na, gal tik tiek, kad tai – aukštoji mokykla, rengianti Lietuvos karininkus ar kariūnus (paprastam piliečiui tai tas pats), dar – kad toji įstaiga yra netoli Šilo stotelės, pakeliui net į dvejas kapines. O koks už tos sienos verda gyvenimas, kokie jo dėsniai ir tvarka, nenumaniau...

Priėmė mus tikrai puikiai, pagarbiai ir dėmesingai. Buvo pristatytos studijų programos, gavome didelę dozę istorijos ir kultūros žinių. Bet didžiausią įspūdį paliko ne nuostabus muziejus, ne kukli kopytelė, ne laimėti sporto trofėjai, kareivinės ar ramovė, svetainė, kur buvo vaišinama kava ir desertu... Net ne galimybė pašaudyti! O kuopelė jaunų žmonių – būsimųjų karininkų ir karininkų. Mažas būrelis nutraukė griežtos tvarkos šydą, pradėjo šypotis, kalbėtis...

Nustojau ieškoti panašumo, išblėso ir noras bet koku būdu rasti „to paties aruodo žymių“, lyg norėdamas įrodyti, kad nė viena iš stovyklų nėra prastesnė.

Ir kuo gi mes skiriamės? Jei gyvename ir mylime tą pačią juodą gimtinės žemę (sakysit – per skambiai pasakya,

bet aš – patriotas, kaip, tikiuosi, ir jie), jei trokštam tarnauti tiems patiems žmonėms, jei to paties Dievo vaikais vadina-mės, jei jo Gailestingumo visi gaubiami esame... Tai kuo mes skiriamės?

Priekyje vėl praleidžiamasis punktas ir varteliai, tie patys mus palydintys žvilgsniai... Tačiau rankų paspaudimas ir neoficialus „iki“ pakužda būsiant dar ne vieną susitikimą, turbūt jau visai netrukus Baltupiuose – Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje.“

Diakonas Justas Jasėnas:

„Labai džiaugiuosi, kad pagaliau išsipildė jau keletą metų mano brandinta svajonė – apsilankyti Lietuvos karo akademijoje. Apie šią mokymo įstaigą, karines pratybas man daug pasakojo buvę klasės draugai iš gimnazijos laikų – Regimantas Balius ir Evaldas Raukšta. Jie sėkmingai baigė studijas, išlaikė egzaminus ir dabar puikiai darbuojasi pagal profesiją. Susitikus jne pasakodavo visas Akademijos naujienas, tad ši įstaiga man jau nebėra terra incognita.

Susitikimo Akademijoje metu sužavėjo pats priėmimas, kariūnų nuosirdumas, atvirumas, noras dalytis savo džiaugsmu ir problemomis. Juk tiek seminaristai, tiek kariūnai – jauni, savo kelio ieškantys žmonės, norintys tarnauti ir nuveikti kažką gero, kilnaus savo pasirinktu būdu visų labui. Tad išgyventa bendrystė ir buvimo kartu akimirks padėjo geriau vieniems kitus pažinti, kalbėti apie tuos siekius, dėl kurių ryžtamės paaukoti gyvenimą. Įdomu buvo nors šiek tiek susipažinti su šios aukštosios mokyklos struktūra, istorija, lankytis bendrabučiuose, ramovėje, studijų ir pratybų patalpose, kopylčioje.

Atrodo, kad kunigo ir karininko profesijos, jei palygintume jų misiją ir užduotis, nėra panašios. Bet tik iš pirmo žvilgsnio. Tiek kunigas, tiek karininkas turi mėgti tarnybą, kurią laisvai, sąmoningai pasirinko ir kurios tikslas – tarnauti artimui. Jie – tiek karininkas, tiek kunigas – turi būti nuosirdūs, bendruomeniški, mokantys dirbti kartu žmonės. Juk kai tarnaujame, atliekame įvairiausias užduotis, pirmiausia tai darome dėl kitų – Dievo, žmogaus, valstybės. Tad pirmiausia ir verta ieškoti ryšio su žmogumi, o ne vien prisiiimti „sraigtelio“ vaidmenį ir tarnauti tam tikrai institucijai, strategijai, šaltai radei.

Apsilankius Karo akademijoje požiūris į šią instituciją nepasikeitė. Visada žavėjauisi žmonėmis, kurie trokšta tarnauti valstybei, jos piliečiams, saugoti mūsų valstybės laisvę, nepriklausomybę. Mūsų šalis maža – nedidelė jos teritorija, kuklus išteklių, – todėl ir kariniais, saugumo, klausimais vieni nedaug ką galėsime pa-

daryti. Taigi tiesiog būtina ieškoti draugų, sąjungininkų, darbuotis kartu taikos misijose ir pan. Atsidavusių šiai tarnybai žmonių dėka galime išsiveržti iš savo šalies interesų rato ir darbuotis ne tik pavienių valstybių, bet ir ištisų žemynų labui. Tad žavi tas kariūnų pasiaukojimas, pasirengimas vykti kartu su kitais į taikos misijas, susirūpinimas žmonijos saugumu.

Susitikimas su Akademijos kapelionu kun. Remigijumi Butkevičiumi buvo linksmas ir bičiuliškas. Kapeliono uždavinys taip pat nelengvas – rūpintis kariūnų dvasiniu gyvenimu, ugdyti jų religingumą, puoselėti bendruomeniškumą, skatinti religinę praktiką, švęsti sakramentus. Svarbu ne tik išugdyti gerai fiziškai ir strategiškai pasirengusius kariūnus, bet ir suformuoti tvirtų pažiūrų, dorą, sąmoningą ir atsakingą pilietį. Kapeliono pareiga – nepamiršti visų, esančių toli nuo tėvynės, šeimos, artimųjų, rūpintis išvykusiu į taikos misijas karių sielovada. Jis kartu prisideda ir prie kariūnų visapusio ugdymo. Tad labai svarbu palaikyti nuoširdžius tarpusavio bendradarbiavimo ryšius, abipusį pasitikėjimą, kurie pasitarnautų vaisingai, kryptingai ir nuosekliai ugdant asmenybę, ją brandinant būsimiems iššūkiams. Juk karininkas ne vien karinės sistemos „variklis“, bet ir Bažnyčios, bendruomenės, šeimos narys. Dirbti kapelionu – tai keistas patirtimi, ieškoti bendrų sprendimų, diskutuoti. Tai įdomi ir naudinga veikla. Jauni, tos pačios kartos žmonės tikrai geba susikalbėti, randa bendrų sąlyčio taškų.

Klierikų gyvenime ir dienotvarkėje tiktų ir intensyvesni sportiniai užsiėmimai – mankšta, bėgimas, įvairūs fiziniai pratimai ar tiesiog dažniau rengiamos futbolo, krepšinio varžybos. Tiek kariūnai, tiek seminaristai turi lavinti ne tik savo intelektą, bet ir stiprinti sveikatą, būti žvalūs, tvirti, nes fizinis pasirengimas ir vieniems, ir kitiems padeda gerai atlikti savo pareigas.

Manau, kad tiek kunigai, tiek karininkai gali bendradarbiauti ir savo veikloje rasti daug bendro. Juk kaip gera, kai kariūnų renginiuose dalyvauja, taria žodį kunigas. Džiugu valstybinių švenčių, minėjimų ir kitų jubiliejų proga matyti kariūnus ne tik garbės sargyboje, rikiuotėje ar šalia vėliavos, bet ir dalyvaujančius šv. Mišiose, pasitikinčius ne tik savo jėgomis, bet ir meldžiančius Dievo palaimos gyvenime, tarnyboje. Juk jie dirba, stengiasi ir tarnauja dėl to paties tikslo. Tad dėl to verta vieningai, bendruomeniškai ir kūrybiškai darbuotis.“

Pasidalyti mintimis apie susitikimą su Kunigų seminarijos auklėtiniais paprašėme ir III kurso kariūną *Vaidą Jasoną*.

Jis kalbėjo:

„Pastebėjau, kad Seminarijos auklėtiniai reškia pagarbą mums kaip uniformuotiems Karo akademijos ir Lietuvos kariuomenės atstovams ir kaip tam tikra prasme panašaus pasirinkimo žmonėms. Sakau – panašaus pasirinkimo, nes daugelis iš mūsų įstojo į Akademiją dėl pašaukimo (šis teiginys dažnai skamba ir seminaristų lūpose). Tik ne visi supranta, kad tas mus čia laikantis jausmas ir yra pašaukimas, o gal tiesiog nenori suprasti, nes net nebandė į tai gilintis.

Pasibaigus susitikimui 201 auditorijoje, trumpa kavos pertraukėlė kariūnų svetainėje. Šnekučiuojame, juokaujame, dalijamės linksmais nutikimais iš Akademijos gyvenimo. Nežinau, kuo ypatingi šie svečiai, bet dar niekada nebuvo taip lengva bendrauti su žmonėmis, kurie nieko, arba beveik nieko, nežino apie Karo akademiją. Mes supratome vieni kitus be jokių ilgesnių aiškinimų. Tai buvo žmonės, kurie tikrai turi Dievo dovaną bendrauti, skleisti šilumą ir gėrį visiems aplinkui esantiems. Jautėsi net savotiškas sielų artumas, panašus požiūris į gyvenimą ir bendravimą, pasirinktą gyvenimo būdą, jo prasmę ir pašaukimą. Tęsiantis pažinčiai ir nuoširdžiai bendraujant, visiškai išnyko įtampa ir oficialumas, įsivyravo gera nuotaika.

Svečiams buvo suteikta galimybė apsilankyti ir mūsų gyvenamosiose patalpose. Apžiūrint kareivines, kartais prasiverždavo nuostaba: „Ir visuose kambariuose viskas taip vienoda?“ Tačiau, manau, jie puikiai suprato, kodėl taip yra ir be komentarų...

Turiu prisipažinti, man giliai įstrigo viena seminaristo ištarta frazė: „Čia sunkiau...“ Ką jis turėjo galvoje, aš neklausiau, bet truputį sutrikau ir susimąščiau. Nejaugi? Tikrai, šie žodžiai man buvo labai netikėti. Tai galėtų būti labai tinkama būsimų mūsų susitikimų bei diskusijų tema. Tikriausiai nebūtina rasti tikslų atsakymą, bet būtent žodžio „sunkiau“ reikšmė gali būti nevienodai suprasta. Nors, kita vertus, manau, ne vienas krašto apsaugos sistemos atstovas pasakytų, kad mokytiis Kunigų seminarijoje labai sunku. Štai ir lieka erdvės diskusijai...

Gal ir norėtūsi dar pabūti kartu, pabendrauti, bet pašaukimo ir tarnystės pareigos jau ragina kiekvieną prie savų darbų. Kai kuriems Seminarijos auklėtiniais po pietų teko skubėti į rekolekcijas, o kariūnai jau rengėsi Sausio 13-osios minėjimui.

Šiltas atsisveikinimas, ir vėl panyra me į savo kasdienybę...”

Kariūnai buvo garbės svečiai

Kar. Simona LUKOŠEVIČIŪTĖ

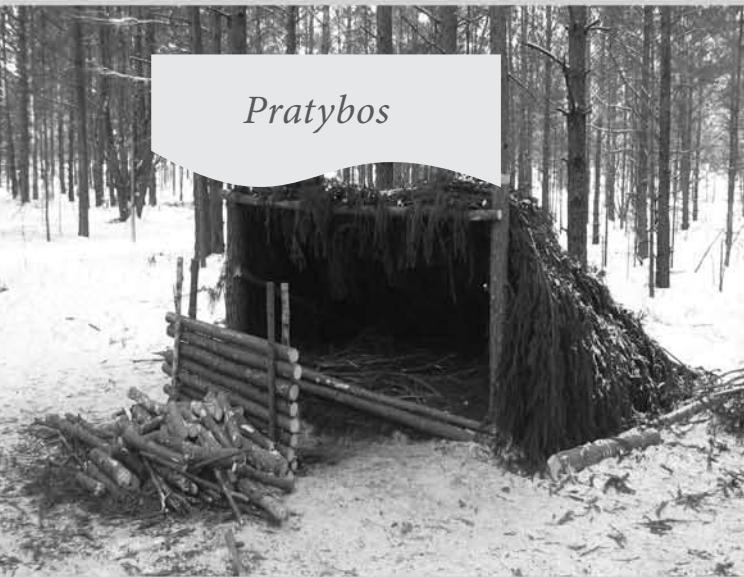

Š. m. vasario 15 dieną keturi III kurso kariūnai – S. Kurmis, D. Tamauskas, J. Krauklis ir S. Lukoševičiūtė – Vilniaus 2-uosiuose vaikų namuose dalyvavo renginyje Vasario 16-ajai paminėti.

Atvykusius kariūnus šiltai sutiko vaikų namų direktorė Janina Steikūnienė ir auklėtoja Loreta Tamošaitienė. Darbuotojos nuoširdžiai papasakojo apie šią globos įstaigą, supažindino su vaikų gyvenimo sąlygomis, kasdienybe, pasidalijo savo džiaugsmais ir rūpesčiais. Vaikų namuose gyvena 1–18 metų globotiniai. Moterys pabrėžė, kad sudėtingiausia auginant jaunąją kartą – ugdyti jos sąmoningumą ir atsakomybę, nukreipti ją tinkama linkme. Todėl idėja pakviesti kariūnus kilo siekiant paskatinti jaunuosius moksleivius sekti kariūnų pavyzdžiu.

Kariūnai susilaukė didžiausio mažųjų, kurie tyrinėjo uniformuotus atvykėlius, dėmesio. Nustebino vaikų mandagumas ir žmogiška šiluma – kiekvienas, mus pamatęs, pasisveikindavo, o drąsesnis ir santūriai nusišypsodavo. Renginio metu mažieji dainavo dainas apie Lietuvą, deklamavo eiles, šoko įvairius šokius – programėlė buvo linksma, nuoširdi, išreiškianti meilę Tėvynei. Kariūnai buvo pristatyti kaip garbės svečiai. Po renginio Loreta Tamošaitienė dėkodama pasakė, kad kariūnų dėka vaikučiai buvo pasitempę ir itin stengėsi gerai pasirodyti. Kariūnai taip pat tarė keletą žodžių, pristatė Akademiją. Džiugu, kad į renginį jie atvyko ne tuščiomis, kad savo pristatymo metu galėjo padovanoti keletą smulkių suvenyrų, atminimui knygą apie LKA, reklaminių lankstinukų ir knygučių (ačiū S5 skyriui).

Vaikų namų direktorė ir auklėtojos kvietė kariūnus dažniau atvykti į vaikų renginius. Savo ruožtu kariūnai tikino nepasididžiuosią ir su džiaugsmu juose dalyvausią.

Pirmakursius užpuolė -33° C šaltis

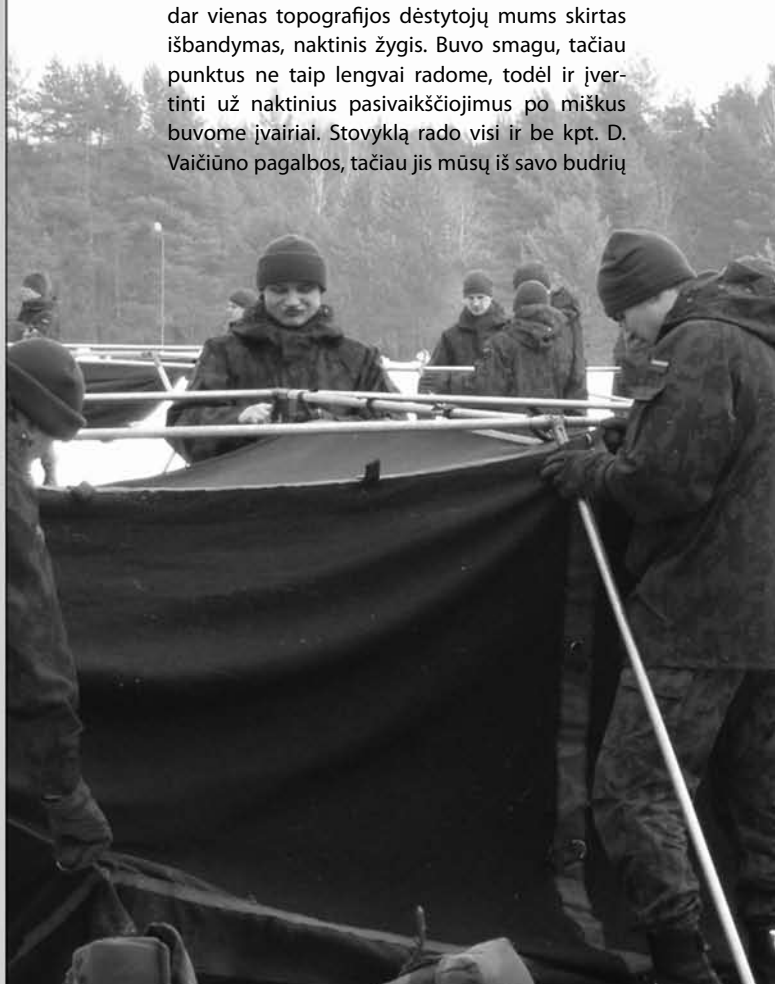
Kar. Laurynas GRYBAS

Vasario 18 d. I kurso kariūnai išvyko į pratybas Lietuvos kariuomenės Centriniam poligone Pa-bradėje. Joms pradėta ruoštis prieš savaitę. Buvo tvarkoma asmeninė amunicija, rūšiuojamos pala-pinės, nešami baldai, krosnelės ir kiti lauko stovy-kloje reikalingi daiktai. Visam „palapinių paradiui“ vadovavo niekada humoro jausmo neprarandan-tis I kuopos kuopininkas vrs. G. Širinskas. Vykti į poligoną buvo numatyta sekmadienį, todėl pa-žangūs ir drausmingi kariūnai (aišku, tokie yra ne visi) penktadienio vakarą buvo išleisti namo pail-sėti prieš lauko pratybas žiemos sąlygomis.

Tai buvo antroji mūsų kelionė į poligoną. Žinoma, stovyklą įrengti – sunkiausias darbas kariūnams. Tai užtruko gana ilgai, nes šaltis lėti-no mūsų darbą, tuo labiau kad visų akys krypo į atvažiuosius „hamerius“. Aišku, atvykusieji stovy-klą įsirengė greičiau už mus. Tačiau mes dar jauni ir nepatyrę kariai, todėl nėra kuo stebėtis.

Pavakarieniavę suskubome palapinėse kurti apšerkšnijusias krosneles ir netrukus patogiai, šiltai įsitaisėme. Tačiau iškilo dar viena problema – likome be šviesos, nes turimos lempos nebuvo pritaikytos esamai elektros įtampai.

Pirmasis rytas buvo ne iš šiltųjų, nes patuliai truputį patinginiavo. Prasidėjo pratybos. Vienas būrys išvyko su topografais, kiti keliavo semtis medicinos žinių. Visi žinojo, kad vakare laukia dar vienas topografijos dėstytojų mums skirtas išbandymas, naktinis žygis. Buvo smagu, tačiau punktus ne taip lengvai radome, todėl ir įver-tinti už naktinius pasivaikščiojimus po miškus buvome įvairiai. Stovyklą rado visi ir be kpt. D. Vaičiūno pagalbos, tačiau jis mūsų iš savo budrių

akių nebuvo paleidęs. Taip praėjo pirmoji diena Pabradės poligone.

Rytas šaltas, visi aptingę, tačiau žinome, kad šiandien keliausime su visa ekipuote ir statysime būstus. Instruktoriai nenorėjo kariūnų sušaldyti, todėl buvo tobulinami individualūs kario įgūdžiai. Kai sušilome, iniciatyvą į savo rankas perėmė inžinerijos instruktorius vyr. ltn. T. Grėsius. Statėme skyriaus būstus, dirbome stropiai, nes žinojome, kad juose reiks praleisti likusį laiką iki vidurnakčio. Tačiau į stovyklą teko grįžti anksčiau, nes šaltis vėl šoktelėjo. Sušilti nepadėjo net laužas, kurį uždegėme ne degtukais, o ką tik parodytais būdais.

Darėsi vis šalčiau. Termometras jau rodė -22°C . Pratybos buvo trumpam atšauktos, kol atšilo iki tinkamos temperatūros -15°C . Į mišką prie savo pastatytų būstų keliavome nešdami slides rankomis. Atvykę į pratybų vietą radome instruktorius, kurie mokė, kaip maitintis ekstremaliomis sąlygomis žiemą. Išmokom kepti duoną, statyti kilpas, filtruoti vandenį ir „pagauti silkę kuprinėje“. Buvo įdomu ir smagu žiūrėti į plušančius kolėgas. Po pietų šokome ant slidžių ir pradėjome kelionę, kuri baigėsi dar šauniau nei prasidėjo. Į stovyklą mus partempė automobiliai.

Labai šaltas vakaras... Krosnelė net raudona, tačiau šiluma jaučiama tik prie pat jos. Naktį krosneles kūreno palapinių gyventojai, o ne patruliai, tačiau tai nepadėjo. Naktis buvo beprotiškai šalta – ryte termometras rodė -33°C . Užšalo vanduo gertuvėse, kuprinės prišalo prie palapinės, o grįžus į LKA paaiškėjo, jog vienas kariūnas apšalo ir rankų pirštus. Po pusryčių beveik visi šildėsi prausyklose. Sužinojome, kad lauko pratybos atšauktos, todėl visi kibome į darbą ir greitai susiruošėme į Vilnių, kur laukė šiltos Akademijos lovos, o savaitgalį namai, nes ir mes turėjome atlikti pilietinę pareigą – pareikšti savo valią rinkimuose.

Kariūnų tarybos pirmininke išrinkta kariūnė Lina Kievišaitė

Kariūnų tarybos narys kar. Paulius VENCLOVAS

Vasario 1 dieną buvo išrinktas naujas Kariūnų tarybos pirmininkas. Šį kartą rinkimai organizuoti kiek kitaip nei įprasta, nes buvo naudojami rinkimų biliuteniai. Balsavimo teisę ir apsisprendimo laisvę turėjo kiekvienas kariūnas. Rinkimai vyko dviem etapais: pirmajame etape dalyvavo 5 kandidatai. Visi kariūnai buvo pakviesti į vieną iš Akademijos auditorijų, kurioje prisistatė kandidatai ir visiems buvo išdalyta po vieną rinkimų biuletinį. Balsavimas buvo anonimiškas. Iš viso balsavo 120 kariūnų: 19 balsų surinko kariūnai V. Jasonas ir Ž. Zakarauskas, 25 – kar. T. Vievesis, 26 – kar. J. Červikovskis, 29 – L. Kievišaitė, 2 balsavimo biuleteniai buvo sugadinti. Biuleteniai buvo suskaičiuoti iškart, kai baigėsi balsavimas, prieš tai iš salės pakvietus neutralų kariūną, kad būtų

išlaikytas visiškasis balsavimo skaidrumas. Kadangi pirmajame etape dideliu balsų skaičiumi neišsiskyrė nė vienas kandidatas, kitą dieną buvo surengtas antrasis etapas, kuriame teisę varžytis turėjo 2 daugiausiai balsų surinkę kandidatai. Šiame etape iš viso balsavo 145 kariūnai. Kariūnas J. Čeriakovskis surinko 46 balsus, o kariūnė L. Kievišaitė – 93, 6 biuleteniai buvo sugadinti. Kariūnė L. Kievišaitė išrinkta naująja Kariūnų tarybos pirmininke. Tačiau ši kariūnė dabar yra išvykusi į stažuotę JAV, todėl laikinai jos pareigas eis kar. A. Ševeliovas.

Balsavimas Kariūnų batalione susilaukė didelio dėmesio, nes buvo suorganizuoti demokratiški Kariūnų tarybos pirmininko rinkimai. Kariūnai tikisi, kad naujoji tarybos pirmininkė dar geriau atstovaus jų interesams LKA.

2007 m. sausio 26 d. Virdžinijos karo instituto (JAV) atsiųstame laiške Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministrui Juozui Olekui šio instituto viršininko pavaduotojas akademinėms studijoms ats. brg. gen. Čarlzas F. Broveris (Charles F. Brower) džiaugiasi, kad kariūnė Lina Kievišaitė puikiai atstovauja LKA ir kad abi karo mokyklas glaudžiai sieja vaisingo bendradarbiavimo tradicijos tiek kariūnų mainų srityje, tiek priimant tobulintis civilius ir kariškius lyderius. Taip pat laiške dėkojama už suteiktą galimybę Virdžinijos karo instituto kadetui Loidui Krauzei (Lloyd Crouse) mokytis LKA 2007 m. pavasario semestro metu.

Žinia, kad išrinkote atstovauti Jūsų interesams, pasiekė mane net ir už Atlanto. Tuo iš tiesų džiaugiuosi, nes Kariūnų tarybai priklausau jau nuo antro kurso, todėl įsivaizduoju, ką ji veikia ir ką turėtų veikti, su kokiomis problemomis susiduria, kokius tikslus yra iškėlus ir kaip jų siekia. Nors tarybos nariai atsakingi už tam tikras jiems priskirtas sritis, bet iškilusias problemas svarsto ir ieško sprendimų kartu. Todėl ir aš, nors buvau atsakinga už renginių Akademijoje organizavimą, žinau aktualiausias problemas, tolesnius tarybos sumanymus. Taip pat manau, kad po pusės metų trukmės studijų čia, Virdžinijos karo institute, galėsiu į Lietuvą grįžti su naujomis idėjomis ir pasiūlymais.

Sveika, Akademija!

O dabar apie įspūdžius iš studijų svetur. Kaip daugelis žinote, Virdžinijos karo institutas – jau ne vieną šimtą metų gyvuojanti Jungtinių Amerikos Valstijų mokymo įstaiga. Institutas atrodo įspūdingai. Bet ne todėl, kad būtų nenusakomo dydžio ar labai modernus. Priešingai... Kad ir kur eitum – viskas dvelkia senove, remiasi tradicijomis. Tikrai stebiuosi, kaip institutas sugebėjo jas išsaugoti. Kartą vieno kadeto paklausiau: „Kodėl kareivinių kieme nuolat stovi sargybinis su ginklu? Juk tam nėra jokios priežasties, jei kalbėtume apie saugumą, nes tai tikrai nėra jo funkcija.“ O kadetas atsakė paprastai: „Tai – tradicija.“ Po poros dienų taip paprastai atsakyti teko ir man, kai buvau paklausta, ką manau apie kambarius, kuriuose gyvename. Mat juose nėra nei naujų baldų, nei minkštų lovų. Visi baldai labai seni, o kadetai miega ant medinių gultų. Taip, tuomet atsakiau, jog tai juk taip pat tradicija (kuri man labai patinka, nes kambariai gana jaukūs).

Kitas dalykas, kurio neįmanoma paminti, – labai griežta garbės kodekso sistema. Institute esu apie pusantro mėnesio. Per tą laiką teko stebėti jau keturis „drum out“. Tai taip pat tradicija. Naktį, trečią valandą trisdešimt minučių,

kareivinėse pradeda mušti būgnai. Tai išgirdę, visi kadetai turi atsikelti ir išeiti į koridorių, iš kurio puikiai matomas kareivinių kiemelis. Nutilus būgnams, Garbės teismo pirmininkas, eidamas ratu, kareivinių kiemelyje skelbia nuosprendį dėl kadeto išmetimo. Nuo tos akimirkos, kai paskelbiamas nuosprendis, institute draudžiama minėti išmestojo vardą. Išklausius nuosprendį vėl galima eiti miegoti. Bet nemanau, kad visi iš karto užmiega. Dažniausiai ši ceremonija suteikia gerą progą pamąstyti.

Patį instituto tvarka, palyginti su Lietuvos karo akademijos, mano nuomone, yra lankstesnė. Kadetams veiklos tikrai netrūksta – paskaitos, karybos studijos, pratybos, kartais vykstančios ir savaitgaliais, sportinė veikla. Tačiau visiems užsiėmimams sudarytos tikrai geros sąlygos. Manau, jog pasisėkė tiems, kurie čia gali studijuoti visus ketverius metus. Ne mažiau pasisėkė ir man, kad galiau čia bent pusę metų pasisėčiuoti. Studijuodama VMI supratau, jog turiu neapsakomai gerą progą į Lietuvą parsivežti daug patirties, žinių, gerų įspūdžių, nes studijoms čia sudarytos visos sąlygos.

*Su nuoširdžiausiais linkėjimais
kar. Lina KIEVIŠAITĖ*

Kariūnų taryba ir savivalda

Kariūnų tarybos narys kar. Kazimieras BOGDANAS

Naujoji Karo akademijos Kariūnų taryba

Kariūnų taryba – kariūnams atstovaujantis organas. Ji susideda iš 2–3 kiekvienam kursui atstovaujančių kariūnų ir pirmininko, kuris, kaip praktika rodo, dažniausiai yra vyresnio (3–4) kurso kariūnas. Jis kiekvienais metais renkamas visuotiniu kariūnų balsavimu ir, juo tapęs, turi teisę

nešioti trijų žvaigždučių antsiuą.

Kariūnų tarybos veikla labai plati. Ji apima kariūnų atstovavimą tiek Akademijoje, tiek už jos sienų. Savo veikloje taryba vadovaujasi Kariūnų garbės kodeksu, nuostatais ir kitais norminiais dokumentais.

Viena iš svarbiausių tarybos funkcijų – teikti siūlymus Akademijos vadovybei dėl pratybų organizavimo, kariūnų drausmės ir tvarkos gerinimo, socialiniais, sporto, visuomeniniais ir kitais klausimais. Kitaip tariant, Kariūnų taryba yra ta organizacija, kurioje nagrinėjami ir bandomi įgyvendinti kariūnų norai, pageidavimai, siūlymai, derinant tai su vyresnybe. Kariūnų taryba organizuoja ir rengia įvairius visuomeninius („Kariūnų Kalėdos“, „Pirmakursių krikščynos“ ir t. t.), sporto renginius. Taip pat siūlo įvairius kariūnų gyvenimo, pvz., maisto, paslaugų, kokybės gerinimo būdus ir pan. Iš tikrųjų Kariūnų taryba turi labai dideles vidaus savivaldos galias, nes atstovauja kariūnų interesams.

Taip pat labai svarbi Kariūnų tarybos veiklos sritis – ryšių su kitų aukštųjų bei aukštesniųjų mokyklų savivaldos, mokslo, meno ir sporto organizacijomis palaikymas. Kariūnų taryba, kaip Lietuvos studentų atstovybių sąjungos narė, aktyviai dalyvauja jos veikloje, reprezentuoja Akademiją ir netgi rengia susitikimus bei posėdžius LKA. Taip pat jos iniciatyva pristatoma Akademija atvykusiems studentų ar mokinių grupėms. Taip garsinama mūsų institucija, keliamas jos prestižas.

Kariūnų taryba taip pat turi teisę teikti Akademijos vadovybei siūlymus dėl nuobaudų skyrimo nesilaikantiems Garbės kodekso, statutų reikalavimų, blogai besimokantiems kariūnams. Ši tarybai patikėta funkcija rodo jos autoritetą, nes prižiūrėti, kaip šių reikalavimų laikomasi batalione – labai atsakingas ir svarbus uždavinys. Stokojančiam atsakomybės kariūnui labai dažnai „užgęsta“ žvaigždutė, turėjusi jį lydėti studijų Akademijoje metu.

Ar reikia mokėti vairuoti BTR?

Kar. Marius LAZUTKA

Kiekviename žingsnyje žmogus susiduria su vienokiomis ar kitokiomis problemomis ir yra priverstas jas spręsti. Tai galbūt ir ne taip sudėtinga, kai gali vienas nuspręsti, kaip jas įveikti. O ką daryti kariuomenėje? Norėdamas priimti sprendimą, čia (taip pat ir Karo akademijoje) turi gauti aukštesnių vadų sutikimą ir taikytis prie daugybės aplinkybių.

Pirmiausia, įvardydamas mūsų problemas, norėčiau pakalbėti apie Akademijos mokymo sistemą, kuri, galima sakyti, yra specifinė. Kitose aukštosiose mokyklose rengiami vienos srities specialistai, ją baigę, galintys dirbti įvairiausius darbus. O Karo akademiją baigę kariūnai tampa įvairiausių sričių specialistais. Iš pradžių jie eina tik būrio vado parei-

gas, todėl Krašto apsaugos ministerija turėtų skirti kur kas daugiau lėšų Akademijai finansuoti, kad studijuojantys kariūnai galėtų gauti ne tik teorinių, bet ir ypač daug praktinių žinių apie naujausius ginklus ir Lietuvos kariuomenėje naudojamą karo techniką (pvz., baigęs LKA leitenantas jau turėtų būti gerai susipažinęs su visureigiu HMMWV, populiariai vadinamu „hameriu“, ir kitomis Lietuvos kariuomenės transporto priemonėmis, tuo tarpu Akademijoje jis mokėsi vairuoti BTR, kuris jau senai nebenaudojamas, o HMMWV, deja, niekas mūsų mokymo įstaigai neskiria).

Tiesą sakant, Akademijoje dar nėra nusistovėjusios bendros tvarkos (pvz., nespėji priprasti prie naujai parengtų Kariūnų bataliono standartinių veiklos

procedūrų, o jos jau vėl keičiamos). Ir nebesusigauo vargšas kariūnas, ką turi daryti ir kokioms taisyklėmis vadovautis. O reikalaujama iš kariūnų daug. Bet ką galima kalbėti apie kokių nors problemų sprendimą, kai kurie aukštesnieji vadai jų nemato arba jiems jos atrodo neaktualios. Ir visa tai – lyg uždaras ratas: mes svarstome, keliamo problemas ir siūlome, o jie sako, kad be reikalo, arba, jog nieko pakeisti neįmanoma. Įvairių lygių vadai į jas žiūri per skirtingas prizmes, todėl ir neįmanoma priimti bendro sprendimo. Galbūt daug Akademijoje kylančių rimtesnių (o gal ir visai nereikšmingų) problemų būtų galima lengvai išspręsti, jei atidžiau būtų įsiklausoma į kariūnų nuomonę.

Naujausiųjų laikų kariniai konfliktai

Plk. Jurgis NORGĖLA

2006 m. gruodžio 15 d. Karo akademijoje buvo surengtas Karo istorijos centro tarybos nario plk. Jurgio Norgėlos mokomosios knygos „Naujausiųjų laikų kariniai konfliktai 1945–1991“ pristatymas. Autorius šia proga sutiko pasidalyti kai kuriomis savo mintimis su „Kariūno“ skaitytojais.

Objektyvi būtinybė verčia karybos ir kitų mokslo sričių specialistus studijuoti lokalinių karų ir karinių konfliktų priežastis, kovos veiksmų ypatumus, jų raidos tendencijas ir įtaką karybai. Prieš 10 metų iki Lietuvos įstojimo į NATO Lietuvos kariuomenės pirmasis padalinys Danijos bataliono sudėtyje pirmą kartą dalyvavo taikos palaikymo operacijoje Kroatijoje. Nuo 1994 metų vidurio įvairiose operacijose kartu su NATO pajėgomis dalyvavo jau daugiau kaip 2000 Lietuvos karių. Mūsų šalies indėlis užtikrinant taiką ir saugumą pasaulyje nemažėja ir toliau tikrai nemažės. Net ir tokios nedidelės valstybės kaip Lietuva saugumas dabar prasideda ne nuo valstybės sienos, nes XXI amžiuje tarptautinis terorizmas jų nepripažįsta. Lietuvos karių dalyvavimas kariniuose konfliktuose turi nemažai įtakos Lietuvos kariuomenės raidai, taigi ir valstybės nacionalinio saugumo struktūrai. Tai turi įtakos ir karinių vienetų struktūrai, jų ginkluotei, technikai, įrangai, ap rūpinimui, ir, be abejo, kiekvieno kario, dalinio, štabo ir pajėgų koviniam rengimui. Klasikinių didelių kariuomenių pozicinių karų laikai praėjo. Vis dažniau tenka susidurti su naujų šiuolaikinių karinių strategijų iššūkiais. Šie aktualūs klausimai ir analizuojami mokomojoje knygoje „Naujausiųjų laikų kariniai konfliktai 1945–1991“.

Ši knyga – tai pagalbinė priemonė, skirta ne tik Karo akademijos kariūnams, kurie privalo žinoti karo istorijos raidos gaires pagal mokymo programose suformuluotas užduotis, bet ir tiems, kurie domisi pasaulio ir ypač karybos istorija. Mano, kaip šios knygos autoriaus, sumanymas buvo visiems suprantama ir lakoniška kalba nenuobodžiai perteikti svarbiausias žinias – ką iš karo istorijos turėtų žinoti Karo akademijos absolventas ar kapitono kursų klausytojas. Kita vertus, puikiai žinodami mokymo programų sandarą, kiek laiko skiriama atskirų dalykų studijoms ir turėdami

tokią pagalbinę priemonę kaip ši mokomoji knyga, karo istorijos dėstytojai galės lengviau atsikvėpti, nes „Naujausiųjų laikų kariniai konfliktai 1945–1991“ suteikia ir metodinę pagalbą konkrečiai apibrėžiant istorinių įvykių raidą, analizuojant jų dalyvių veiksmus.

Knyga skaitytojus gali sudominti ir tuo, kad joje ne tik aprašoma įvykių raida, bet ir pateikiama karinių konfliktų klasifikacija, jų priežastys, sprendimo būdų ir eigos ypatumų, karo strategijos ir kovos veiksmų taktikos analizė, o svarbesnių karų aprašymų pabaigoje ir trumpos išvados. Glaustai aprašyti pagrindiniai naujausiųjų laikų kariniai konfliktai. Aptariamasis beveik 50 metų laikotarpis pasaulio istorijos raidos požiūriu, be abejo, nėra ilgas, tačiau labai svarbus. Statistika liudija, kad praėjusio šimtmečio antroje pusėje, t.y. pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, net kai tarptautinė teisė uždraudė bet kokius karo veiksmus kaip tarpvalstybinių konfliktų sprendimo būdą, taika

pasaulyje neįsiviešpatavo. Deja, mūsų amžiaus pradžia šiuo aspektu taip pat nesuteikia daug optimistinių vilčių. Žmonija dar nerado būdo, kuris padėtų išvengti karinių konfliktų. Noriu pacituoti vieną iš gen. Džeimso M. Dubiko tezių apie karo priežastis: „Visur ir visada neapykanta, pavydas, jėga ir gobšumas buvo tos priežastys, dėl kurių kildavo karai“. Tai verčia susimąstyti ir keisti savo pasaulėžiūrą.

Vykstant šiuolaikiniam lokaliniam karui ar kariniam konfliktui, nesvarbu, jog jis ribotas, visada yra grėsmė, kad konflikto šalys priešininkui smogs ne tik tiesioginių kovos veiksmų rajone, bet ir visų kovojančių valstybių teritorijose.

Analizuojant veiksmus, turinčius įtakos lokalinių karų trukmei, galima įžvelgti tam tikras svarbias tendencijas: jeigu vienai iš konflikto šalių nepavyks ta per trumpiausią laiką pasiekti užsibrėžtų tikslų, karas užsitęsia ir baigiasi neprognozuojamais rezultatais (Korėja, Vietnamas, Alžyras, Afganistanas). Be-

veik visada nugali puolančioji pusė ir tas, kuris sugebėjo įgyti didelį karinį strateginį, moralinį psichologinį, o svarbiausia – technologinį pranašumą. Tuo pat metu, kaip patvirtina istorija, ilgalaičiuose karuose daugiau pranašumą turi kariuomenės, suformuotos karo prievolės principu, nes tai joms leidžia įtraukti į kovą visą tautą ir galiausiai pasiekti pergalę (Šiaurės Korėja, Vietnamas).

Afganistane sovietų karinės pajėgos, kovojančios su nereguliariomis ginkluotomis grupuotėmis, kurių veiksmai buvo grindžiami partizaninės kovos taktika, turėjo naudoti naujas kovos formas. Visų pirma teko keisti motorizuotųjų šaulių divizijų organizacinę struktūrą, kadangi jų sunkioji tabelinė kovos technika nebuvo pritaikyta kalnuotoms dykumų vietovėms, kur nėra kelių, kyla dulkių debesys ir yra labai karšta, o kovos veiksmai vyksta nedideliais židiniais. Nedažnai taktiniai junginiai galėjo vykdyti kovos užduotis būdami visos sudėties, o tankų pulkai buvo naudojami dar rečiau.

Šiuolaikinių lokalinių karų ir karinių konfliktų analizė leidžia spręsti, kokius reikalavimus turėtų atitikti dabar kuriamos modernios ginkluotosios pajėgos. Ja remiantis taip pat galima apibendrinti naujausių laikų karybos patirtį šiais teiginiais:

1. Po Antrojo pasaulinio karo tarpautinė teisė uždraudė bet kokius karo veiksmus kaip tarpvalstybinių konfliktų sprendimo būdą.

2. Artimiausioje ateityje taktinis ir operacinis taktinis branduolinis ginklas bus sulaikomasis veiksnys, atgrasymo nuo agresijos priemonė, neleidžianti lokaliniam karui plėstis ir tapti platesnio masto karu.

3. Prioritetinė ginkluotųjų pajėgų kūrimo kryptimi – kosminės žvalgybos galimybių plėtra ir karinių oro pajėgų aprūpinimas naujais aviacijos ir oro erdvės stebėjimo bei gynybos priemonių kompleksais, nustatančiais taikinius tolimiausiose priegose ir jų padėties duomenis automatiškai perduodančiais bei paskirstančiais naikinimo priemonėmis.

4. Sausumos pajėgos turi turėti pakankamai tinkamos kovinės parengties dalinių, kurie galėtų vienu metu dalyvauti keliuose lokaliniuose karuose (kariniuose konfliktuose). Siekiant užtikrinti jų kovingumą, tikslinga šias pajėgas formuoti samdos principu (sudarant tarnybos sutartis).

5. Vadus, štabus ir pajėgas reikia rengti tiek lokaliniams, tiek plataus masto karams. Rengiant karius ir vadus ypatingą dėmesį būtina skirti žvalgybos, ryšių, valdymo sritims, lavinti visų turimų priemonių, ginkluotės rūšių naudojimo įgūdžius.

Įvairiai klostėsi Antrojo pasaulinio karo metu buvusių valstybių sąjungininkių tarpusavio santykiai. Jie turėjo įtakos ar net lėmė kai kurių šalių pasirinkimą – paskatino eiti Vakarų Europos demokratinę valstybių raidos keliu ar pasirinkti komunistinę santvarką.

Sovietų Sąjungos vadovybė, grasinama panaudoti savo ginkluotąsias pajėgas, pareikalavo, kad JAV netrukdytų jai tiesti karo technikos Kubai, nes 1962 m. spalio 26 d. du sovietų laivai, gabenantys balistinių raketų branduolinius užtaisus, lydimi povandeninių laivų, vienas iš kurių turėjo balistinę raketą su branduoliniu užtaisu, artėjo prie Kubos krantų. Bet koks JAV bandymas sustabdyti šiuos laivus galėjo tapti Trečiojo pasaulinio karo pradžia.

Išvados:

1. XXI a. karų ir karinių konfliktų sėkminga baigtis įmanoma tik sutelkus koalicines pajėgas.

2. Bendrose operacijose itin išaugo karinių oro ir jūrų pajėgų vaidmuo ne tik taktinėse ir kitokiose operacijose, bet ir sprendžiant strateginius uždavinius.

3. Būsimose operacijose kiekvienos kariuomenės rūšies vaidmuo atitinkamame operacijos etape gali būti labai skirtingas. Teiginy, kad sausumos pajėgos sprendžia pagrindinį operacijos uždavinį nebeatitinka tikrovės.

4. Operacijų metu sunaudojamos pasenusių šaudmenų atsargos (o tai – pradinis impulsas karo pramonės kompleksui gaminti naujų rūšių ginkluotę, šaudmenis ir kovos techniką). Konflikte dalyvaujančių valstybių teritorija tampa ginkluotės ir technikos bandymų poligonu.

5. Pasibaigus karinėms operacijoms suaktyvėja valstybių žvalgybos veikla ieškant naujų ginkluotės, šaudmenų, technikos ir kitos karinės įrangos plėtros kryptių.

Pentagono Analizės departamento (Office of Net Assessment) direktoriaus A. Maršalo (Andrew Marshall) nuomone, ateities informacinių technologijų plėtra pavers šiuolaikinį karą „momentiniu“, kadangi galimybė itin greitai apdoroti žvalgybos duomenis leis akimirksniu

nustatyti ir klasifikuoti karinius taikinius, o labai tiksli ginkluotė galės tučtuojau juos sunaikinti. Bet kuriuo atveju karas yra karas. Generolo J. M. Dubiko nuomone, pagrindinės karo priežastys nesikeičia ir nesikeis niekada. Jis suformulavo dešimt teiginių apie svarbiausias priežastis, dėl kurių bent jau artimiausioje ateityje neišnyks karai:

1. Karų priežastys glūdi žmonijos prigimtyje. Visur ir visada neapykanta, pavydas, jėga ir gobšumas ir buvo tos priežastys, dėl kurių kildavo karai.

2. Karas – žmogiškųjų emocijų sritis. Karo sėkmė priklauso nuo emocijų, kadangi tik jų sankaupa ir perteklius priverčia žmones pulsti vieniems kitus.

3. Karas – norų (sumanymų) konfliktas, kylantis tarp skirtingų žmonių, tautų ar valstybių.

4. Tikrosios karo priežastys dažniausiai yra slepiamos. Kiekvienas savo priešininką mato taip, kaip nori matyti, todėl karų priežastys visada buvo ir bus dvejopos.

5. Karas – tai ne tik jėgos panaudojimas, bet ir grasinimas jų panaudoti.

6. Karas išstobulina žudymo meną. Bet koks karinis konfliktas skatina tolesnę karo technikos, ginkluotės, šaudmenų, karo meno ir taktikos plėtrą.

7. Karas, anot Karlo fon Klauzevico (Carl von Clausewitz) – tai valstybės politikos tęsinys kitomis priemonėmis.

8. Karas turi savo logiką. Jis vyksta pagal klasikinius ir naujus susiformavusius dėsnius. Karas iš esmės keičia kariaujančių valstybių, tautų ir pavienių žmonių gyvenimą.

9. Karas visada lieka žmonių, kurie vertina taiką, lygindami su praėjusių karų patirtimi, atmintyje.

10. Karas gali būti baigiamas tik dviem būdais – paskelbiant sprendimą jį nutraukti arba visiškai išsekus kariaujančioms šalims.

Už pagalbą ir paramą rengiant šią knygą noriu nuoširdžiai padėkoti Karo istorijos centro mokslo darbuotojams, kolegai mjr. Viliui Jurgelevičiui, kuris padėjo papildyti knygą operacijų schemomis, planais ir vietovių žemėlapiais, LKA kalbos redaktorei Nijolei Andriūšienei, gerbiamesiems recenzentams ats. plk. dr. S. Kneziui ir dr. K. Antanaičiui, atsakingajam redaktoriui plk. ltn. dr. G. Surgailiui bei Leidybos ir informacinio aprūpinimo tarnybos darbuotojams.

Vienos pokylyje

Š. m. vasario 10 dieną jau šeštąjį kartą Vilniaus rotušėje vyko vienas žymiausių metų labdaros renginių – Vienos pokylis. „Tai – visuomenės pokylis, kurio dalyviai yra ne tik žinomi šalies politikos, verslo, kultūros veikėjai, bet ir visų visuomenės sluoksnių atstovai: gydytojai, mokslininkai, pedagogai, menininkai, studentai ir pan. Pokylio tikslas – organizavus reklaminę kampaniją bei gyvos muzikos šokų vakarą-koncertą, surinkti ir įteikti kuo daugiau labdaros. Labdaros objektas nustatomas pokylio globėjų arba globėjų komiteto posėdyje, išanalizavus pateiktas paraiškas. Labdara paprastai viešai įteikiama praėjus dviem savaitėms po pokylio.“

Pokylio globėjos buvo p. Liudmila Kirkilienė ir J. E. Andrėja Vickė (Andrea Wicke), Austrijos Respublikos nepaprastoji ir įgaliotoji ambasadorė Lietuvoje, garbės viešnia – Austrijos Respublikos Vienos žemės vyriausybės prezidentė prof. Erika Stubenvoll, garbės svečiai – Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas, krašto apsaugos ministras Juozas Olekas su žmona, nušalintasis prezidentas Rolandas Paksas ir p. Laima Paksienė.

Šiame renginyje dalyvavo ir 8 Karo akademijos kariūnai: Rasa Krogertaitė ir Aleksas Paulauskas, Simona Lukošė-

vičiūtė ir Remigijus Zavackis (šių dviejų porų dalyvavimą finansavo krašto apsaugos ministras Juozas Olekas), Paulius Misiūnas su ltn. Vilma Sakalauskyte, Artūras Ševeliovas su drauge Simona Jurgelaityte, Ignas Abramikovas su Daira Mikolaityte bei Darius Tamauskas su Jolana Kapustaite (pastarieji renginyje dalyvavo antrą kartą). Kariūnai priklaušė Jaunimo komitetui, kurį sudaro renginyje debiutuojančios studentų ir jaunimo poros, dalyvaujančios pokylio pradžios iškilmėse. Šokių mokytojas ir pokylio organizatorius Arnoldas Riekumas sakė: „Jaunimas pagal austriškų pokylių tradiciją prisistato šokiu. Jauni žmonės parodo, kad jau yra subrendę, išauklėti, moka tinkamai apsirengti, bendrauti, šokti – elgtis pagal visuomenėje priimtas taisykles. Jų aprangai taikomi ypač griežti reikalavimai yra etiketo pavyzdys visiems.“ Merginos turėjo dėvėti ilgas baltas vakarines sukneles, o vaikinai – smokingus arba karininkų uniformas. Debiutantų šiais metais buvo itin daug – net 19 porų. Beje, bilietas jaunimo porai kainavo 100 litų.

Renginiui kariūnai turėjo atsakingai rengtis – buvo nemažai repeticijų, kurių metu debiutantai mokėsi šokti vakaro atidarymo šokį kadrilių ir kitus šokius. Tiesa, daugelį pokylio šokių kariūnai

jau mokėjo.

„Pokylio metu klasikinius kūrinius atliko Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos lengvosios muzikos orkestras, dalyvavo Lotynų Amerikos šokių muzikos ansamblis, tenoras Virgilijus Noreika, dainininkė Birutė Dambrauskaitė, „Trys Panteros“, „Trys Tenorai“. Iškilmėms vadovavo aktorius Gintaras Mikalauskas.“ Taip pat buvo galima dalyvauti labdaros loterijoje, kurios vienas bilietas kainavo 20 Lt. Surinktos lėšos buvo skirtos Vilniaus universiteto Santariškių vaikų ligoninei (įteiktas nešiojamasis echoskopas, bendra labdaros vertė – 60 000 Lt). Loterijos prizai buvo viliojantys, pagrindinio prizo – vienetinio specialiai pokyliui sukurto vėrinio – vertė – 10 000 Lt. Tradiciškai visos damos gavo atminimo dovanėles – rankų darbo Vienos šokoladinių saldainių. Vidurnaktį visi sušoko kadrilių.

Krašto apsaugos ministras, pamatęs kariūnų būrelį, pakvietė visus nusi-fotografuoti atminimui ir sakė džiaugiasis juos čia matydamas. Kariūnai teigia smagiai ir turiningai praleidę laiką, organizatoriai tikisi, kad Karo akademijos auklėtinių dalyvavimas šiame pokylyje taps tradicija.

Šventė Biržuose

*Kariūnų štabo S5 j. specialistė
kar. Simona LUKOŠEVIČIŪTĖ*

Š. m. vasario 16 dieną Karo akademijos delegacija dalyvavo Biržuose surengtoje šventėje. Biržiečiai turėjo galimybę apžiūrėti ginkluotės parodą, kurią pristatė mjr. A. Smilga, j. psk. S. Korkinas ir 8 trečiosios kuopos kariūnai. Savo programą parodė kariūnų estradinių-sportinių šokių kolektyvas, vadovaujamas Vaidoto Januškevičiaus. Kpt. A. Žilinskas pristatė Akademiją. Biržiečiams apie LKA buvo parodytas filmas, taip pat fotografo Kęstučio Dijoko nuotraukų paroda. Savo žemiečiams sveikinimo žodį tarė ir Akademijos viršininkas plk. A. Balčiūnas.

Renginyje taip pat aktyviai dalyvavo Lietuvos šaulių sąjungos nariai, buvo atvykęs jų vadas Juozas Širvinskas. Pirmo kurso kariūnai Tomas Šyvokas ir Asta Jankauskaitė, buvę jaunieji šauliai, šventės dalyviams papasakojo apie Šaulių sąjungos veiklą, įtaigiai skatino jaunimą būti neabejingą Tėvynei.

Renginio pabaigoje visa LKA delegacija buvo pakviesta į sceną, kur Biržų meras Regimantas Ramonas įteikė atminimo dovanėles, nuoširdžiai padėkojo už dalyvavimą ir kvietė toliau bendradarbiauti. Renginyje taip pat dalyvavo vyskupas Jonas Kauneckas.

Vilniaus pilių apsiaustis ir išvadavimas iš maskvėnų (1660–1661 m.)

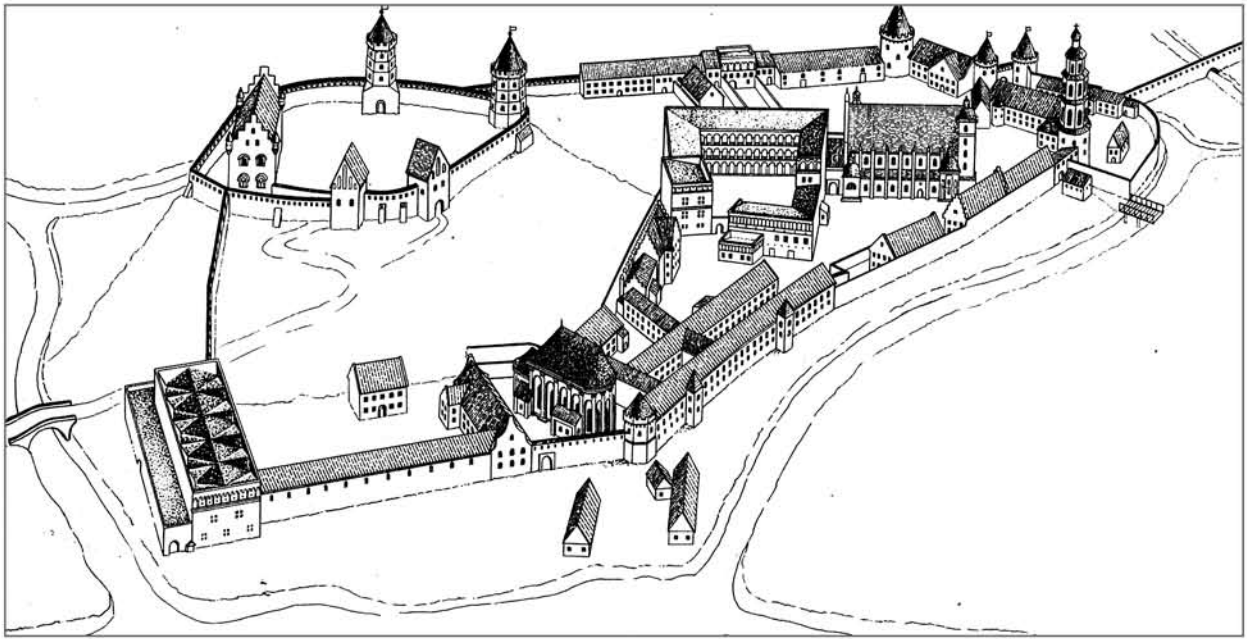
*Humanitarinių mokslų katedros
doc. dr. Elmantas MEILUS*

Lietuvos ir Lenkijos karalius Jonas Kazimieras

Vilniaus pilių gynybinė sistema

Vykstant 1654–1667 m. Abiejų Tautų Respublikos karui su Maskvos valstybe, beveik visa Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė (išskyrus Žemaitiją ir kai kurias kitas nedideles teritorijas) su sostine Vilniumi 1654–1655 m. buvo okupuota Maskvos didžiosios kunigaikštystės kariuomenės – maskvėnų.

Pirmą kartą 1655 m. rugpjūčio 8 d. Žemutinę ir Aukštutinę Vilniaus pilis užėmė priešas. Kitą dieną į Vilnių atvyko caras Aleksejus Michailovičius Romanovas. Kaip rašė Vilniaus vyskupas Jurgis Tiškevičius, caras pašiurpo, gavėse pamatę rusų kariuomenės nužudytų žmonių lavonų, ir įsakė juos palaidoti. Tokia buvo Vilniaus okupacijos pradžia.

Praradus sostinę, tik po trejų metų LDK vadovybė, kartu su lenkais, galėjo galvoti ir praktiškai planuoti, kaip ją atsiimti. Pirmą kartą, bet nesėkmingai tai padaryti bandyta 1658 m. rudenį, kai prie Vilniaus, vykstant deryboms su maskvėnais, priartėjo dvi stambios lietuvių kariuomenės grupuotės, faktiškai jį blokavo ir iš tikrųjų grasė atsiimti. Bet dėl nesuderintų abiejų grupuočių veiksmų ir rusų karo vado kunigaikščio Jurijaus Dolgorukio ryžtingų sprendimų viena iš jų, vadovaujama LDK lauko etmono Vincento Gosievskio, buvo sutriuškinta. Kitas bandymas buvo po pusantrų metų, kai 1660 m. gegužės 9 d. pulkininko Kazimiero Daumanto-Siesickio vadovaujamas lietuvių kariuomenės dalinys, padedant vilniečiams, beveik diena buvo užėmęs miestą, bet

į pavakarę Vilniaus pilyse įsitvirtinusi stipri maskvėnų įgula surengė išpuolį ir miestą atsiėmė. Po to mieste prasidėjo maskvėnų vaivados kunigaikščio Danilos Myšeckio represijos prieš miestiečius, o pats miestas bei jo pilių kompleksas sparčiau imtas rengti gynybai. Vaivados Myšeckio įsakymu palei miesto sieną, kad lengviau būtų gintis ir keršijant už pagalbą K. Daumantui-Siesickiui, buvo sudeginti artimesni ir tolimesni sostinės priemiesčiai. Kad prie Žemutinės pilies būtų sunkiau prieiti, rusai užtvėnkė abi Vilnios upės atsakas ir dalį pilies užtvindė.

1660 m. liepos 11 d. prie Vilniaus atžygiavusi vadinamoji Žemaitijos divizija, vadovaujama LDK stovyklininko Mykolo Kazimiero Paco, be didelio vargo ir mūšio užėmė miestą. Tai pavyko dėl to, kad D. Myšeckis suprato, jog turimomis jėgomis miesto išlaikyti nepavyks, todėl pasitraukė į gerai įtvirtintas ir aprūpintas Vilniaus pilis. Apsuptieji maskvėnai gindamiesi nesiruošė tik sėdėti. Jie jau kitą naktį surengė sėkmingą išpuolį ir padarė nemažai nuostolių to nesitikėjusiems lietuviams – 15 užmušė, 5 paėmė į nelaisvę, 7 sužeidė.

Atsiėmus Vilnių, 1660 m. liepos viduryje likę apsupti pilyse įsitvirtinę maskvėnai jau nebekėlė tokio pavojaus, kaip kad turėdami savo rankose visą miestą. Dėl nuolat mažėjančio gynėjų skaičiaus bei dėl gerokai apribotos jų veikimo laisvės (nors apsiaustieji ir bandė rengti išpuolius), sutelkus pagalvinti nedideles karines pajėgas, buvo

galima juos laikyti, kol patys pasiduos (taip iš esmės ir įvyko). Todėl Vilniaus pilis lietuviams atsiimti buvo ne tiek karinė būtinybė, kiek garbės reikalas, ir tai padaryti jie siekė kuo greičiau. Vilniečiai taip pat norėjo kuo greičiau išlaisvinti visą miestą, nes jo centre buvo įsitvirtinęs priešas, o nuolatinis susišaudymų bei mūšių pavojus trikdė normalų miesto gyvenimą, trukdė jo atstatymo darbams bei laivybai Nerimi. Tad kodėl galutinis LDK sostinės išvadavimo laikotarpis užsitęsė beveik pusantrų metų, ar tai buvo svarbu paprastiems kareiviams ir karininkams?

1660 m. viduryje po pergalės prieš maskvėnus prie Polonkos faktiškai visa LDK teritorija į pietvakarius nuo Berezinos ir Dniepro linijos buvo išlaisvinta nuo priešų, išskyrus keturis miestus, kur dar buvo įsitvirtinę okupantai, – Brestą, Gardiną, Vilnių ir Kauną. Čia jie buvo stipriai įsitvirtinę, gerai apsirūpinę ir turėjo nors ir negausias, bet patyrusias įgulas. Manoma, jog apsiausties pradžioje Vilniaus Žemutinėje ir Aukštutinėje pilyse jų galėjo būti apie 1 200, bet dėl įvairių priežasčių sparčiai mažėjo (žuvo, mirė nuo ligų bei sužeidimų, dezertyravo ir pan.).

Okupantai tokiai įvykių raidai, kad gali prireikti gintis apsuptame mieste ar jo pilyse, ruošėsi iš anksto. Kaip rodo XVIII a. I pusėje sudarytas vadinamasis J.G.M. Fürstenhoffo Vilniaus planas, XVII a. viduryje, okupacijos metu, maskvėnai aplink miestą (gal tęsdami jau pradėtus lietuvių darbus) įrengė ar

bandė įrengti nemažai fortifikacinių įtvirtinimų. Apie didžiulius darbus su-tvirtinant pilių teritoriją ir įspūdingus medienos kiekius (30 000 rąstų) jiems savo į Maskvą siunčiamose ataskaitose rašė maskvėnų vaivados Vilniuje. Pilių teritorijoje taip pat buvo kaupiamos ir didžiulės maisto bei amunicijos atsargos, nors vaivados nuolat skųsdavosi Maskvai, kad jų labai trūksta. Pilyje kar-tu su pasitraukusiais maskvėnais liko po Siesickio antpuolio suimti vilniečiai ir kai kurie su okupantais kolaboravę miestiečiai, kurie ir toliau su jais bendra-darbiavo. Apsupties žiedas greičiausiai ėjo nuo Neries palei dabartinės Radvilų ir K. Sirvydo gatves, pro Šv. Jurgio baž-nyčią, Totorių, L. Stuokos-Gucevičiaus, Šventaragio ir Barbaros Radvilaitės ga-tvėmis, pro Bernardinų vienuolyną, link Vilnios ties Plikuoju kalnu.

Kaip pažymėjo lenkų istorikas K. Kossarzewicz, *nei lenkai, nei lietuviai ne-turėjo pilių apgulos kovų patirties*. Bet jau pačioje apgulos pradžioje planuo-ta užimti pilis ir tam buvo ruošiamasi. Pirmą kartą šturmuoti buvo bandyta jau 1660 m. liepos 31-osios naktį. Deja, nesėkmingai. Vėliau minėta, kad tada

buvo sužeista ir žuvo apie 700 LDK karių. Maskvėnų pranešime į Maskvą rašoma: <...> *Žemaičių kariuomenės kazokų dalinių Paco pulko šlėktos Aleksandras Granevickis, Petras Verbickis tardomi pranešė. Anksčiau jie su Mykolo Paco pulku buvo pas etmoną Gonsievskį ir buvo jie su Mykolu Pacu prie Vilniaus 6 savaites, ir puolė jie Vilniaus [pilį] vieną kartą, ir to puolimo metu didžiojo val-dovo kariai išmušė Paco pulko virš 400 žmonių, <...> o kai Pacas nuėjo iš Vil-niaus pas Sapiegą, prie Vilniaus jis paliko pulkininką Žeromskį su 1000 raitarų ir 3000 pėstininkų <...>*

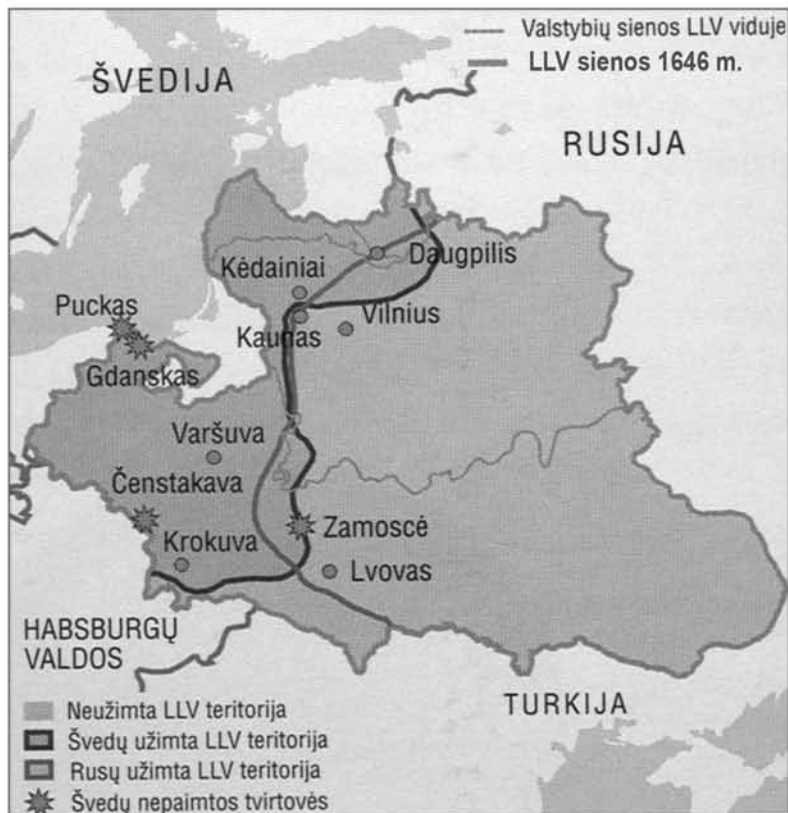
Po šios nesėkmės K. Pacas, gavęs valdovo įsakymą, su didžiąja kariuo-menės dalimi (daugiausia raiteliais) rugpjūčio 8 d. išžygiavo į Baltarusiją susijungti su ten veikiančiomis lietu-vių ir lenkų kariuomenėmis. Vilniaus pilis ir toliau visą laiką buvo apsupę daugiausia reguliarius lietuvių kariuo-menės daliniai, nes, pasitraukus M. Pa-cui su Žemaitijos divizija, čia liko apie 2–3 tūkst. karių (pėstininkų, dragūnų ir raitarų bei dvi totorių vėliavos), vado-vaujama Vilniaus stalininko Kazimie-ro Žeromskio. Nors, kaip jau minėta,

apsupta nedidelė maskvėnų įgula ir nekėlė didelio karinio pavojaus, bet, kaip teisingai pažymėjo K. Kossarzewicz, *pradėtos apgulos nebuvo galima nutraukti, nes priešingu atveju vilniečiai ir tolimesnių apylinkių gyventojai būtų pasmerkti žiauriam maskvėnų įgulos kareivių kerštui*. O lietuvių kariuomenė nebuvo pasiruošusi apgulos kovoms, ypač trūko specialistų ir specialios arti-lerijos. K. Žeromskis ne kartą kreipėsi į kunigaikštį B. Radvilą, kad jis iš Prūsijos atsiųstų trūkstantų specialistų, artileri-jos ir amunicijos.

Praejus daugiau nei mėnesiui nuo apgulos pradžios, rugpjūčio 17 d. ne-mažos pilyje buvusios maskvėnų pa-jėgos dar kartą surengė išpuolį, bet su miestiečių pagalba plk. K. Žeromskio vadovaujamiems kariams pavyko jį at-remti. Kaip B. Radvilai rašė pulkininkas, žuvo keli karininkai (tarp jų majoras ir išpuolio vadas) ir apie 100 maskvė-nų: dalis jų nuskendo Neryje, keliolika buvo paimta į nelaisvę, o kiti vos spėjo grįžti į pilį.

Rudenį lietuvių kariuomenė, pa-dedant vilniečiams, kuriems karo veiks-mai miesto viduje labai trukdė ramiai gyventi, aktyviai ruošėsi naujam pilies šturmui. Kaip užregistruota miesto pa-jamų ir išlaidų knygose, buvo kasami apkasai aplink maskvėnų įtvirtinimus, iš kurių, matyt, nedidelės lietuvių pa-trankėlės apšaudydavo pilis, darė štur-mui reikalingą įrangą bei kaupė maisto atsargas. Nors miestiečiai ir buvo labai nuskurdę, o Vilnius nuniokotas, vil-niečiai, kad padėtų įsigyti reikalingos įrangos ir pasamdytų karo specialistų, surinko 63 000 auksinų (11 250 buvo išleista maistui, o 49 154 – ginklams, karinei įrangai ir amunicijai įsigyti) ir įteikė juos apgulos pajėgų vadui. Kaip jau ne kartą pažymėta, labiausiai trū-ko šturmui tinkamos artilerijos ir gerų artileristų, nes buvę taip blogai šaudė, kad sviediniai atsidurdavo priešingoje pilies pusėje ir sprogdavo tarp stovin-čių lietuvių karių.

Nors daugelis vilniečių neabejotinai džiaugėsi miesto išvadavimu, bet ir sava kariuomenė, kaip visada tais laikais, kėlė nemažai rūpesčių, tuo labiau kad karo veiksmai mieste užsitęsė beveik pusantrų metų. Jau atsiėmus miestą, kariuomenę reikėjo apgyvendinti, aprūpinti amuni-cija, maistu, pinigais ir prisidėti darbu, kad sostinė būtų visiškai išlaisvinta. Išvykda-mi miestiečiai duodavo kyšį karininkams, kad nesiaubtų jų namų. Beje, atrodo, kad išvaduotojū kariuomenė kartais ir jėga nusavindavo gyventojų apgulai reika-

Rusijos okupuota LLV teritorija 1655–1661 m.

Taip Vinius atrodė 1649 m. prieš Rusijos okupaciją. Vario raižinys

lingas medžiagas. Antai 1663 m. spalio 1 d. Vilniaus kapitulos posėdyje dėl mūrinio namo, esančio netoli pilies, Tomas Klimaševskis skundėsi, kad kai buvo puolami pilyje buvę rusai, savi kariai jį apiplėšė. Prieš šturmą kareiviai gerokai „pasidrąsindavo“ miestiečių sąskaita išgerdami ne vieną statinę alaus, midaus ar degtinės.

Kad sunku buvo ne tik apgulėjams, bet ir apgultiesiems, pranešdavo dezertyrai. Štai plk. K. Žeromskis 1660 m. spalio 28 d. laiške B. Radvilai rašė, jog pabėgęs maskvėnų artileristas pranešė, kad dėl pilies pločio lietuvių granatos mažai žalos padaro, bet

smarve užkrėstos kulkos (sviediniai?) taip juos (apgultuosius) nusilpnino, kad vieni vaikščioti negali, o kiti nuo smarvės (degėsių tvaiko?) miršta... Perbėgėliai iš apsuptos pilies nuolat pranešdavo apie ten suvežtus prisigrobtus turtus, apie maskvėnus sekinančias ligas, ypač skorbutą, ir tai savo ruožtu skatino apgulėjus tikėtis greitos pergalės. Todėl 1660 m. pabaigoje ruošiasi ir ne kartą bandyta šturmuoti pilį. Pirmas toks bandymas tuo metu buvo lapkričio 8 d., deja, nesėkmingas. Beveik po trijų savaičių – naujas. Ir vėl nesėkmingas. Plk. K. Žeromskis laiškuose B. Radvilai smulkiau informavo apie lapkričio 27

ar 28 d. bandytą padegti pilį juosiančią statinių rąstų sieną, prie kurios mėginta priėti Vilnios ledu, bet jis dar buvo per plonas ir maskvėnams pradėjus šaudyti ėmė lūžinėti. Buvo sužeista 80 ir žuvo 12 dragūnų.

Metų pabaigoje plk. K. Žeromskis dar kartą pamėgino paimti pilį. Šį kartą, norint išgriauti sienas, didelėmis pastangomis buvo pasikasta po jos mūrais ir pabandyta padėti didelę miną. Bet tuo metu pas apgultuosius perbėgo šlėktos Ciechanowskio anksčiau į nelaisvę paimtas tarnas maskvėnas, kuris apie lietuvių pasirengimą išsprogdyti sieną pranešė maskvėnams ir šie, pasikasę iš priešingos pusės, miną padarė nekenksmingą.

Vis dėlto dar 1661 m. pradžioje plk. K. Žeromskis nebuvo praradęs vilties greitai paimti Vilniaus pilį. Taip galvoti jį paskatino perbėgėlio iš pilies pranešimas, kad apsupti priešai yra išsekinti, nes jų likę apie 500, tačiau 200 iš jų serga kažkokia apsupties liga, o pusė tų, kurie dar tinka gynybai, – skorbutu, todėl tikėtasi greitai pilį paimti. Tokias viltis turėjo sustiprinti ir metų pradžioje į Vilnių su 2000 pėstininkų atvykęs didysis etmonas Povilas Sapiega. Deja, dar reikėjo laukti artilerijos iš Biržų ir Lachovičių tvirtovių. Sprendžiant iš miesto pajamų ir išlaidų knygos, vasario pabaigoje ir kovo pradžioje buvo sumokėta amatininkams už šturmo įrangą, kaip ir kitais panašiais atvejais. Regis, 1661 m. vasario pabaigoje ar kovo pirmoje pusėje vėl bandyta nesėkmingai šturmuoti pilį. Remiantis, matyt, nelabai tiksliais belaisvių pateiktais duomenimis, maskvėnai pranešė, kad lietuviai puolė (greičiausiai vadovaujami plk. K. Žeromskio) likus trimis dienoms iki Užgavėnių savaitės, jog žuvo neįtikimas skaičius (1 640) karių, o P. Sapiega puolimui tarsi dar tik ruošiasi. Šiuos įvykius tikriausiai liudija ir šis įrašas: [1661] kovo 30 d. dviem duobkasiams, kurie, kad vasaros metu nekiltų epidemija, prie Skaisčiausiosios Dievo Motinos cerkvės iškasė 86 žmonių, kritusių šturmo metu, blogai palaidotus palaikus ir juos perlaidojo ten pat kapinėse, jiems duota kapa ir 12 grašių. Apie tai byloja ir kiti maskvėnų pranešimai: *Vilniaus pulko majoras Levas, Andrejaus sūnus, Sytinas klausinėjamas sakė <...>, o Sapiegos prie Vilniaus nėra, puolė jis anksčiau Vilniaus [pilį] ir daug karių prarado, ir siuntė jis, Sapiega, į Vilniaus [pilį] pas stalininką, kunigaikštį Danilą Myšeckį, daug kartų po puolimų [pasiuntinius]*

su pasiūlymais pasiduoti, ir kunigaikštis Danila Myšeckis atsakė, kad šis daugiau derėtis apie pilies pasidavimą jam nesiūlytu, sėdėti jiems Vilniaus [pilyje] yra sukuo, duonos daug, ir jie nepasiduos, laimingi mirs už didįjį valdovą, ir etmonas Sapiega pasitraukė nuo Vilniaus į savo Rožanų valdą, o prie Vilniaus dabar stovi pulkininkas Žeromskis, pasakoja, kad karių pas jį 4000 <...>

Po dar vieno nesėkmingo bandymo plk. K. Žeromskio entuziazmas ir noras atsiimti pilį išblėso, nes 1661 m. kovo 18 d. laiške B. Radvilai jis rašo, kad nors ir turėjo 4 vidutines (*Pułkartowy*) patrankas, paimti pilies neįstengė, nes kareiviai neturėjo noro, todėl jis iš Vilniaus pasitraukia, o vadovavimą perduoda pulkininkui Domontui. LDK kancleris K. Pacas viename laiške rašo, kad, anot Žeromskio pranešimo, Vilniaus pilis jau seniai galėjo būti paimta, jei tik karininkai būtų norėję ir nepasisavinę kareiviams išlaikyti skirtų lėšų. Plk. Domontas, matyt, balandžio pabaigoje ar gegužės pradžioje taip pat bandė pulti pilį, nes puolimui paremti iš miestiečių buvo renkami pinigai ir daroma šturmo įranga.

Nors ir būta įvairių nesklaidumų, lietuviai ganėtinai glaudžiai buvo apsupę pilį. Apie tai liudija ir maskvėnų šnipų pranešimai. Štai 1661 m. birželio 6 d. žvalgo I. Gurjevo pranešime iš Polocko rašoma, kad jis [I. Gurjevas?] matė, jog lenkų ir lietuvių kariai stovi tvirtai apsupę pilį, kur sėdi didžiojo valdovo kariai, o upė Neris aukščiau pilies įtvirtinta, jog patekti pilin negalima pas didžiojo valdovo kariu, upių laiveliai pripilti smėlio ir akmenų, o tuose struguose sėdi lietuvių sargybiniai. Ir jam nei dieną, nei naktį į pilį patekti nepavyko. Bet jis girdėjęs iš vietininko, senolio Dorofejevičiaus ir iš vilniečių, kad didžiojo valdovo kariai sėdi, Viešpačiui leidus, sveiki, <...>. Dar girdėjęs jis, kad lenkų karalius dabar Varšuvoje, ir etmonas Povilas Sapiega Seime, o [pilį] Vilniuje pulti lenkų kariai nenori todėl, kad trūksta duonos ir kad karalius jiems neužmoka, todėl laukia Seimo [sprendimo].

1661 m. rudenį, nepaisant to, kad apgultieji vis dar narsiai priešinosi, turėjo atsargų ir, kaip rašė to meto prancūzų spauda, vis dar tvirtino Vilniaus pilį, buvo aišku, jog visiškas sostinės išvadavimas – tik laiko klausimas. Kaip

rašė to meto Paryžiaus laikraštis, atrodo, spalio 20–25 dienomis į Vilnių atvykęs valdovas Jonas Kazimieras davė nurodymus galutinai pasiruošti šturmui ir spalio 27-ąją miestą paliko. Prieš išvykdamas jis paskyrė prancūzų generolą Conetierre ir karininką de Saint Jean'ą vadovauti greičiausiai tik parengiamiesiems darbams, bet ne visai apsiausties kariuomenei, kaip mano apie tai rašę autoriai.

Panašu, kad bent jau apsiausties pabaigoje, tik neaišku, nuo kada, maskvėnai dėl labai išretėjusių gretų (kurias sudarė 78 žmonės) jau nebegalėjo ginti Žemutinės pilies teritorijos, o tik Aukštutinę pilį. Iš viršaus jie galėjo lengvai apšaudyti paliktą Žemutinės pilies dalį, todėl čia negalėjo įsitvirtinti lietuvių kariai, o tik siųsti savo žvalgus. Yra užuominų, kad užimtoje pilyje iš tiesų buvo rasta daug maskvėnų prisigrobto turto (30 patrankų, 1 000 statinių grūdų ir druskos, 1 000 šautuvų, 1 000 uniformų, keliolika rietimų gelumbės ir daugybė šaudmenų). Tvarkai palaikyti pilyje buvo paliktas komendantas Klatas su 120 karių įgula.

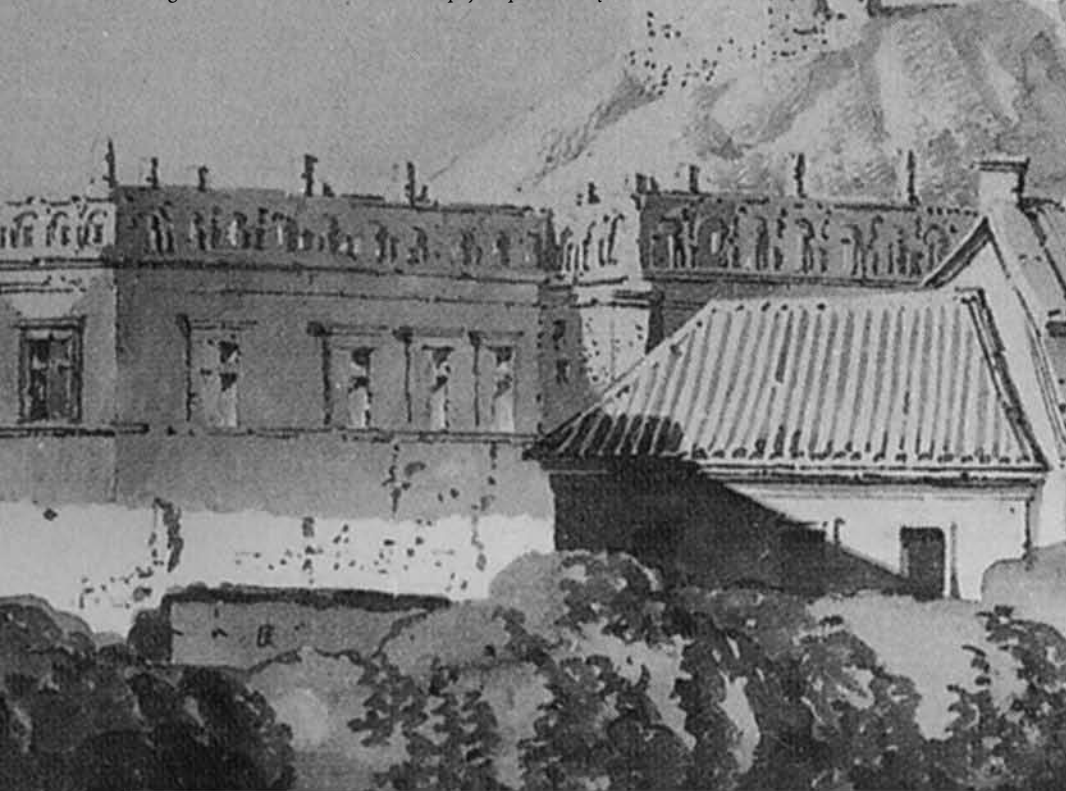
Maskvėnams iš pradžių buvo pasiūlyta pasiduoti garbingomis sąlygomis – jie išsaugoja laisvę ir gali pasitraukti į tėvynę pasiėmę tiek pinigų ir turto, kiek kiekvienas paneša. Bet D. Myšeckis, kaip pats rašė testamente, pradėjęs derybas, kad laimėtų laiko įtvirtinimams sutaisyti, pareikalavo 300 vežimų turtui išsivežti bei leisti parduoti pilyje sukauptas duonas ir druskos atsargas, su kuo lietuvių karinė vadovybė negalėjo sutikti. Kaip rašoma, D. Myšeckis sužinojo, kad Jonas Kazimieras davė nurodymą ruošti galutiniam šturmui. Jis liepęs po savo kambariu padėti 10 statinaičių parako ir norėjo susisprogdinti su likusiais gynėjais bei, matyt, įsiveržusiais priešais. Bet likę išsekę rusų kareiviai, kurie jau buvo susisiekę su priešu, nenorėjo taip beprasmiškai mirti po beveik pusantrų metų kovos, todėl surišo savo vaivadą ir gruodžio 3-iąją pasidavė. Už karo nusikaltimus, t.y. žiaurų elgesį su gyventojais po Daumanto-Siesickio antpuolio ir apsupties metu (teigiama, kad jo įsakymu buvo nužudyta daugiau kaip 150 žmonių), įgulos vadas kunigaikštis Danila Myšeckis buvo nuteistas myriop ir gruodžio 10 d. nukirsdintas aikštėje priešais rotušę.

D. Myšeckis prieš mirtį rašė: <...> sėdėjau pilyje apsuptyje lenkų žmonių be penkių savaičių pusantrų metų, buvau savo priešų visaip spaudžiamas

XVII a. patranka. Lietuvos nacionalinis muziejus

P. Smuglevičius. Žemutinė ir Aukštutinė pilys iš pietvakarių. 1785 m.

P. Smuglevičius. Žemutinė pilis iš pietų. 1785 m.

ir su Dievo pagalba atlaikiau penkis šturmus; o su mumis po apsupties ligų liko tik 78 žmonės: dėl mano nuodėmių išdavė 7 žmonės – Ivaška Češicha, Antoška virėjas bei Sienka podjačis – ir lenkams apie viską pranešė. Dėl to pilyje tarp pulkininkų ir kareivių įsivyravo didelis netikrumas, garsiai man ėmė kalbėti, kad miestą lenkams reikia atiduoti, aš nuo šio jų prašymo išsisukau ir, kad juos apraminti, pradėjau su lenkų žmonėmis derybas ir diena po dienos prašydamas laiko, kad tuo metu išdaužytoms patrankomis tvirtovės sienoms užtaisyti; bet lapkričio 22 d. [1661 12 02] atėjo pas mane pulkininkai ir karininkai, išskyrus tuos, kurie prie manęs buvo, ir kareiviai visi kartu suėmė mane, surišo, sukaustė retežiais, visą mano turtą išgrobstė, įleido į pilį lenkų žmones, o mane sukaustytomis rankomis atidavė lenkų karaliui ir etmonams, prašydami, jog mane nubaustų mirtimi be gailėsčio, o visi šie pulkininkai, karininkai, kareiviai ir mūsų chalopai, visi, išskyrus [išvardyti 5 žmonės], visi liko pas lenkus ir pas juos prašė tarnybos. O karališkoji didenybė, keršydamas man, kad daug lenkų karių puolant [miestą ir pilis] žuvo, o kitus – išdavikus, kurie jo didenybei carui prisiekė, bet su priešais prieš caro [karius] kartu ėjo, nubaudė mirtimi, liepė nubausti mane mirtimi <...>

Taip baigėsi Vilniaus pilių apgula. Mūsų metu nuo artilerijos ir gaisrų smarkiai nukentėjo Žemutinės pilies pastatai, tarp jų ir katedra, kuri liko be stogo, įgriuvusiais skliautais. Apgriuvisi pilis nebetiko į Vilnių atvykstantiems valdovams apsisototi.

Ši XVII a. vidurio Vilniaus ir beveik visos LDK okupacija buvo labai rimtas politinis ir karinis signalas Lenkijos ir Lietuvos valstybei, jog vis labiau stiprėja Rusija ir rimtesni darosi jos ketinimai išplėsti savo teritoriją kaimynų sąskaita. Daugiau kaip po šimto metų tai ir įvyko – Abiejų Tautų Respublika nustojo egzistuoti.

Straipsnis parašytas pagal Pilių tyrimų centro vykdomai Lietuvos valdovų rūmų istorinių tyrimų programai parengtą mokslinį straipsnį.

Ankstesniuose „Kariūno“ numeriuose spausdinto straipsnių ciklo apie Karo mokyklą tęsinys

Lietuvos karo mokyklos istorija 1919–1940 m.

Doc. dr. Feliksas ŽIGARAS

Tobulėjimo keliu

Stojant į universitetą ar kitą mokyimo įstaigą Karo mokyklą baigusiems karininkams kildavo problemų dėl išsilavinimo lygio pripažinimo. Tarp Generalinio štabo ir Švietimo ministerijos vyko ilgos derybos. Tik 1928 m. sausio 31 d. Švietimo ministerija pripažino, kad Karo mokykloje įgytas išsilavinimas nuo 1926 ir vėlesnių metų atitinka aukštesniojo mokslo (su sustiprintu matematikos ir gamtos mokslų dėstymu) lygį. Nuo 1928 m. balandžio 11 d. absolventams buvo numatyta išduoti atestatus.

1933 m. rugsėjo 15 d. išleista penkioliktoji laida – j. ltn. laipsnis buvo suteiktas 85 kariūnams.

1934 m. birželio 23 d. Karo mokyklos viršininku paskirtas Generalinio štabo plk. inž. Jonas Černius, kuris buvo baigęs šią mokyklą kartu su pirmąja laida (nuo 1937 m. – brg. gen., 1940–1941 m. – Raudonosios armijos 29-ojo šaulių teritorinio korpuso štabo viršininkas. Prasidėjus SSRS–Vokietijos karui iš sovietų kariuomenės pasitraukė, 1944 m. išvyko į Vakarus).

1934 m. rugsėjo 15 d. Karo mokykla, išleisdama šešioliktoją kariūnų (56 pėstininkų specialybės karininkus) ir devintąją aspirantų (144 atsargos karininkus) laidas, šventė 15 metų sukaktį.

Plk. J. Černių netrukus paskyrus Generalinio štabo viršininku, nuo spalio 1 iki 31 d. Karo mokyklos viršininko pareigas laikinai ėjo Generalinio štabo plk. ltn. Albinas Čepauskas (Čepas). (1940 m. tapo brg. gen., išvengė sovietinių represijų). Nuo spalio 31 d. mokyklos viršininko pareigas perėmė Generalinio štabo plk. Kazys Musteikis (1894–1977), kuris puikiai mokėjo suderinti karo mokslą su meile lietuviškai kultūrai, branginti moralią tautinę dvasią (K. Musteikis 1940 m. birželio 15 d., vengdamas sovietinių represijų, pasitraukė į Vokietiją, o 1944 m. – į Vakarus). 1938 m. gruodžio 6 d. jam ta-

pus krašto apsaugos ministru, Karo mokyklos vadovavimą 1939 m. sausio 9 d. perdavė plk. Kaziuui Skučui. Pastarasis šias pareigas ėjo trumpai. 1939 m. kovo 28 d. (iki 1940 m. birželio 13 d.) paskyrus jį vidaus reikalų ministru, mokyklos vadovu buvo paskirtas brg. gen. Jonas Juodišius (plk. K. Skučas 1940 m. birželio 16 d. buvo suimtas ir 1941 m. liepos 30 d. sušaudytas Mas-kvoje, Butyrkų kalėjime).

1935 m. rugsėjo 15 d. buvo išleista septynioliktoji jaunesniųjų leitenantų (59 karininkai) ir dešimtoji atsargos karininkų (132) laidos.

1934 m. vasarą po nepavykusio voldemarininkų pučo iš kariuomenės į atsargą buvo išleista nemažai karininkų. Be to, Europoje kylant politinei įtampai, karininkus rengti tiesiog buvo būtina. Šiai spragai užpildyti Karo mokykloje buvo organizuoti atsargos karininkų kursai. Kariuomenės vadovybė paskelbė, kad atsargos jaunesnieji leitenantai, baigę aspirantų kursus, kviečiami stoti į 10 mėnesių trukmės kursus, po kurių jie taptų aktyviosios karo tarnybos karininkais. Atgarsis buvo didelis.

Kandidatai buvo parinkti iš baigusiujų penktą–devintą (1930–1934 m.) aspirantų laidas. Pristatymo dieną į Karo mokyklą atvyko per 300 vyrų. Dauguma jų buvo mokytojai, policijos tarnautojai, studentai, laisvųjų profesijų atstovai (inžinieriai, advokatai, gydytojai, technikai ir pan.), valdininkai ir kt. Patikrinus dokumentus, tolesnėje atrankoje liko 265 kandidatai. Po trijų savaičių laikyti konkursinius egzaminus buvo leista 137, o juos išlaikė ir buvo priimta 110 karininkų. Ši laida buvo eksperimentinė ir, ją baigusio J. Rūtenio

Plk. Kazys Musteikis

Plk. Kazys Skučas

*Karo mokyklos baigimo
iškilmės prie Vytauto
Didžiojo paminklo*

žodžiais, mokymas nebuvo sklandus. Pasikliauta Karo mokyklos dvejų metų mokymo programa, kurią reikėjo išseiti per 10 mėnesių. Ji praktiškai nieko naujo būsiamam karininkui nedavė. „Jie būtų buvę nė kiek ne blogesni karininkai ir tuoj pat vykę į pulkus. Tai laidai reikėjo specialios programos, nebūtinai pagrįstos seržantų „drill“ metodu. Komandavimo, vadovavimo, karinių dalykų dėstymo metodikos bei pedagogikos principais turėjo būti užbaigtas atsargos jaunesniojo leitenanto rengimas kadrų tarnybai. Deja, taip nebuvo. Nebuvo pagalvota ir apie Karo mokyklos tradicinius rėmus, kuriems toji laida netiko. Dėl to keletą savaičių net nebuvo žinoma, kaip save vadinti: kariūnu, jaunesniu ju leitenantu ar kaip kitaip. Tas sukėlė nereikalingo blaškymosi ir nereikalingų nesusipratimų. Teko net pačiam kariuomenės vadui tai patvarkyti ir sugalvoti kursanto titulą ir ženklą. Ant antpečių buvo įsakyta nešioti atsargos jaunesniojo leitenanto juostelę.“

Po 10 mėnesių, 1936 m. gegužės 10 d., buvo išleista specialioji laida – 103 atsargos jaunesnieji leitenantai priimti į karo tarnybą.

Keitėsi Karo mokyklos organizacinė struktūra. Dar 1933 m. mokyklos viršininkas tapo tiesiogiai pavaldus Vyriausiojo štabo viršininkui. 1935 m. liepos 1 d. Karo mokykloje įstei-

giami nauji taikos meto etatai, pagal kuriuos mokyklai priskiriamas raitųjų žvalgų būrys. Liepos 3 d. buvo patvirtintas Karo mokyklos statutas ir jo vykdymo taisyklės. Kandidatais į kariūnus priimami Lietuvos piliečiai, baigę aukštesniąją mokyklą (8 klases), nevedę, 18–25 metų jaunuoliai. Stodami į Karo mokyklą jie privalėjo laikyti konkursinius lietuvių kalbos ir istorijos egzaminus. Pirmiausia buvo priimami liktiniai ir tikrosios tarnybos puskarininkiai, tikrosios tarnybos ir atsargos kareiviai. Kariuomenės vadui leidus, į antrą kursą galėjo būti priimti aspirantai, baigę aspirantų kursus, ne jaunesni kaip 26 m., nevedę ir išlaikę konkursinius egzaminus.

1936 m. rugsėjo 15 d. buvo išleista paskutinė dvejus metus studijavusi laida (130 profesionalių jaunųjų karininkų) ir vienuoliktoji aspirantų laida (212 atsargos karininkų). Devynioliktoji laida buvo surinkta 1935 m. rugsėjo 15 d. Ji mokėsi 3 metus. Šios laidos mokymo programa buvo nauja, atitinkanti kitų aukštųjų mokyklų programas. Atrinkti kandidatai po 2–3 savaičių mokymo Karo mokykloje buvo išsiųsti į kariuomenės pulkus, kur per 7 mėnesius turėjo išeiti jaunų kareivių apmokymo ir baigti mokomosios kuopos kursus. Šios stažuotės tikslas – supažindinti su kareivių gyvenimu, jų rūpesčiais, džiaugsmiais ir psichologija. Mokomo-

sios kuopos kurso metu buvo susipažįstama su ginklais, šaudyba, statutais, dalyvaujama lauko pratybose.

Pirmaisiais mokslo metais buvo kruopščiai studijuojami Vidaus, Įgulos tarnybos ir Drausmės, o visus trejus metus – Rikiuotės ir Lauko tarybos statutai (taip pat ir praktiškai). Labai daug dėmesio skiriama ginklų sandaros, techninių ir taktinių duomenų nagrinėjimui. Be statutų ir ginklų, į programą buvo įtraukta karo istorija, bendroji, pėstininkų, artilerijos, kavalerijos taktika, karo inžinerija, topografija, ryšiai, karo teisė, šaudyba, sanitarija ir higiena, fizinis lavinimas, jojimas, sprogstamosios medžiagos, cheminis ginklas, tikyba, užsienio (vokiečių, rusų) kalbos, dainavimas, etiketas ir šokiai. Lektoriumi baigus dėstyti dalyko kursą, tuoj pat buvo rengiami egzaminai.

Karo mokyklą baigę jaunesnieji leitenantai gaudavo 1 500 litų pašalpą, už kurią turėdavo įsigyti kepurę, milinę, du mundurus, dvejus viršutines kelnes, vieną porą batų, vieną porą aulinių batų, ketverius apatinius marškinius, ketverias apatines kelnes, keturis rankšluosčius, keturias paklodes, šešias nosines, šešias poras kojinių, antklodę, po vieną porą kasdienių ir išveiginių pirštinių, diržą, išveiginę juostą, apsiaustą, planšetę, lagaminą ir kitų smulkių būtiniausių reikmenų. Už likusius 300–400 litų reikėdavo nusipirkti

Kariūnų aspirantų priesaika

reikalingiausius baldus: lovą, staliuką, keletą kėdžių.

1938 m. gegužės 12 d. išleista 140 jaunesniųjų leitenantų (devynioliktoji laida). Išleistuvių iškilmėse tradiciškai dalyvavo prezidentas A. Smetona, kiti valstybės vadovai. A. Smetona savo kalboje pabrėžė, kad „<...>karys privalo ne tik mokėti ginklų vartoti, bet ir tautiškai apšviestas būti. Tauta yra praeitis, dabartis ir ateitis. Praeitį reikia žinoti, kokia buvo, dabartyje dirbti, o ateitį reikia numatyti. Visi trys šie laiko elementai tenka įsisavinti.“

1939 m. rugsėjo 16 d. buvo išleista dvidešimtoji karininkų laida – 108 jaunieji karininkai. Tą pačią dieną Karo mokykla labai kukliai paminėjo ir dvidešimties metų sukaktį. Dėl sveikatos išleistuvių iškilmėse nedalyvavo prezidentas A. Smetona. Kardų įteikimo jaunesiems karininkams ritualą atliko ministras pirmininkas atsargos brg. gen. J. Černius. Jis pabrėžė, kad Lietuva gyvena sunkiais laikais: „kol Lietuva stipriai laikys savo rankose kardą,“ tol jos saugumas bus užtikrintas, nes šiandien skaitomasi ir su maža valstybe, jei ji sugėba „vartoti ginklų savo gyvybiniam reikalams apginti.“

Dvidešimt pirmosios laidos pirmasis kursas buvo suformuotas iš daugiau kaip 400 lietuvių kalbos egzaminą išlaikiusių kariūnų, kurių sveikata buvo kruopščiai patikrinta, mokyti pradėjo 1939 m. rugsėjo 21 d.

1939 m. rugsėjo 1 d., prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, buvo paskelbta dalinė mobilizacija. Dvidešimt pirmosios laidos trečiojo kurso kariūnai gavo asmeninius mobilizacijos vokus su įsakymu, į kurį pulką jie turi vykti. Vadovaujantis Valstybės gynimo tarybos nutarimu, nuo 1939 m. rugsėjo 25 d. palaipsniui prasidėjo kariuomenės demobilizacija, ir trečiasis kursas grįžo atgal į A. Panemunę baigti Karo mokyklos kurso. 1940 m. sausio mėn. Karo mokyklos kariūnams ir aspirantams dėstė 55 karininkai ir lektoriai.

1940 m. vasario 16 d. 21 vienuoliktosios laidos trečio kurso kariūnui buvo suteiktas aukštesnis puskarininkio laipsnis (vietoje j. psk.), 3 kariūnams grandiniams – j. psk. laipsnis; XXII laidos antro kurso 6 kariūnams grandiniams – j. psk. laipsnis (vienam paliktas jau turimas j. psk. laipsnis), 49 kariūnams – grandinio laipsnis (dviem leista turėti jau suteiktą grandinio laipsnį).

Taigi iki 1940 m. sovietinės okupacijos Karo mokykla išleido 20 tikrosios karo tarnybos karininkų ir 14 aspirantų laidų, t.y. buvo parengta 1 631 tikrosios karo tarnybos karininkas ir 2 585 atsargos karininkai. Taip buvo stiprinamas Lietuvos gynybinis potencialas.

Kursai ir fizinis rengimas

Nuo pat Karo mokyklos įkūrimo organizuojami įvairūs karių kvalifikacijos kėlimo ir tobulinimo kursai – išleista po kelias kai kurių kursų absolventų laidas. 1925 m. gruodžio 3 d. įsteigtas Mokomasis kautynių skyrius, kuriam buvo pavesta organizuoti atsargos karininkų rengimo kursas. Kaip jau buvo rašyta, nuo 1926 m. veikė aspirantų tarnyba.

Kvalifikuotiems ginkluotės karininkams rengti buvo organizuojami specialūs kursai. 1932 m. liepos 1 d. Karo mokykla išleido pirmąją „ginklavimo“ karininkų laidą. Į ginklininkų kursus buvo priimami aspirantų kursą baigę atsargos karininkai. Pirmenybė buvo teikiama baigusiems Aukštesniąją technikos mokyklą, o nesant reikiamo skaičiaus kandidatų – priimami ir be techninio pasirengimo, bet stiprūs matematikai. Kursuose dėstoma aukštoji matematika, išorinė ir vidaus balistika, pabūklų teorija, karinė optika ir chemija, pirotechnika, automobilizmas, visų Lietuvos kariuomenės ginklų ir šaudmenų veikimas, kliūtys ir jų šalinimas, ginkluotės priežiūra. Antroji ginklininkų kursų laida (17 klausytojų) išleista 1933 m., trečioji – 1937 m. (apie 30 klausytojų). Šios laidos mokslai truko 15 mėnesių. Baigusiems ginklininkų kursas kardus įteikdavo ne Respublikos Prezidentas, bet kuris nors aukštesnysis kariuomenės viršininkas.

1939 m. kovo 16 d. Karo mokykloje prasidėjo pėstininkų sunkiųjų ginklų kursai. Kursų dalyvių tikslas buvo pasitobulinti šaudant iš sunkiųjų ginklų ir susipažinti su kintančia jų panaudojimo taktika. 1940 m. vasario 19–birželio 1 d. buvo surengti lėktuvų automatinų pabūklų pirmos laidos kursai, balandžio 1–birželio 28 d. – sunkiųjų kulkosvaidžių ir automatinų pabūklų kursai. 1940 m. balandžio 22–gegužės 11 d. tobulinosi ketvirtoji minosvaidininkų karininkų kursų laida. Rugsėjo 8–rugsėjo 5 d. buvo numatyta parengti ŠAP karininkų kursų pirmąją laidą, tačiau dėl sovietų okupacijos to nebuvo padaryta.

Karo mokykloje fiziniam lavinimui buvo skiriama daug dėmesio. Atsižvelgiant į programas, fizinio lavinimo raišdą Karo mokykloje reikėtų skirstyti į tris laikotarpius: 1919–1922 m., 1923–1936 m. ir 1936–1940 m.

1919–1922 m. fizinis lavinimas, jo uždaviniai ir kryptys skyrėsi nuo tautos metu nustatytųjų. Jo tikslas buvo padidinti kariūnų fizinį pajėgumą ir ištvėrę. Kalbant apie pirmųjų laidų fizinį lavinimą, minėtini ištvėrės bėgimai Kauno gatvėmis. Prisimenant to laikotarpio Kauno gyventojų nuotakas, šiuos bėgimus reikia vertinti ne tik fizinio auklėjimo požiūriu, bet ir kaip jaunos Karo mokyklos auklėtinių pajėgumo ir užsigrūdinimo demonstravimą. Tai kėlė lietuvių kario vertę ne tik savųjų, bet ir užsieniečių akyse (ypač vokiečių ir prancūzų). Sėkmingai siekti fizinio lavinimo tikslų trukdė priemonių stoka. Fizinio lavinimo kryptis buvo karinė, jos pagrindą sudarė karinė taikomoji mankšta ir gimnastika, o nuo 1921 m. ir lengvoji atletika. Reikia pažymėti prancūzų karo misijos kpt. Kohendė (Cohendet) nuopelnus. Šis karininkas, didelis sporto mėgėjas, pasisiūlė Karo mokyklai talkinti plėtojant fizinį lavinimą. Kpt. Kohendė su dviem prancūzais puskarininkiais 1919–1920 m. iš dalies ir vadovavo fiziniam lavinimui, kuriam buvo skiriama apie 1,5 val. per dieną.

1922 m. Karo mokyklai perėjus prie dvejų metų programos ir 1923 m. persikėlus į Aukštąją Panemunę, fiziniam lavinimui buvo sudarytos palankesnės sąlygos. To meto fizinio lavinimo programa apėmė visapusį kariūnų fizinį lavinimą, o iš dalies ir instruktorių rengimą. 1923–1931 m. vyravo karinė sporto kryptis: dvikovos – fechtavimas, boksas, imtynės, sportiniai žaidimai – futbolas, krepšinis, taip pat plaukimas, lengvoji atletika. Fiziniam lavinimui, kuris įvardijamas kaip „gimnastika ir sportas“, kasdien buvo skiriama po vieną valandą. Be to, fechtavimui, plaukimui skiriama laiko atskirai.

1930 m. įsteigta Respublikos Prezidento futbolo taurė. Karo mokykla tarp kariuomenės dalinių tapo stipriausias varžovas, nuolat užimdavo vieną iš pirmųjų vietų. Ypač gerų rezultatų pasiekdavo futbolo, lengvosios atletikos varžybose.

1932–1940 m. fizinio lavinimo plėtra tiek kariuomenėje, tiek Karo mokykloje sulėtėjo. To priežastis – kritiškas požiūris į sportą. 1932 m. panaikinus kariuomenės sporto šventes, buvo

keičiama fizinio lavinimo kryptis. Jis tapo vien karinis, utilitarinis. Tokio lavinimo tikslas buvo pakelti bendrą fizinės parengties lygį, atsisakant rungtyniavimo principo (nesiekiant rezultato). Tai turėjo neigiamos įtakos fiziniam lavinimui. Buvo susiaurinta jo programa. Tuo metu fizinio lavinimo pagrindą sudarė bendroji, taikomoji karinė mankšta ir gimnastika. Su kai kuriomis sporto šakomis dėl laiko stokos tik buvo supažindinama. Susiaurinus fizinio lavinimo programą, mažiau dėmesio buvo skiriama ir kariūnų, kaip fizinio lavinimo instruktorių, rengimui. 1934 m. panaikintas kūno mankštos fiziologijos kursas, tačiau dar 1933 m. į mokyimo programą buvo įtrauktas slidinėjimas. Nepaisant tokio požiūrio į sportą ir sunkių tarnybos sąlygų, Karo mokyklos aktyvus gyvenimas beveik nenukentėjo: buvo rengiamos sporto šventės, vakarai (žiema), sporto varžybos su Vytauto Didžiojo universiteto, kariuomenės dalinių ir sporto organizacijų komandomis ir sportininkais. Be to, 1936 m. Karo mokyklai perėjus prie trejų metų programos, susidarė palankesnės sąlygos kariūnų ir aspirantų fiziniam lavinimui.

Muzika

Karo mokykla garsėjo gerai dainuojančiais kariūnais, muzikavimo tradicijomis. Jas kūrė trečios laidos (1920 m.) kariūnas, vėliau operos solistas Antanas Kučingis (Kučinskas) ir tuo metu mokykloje instruktoriumi dirbęs dainininkas lt. Petras Oleka. Muzikai per savaitę buvo skiriama po dvi pamokos. 1924 m. buvo įvestos privalomos žygio dainų pamokos. Be bendro choro, 1928 m. buvo suburtas rinktinis 50–60 kariūnų choras, kuris dažnai koncertuodavo kariūnų vakarėliuose ir per kariuomenės radijo pusvalandžius. 1919 m. mokykloje dirbo muzikai Antanas Vaičiūnas, Kazimieras Banaitis ir Stasys Šimkus, nuo 1924 m. iki 1927 m. – Norvaiša, o nuo 1928 m. Klemensas Griauzdė ir kiti. Žurnalo „Kariūnas“ redaktorius K. Kecioris-Zupka sukūrė Karo mokyklos maršo žodžius.

Šiame ir ankstesniuose straipsniuose nuotraukos iš leidinio „Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953“ (Lietuvos nacionalinio muziejaus biblioteka).

Ats. j. lt. Kazys
Kecioris-Zupka

Karo mokyklos maršas

Ats. j. lt. K. Kecioris-Zupka

*Priešai plūsta mūsų žemę,
Veržias per laukus, marias.
Kraujas, karas laisvę lemia, –
Kas kovon lietuvių ves?*

*Ei, neklauskit! – vyrai telkias,
Bus vadų, drąsių, jaunu!*
*Krašte, laisvės žygiui kelkis,
Lauk šviesių, laisvų dienų!*

*Maža laiko ginklui šveisti,
Maža mokytiis kariaut –
Dangų padegė pašvaistė ...
Tik narsiau, drąsiau, vikriau!*

*Priešo plienas tirpo, lūžo.
Tai audra, tai mūs kariai!
Tai jauni vadai, karužos
Ugnį padegė taip greit.*

*Šiandie – laisvė, šiandie – saulė,
Šiandie plačios eilės mūs.
Teišgirs platūs pasaulis
Mūsų pergalės šauksmus!*

*Ar mums priešai rengtų pinkles,
Ar laimėtą laisvę minim –
Mūsų mokslas, mūsų ginklas –
Lietuvai tėvynei.*

Kariūnų buities sąlygos

Patalpos. 1919 m. pradžioje visos Kauno įgulos kareivinės buvo užimtos vokiečių kariuomenės, todėl besikuriančios Lietuvos kariuomenės dalys ir įstaigos įkurdinamos privačiose, visai joms nepritaikytose patalpose. Karo mokyklai taip pat buvo paskirtos patalpos ne kareivinėse, o Donelaičio ir Gedimino gatvių kampe esančiame name. Čia mokykla glaudėsi nuo 1919 m. sausio 15 d. iki 1920 m. rugsėjo 23 d.

1920 m. rugsėjo 23 d. Karo mokykla išsikėlė į Vilnių ir užėmė buvusios carinės Rusijos Vilniaus karo mokyklos patalpas. Tačiau dėl lenkų invazijos Karo mokykla spalio mėnesį turėjo palikti Vilnių ir grįžti į Kauną, į ankstesnę savo vietą. Nuo 1922 m. gruodžio 6 d. iki 1923 m. gruodžio 24 d. mokykla buvo įsikūrusi Aukštojoje Panemunėje (tuometio 5-ojo pėstininkų pulko patalpose). Iš pradžių ji gavo vieną trijų aukštų pastatą, kuriame buvo apgyvendinti kariūnai, įrengtos klasės, turto sandėlis, virtuvė ir valgykla, vieno aukšto pastatą, kuriame turėjo būti štabas, ligoninė ir karininkų valgykla, ir pansaron fligelio karininkų butams įrengti. Gimnastikos sale ir ūkiniais pastatais buvo naudojamas pusiau su tuo pačiu metu iš Kauno atsikėlusiais Vytauto Didžiojo karininkų kursais, 1933 m. juos panaikinus, visi pastatai perduoti Karo mokyklai.

Šios patalpos, skirtos carinės rusų kariuomenės Kauno tvirtovės reikmėms, netiko Karo mokyklai. Dėl vietos stokos kariūnai valgydavo dviem pamainomis, todėl buvo pastatyta moderni garinė virtuvė ir valgykla. Kariūnų klasės buvo išmėtytos po visas patalpas, įrengtos rekonstravus gyvenamuosius kazematus, ankštos, neįtikios. Todėl išliko pastatai, kuriuose pagal visus higienos reikalavimus buvo įrengtos erdvios, šviesios klasės ir aktų salė. Be to, buvo pastatyta ir daugiau mokyklai reikalingų pastatų: maniežas, garažas pabūklams, pirtis ir kt.

Apranga. 1919 m. susirinkus pirmajai laidai, apie porą savaitių kariūnai nešiojo nuosavus drabužius, nes valdiškų kariuomenėje nebuvo; Rusijos kariuomenėje tarnavę karininkai daugiausia dėvėjo senąsias uniformas (tik be skiriamųjų ženklų), o kareiviai – civilinius rūbus. Kiek vėliau, gavus iš Vokietijos pirmą karių aprangos siuntą, kariūnams buvo išdalyti vokiečių uniformos mundurai (atversta apykakle) ir ilgos kelnės, bet apavas liko nevienodas – vieni gavo batus, kiti – pusbačius,

todėl, siekiant vienodumo, gavusieji batus turėjo kelnes užleisti ant aulų. Dėl baltinių taip pat turėta rūpesčių: iš pradžių kariūnai dėvėjo savus, vėliau gavo valdiškus, daugiausia žieminus, prastos kokybės (graužė kūną), tik nedidelė jų dalis buvo vasariniai.

Tų laikų kariūno aprangą sudarė: kepurė, milinė, munduras, viršutinės kelnės, batų ar pusbačių pora, diržas, dveji marškiniai, dvejios apatinės kelnės, dvi poros autų ar kojinių. Be to, buvo išduodamas rankšluostis, paklodė, antklodė, du užvalkalai. Pagalvės buvo šiaudinės, o kas turėjo nuosavą plunksnų pagalvę, galėjo ja naudotis. Aprangos dėvėjimo laikas nebuvo nustatytas, todėl ja buvo vilkima, kol susidėvėdavo. Tik visiškai netinkamą aprangą keisdavo nauja. Dėl patalpų ankštumo, baltinių stokos atsirado parazitų.

Aprangos trūko (o turima buvo nevienoda) pirmųjų trijų laidų kariūnams. Iš pradžių, kaip jau minėta, buvo išduodami vokiški, vėliau – angliški rūbai ir avalynė. Jokių išveiginių drabužių nebuvo. 1921 m. pavasarį ketvirtai laidai pirmą kartą iš vietinės medžiagos buvo pasiūti išveiginiai rūbai: munduras ir kelnės, sukūšamos į batus. 1925 m. pradėtos dėvėti ilgos ir išveiginės kelnės, vietoje paprastų batų – auliniai („štibletai“), balti diržai ir baltos pirštinės.

Taigi tuo metu kariūnai turėjo du

aprangos ir avalynės komplektus – tarnybinį, arba kasdienį, ir išveiginį; pakankamai baltinių, vietoje šiaudinio čiužinio – vatinių, vietoje šiaudinės pagalvės – jūrų žolės ar plunksnų pagalvę. Žiemą dar buvo išduodami trumpi kailinukai: raiteliams ir artileristams – su rankovėmis, kitiems – be rankovių.

Maitinimas. 1919 m. kariūnų dienos davinį sudarė: juodos duonos – 500, o 1939 m. – 650 gramų, atitinkamai baltos duonos (prancūziška bandelė) – 300 ir 225, jautienos – 200 ir 410, riebalų – 32 ir 80, miežinių kruopų – 150 ir 30, kvietinių miltų – 150 ir 30, skaldytų žirnių – 120 ir 20, cukraus – 80 ir 75, bulvių – 800 ir 700, daržovių – 500 ir 200, pieno – 200 ir 400, sviesto (1939 m.) – 60, sūrio ir dešros (1939 m.) – 60 gramų.

1919 m. maistas kariūnams buvo tiekiamas tris kartus per dieną: pusryčiams – kava su pienu ir balta duona; dviejų patiekalų pietūs – sriuba ir mėsa; vakarienė – kartais mėsos patiekalas, dažniausiai kruopų košė, bulviniai ar miltiniai blynai ir puodelis arbatos. Sviesto nei pusryčiams, nei vakarienei nebuvo.

1939 m. kariūnai buvo maitinami keturis kartus: pusryčiams – kava su pienu, prancūziška bandelė su sviestu ir dešra ar sūriu; pietūs – dviejų patiekalų, šventadieniai – trijų; pavakariams – puodelis pieno ir pusė prancūziškos bandelės; vakarienei – dažniausiai mėsos patiekalas (karštas), arbata ir duona su sviestu.

Pašalpos. Kariūnams, baigusiems

Karo mokyklą ir įgijusiems j. ltn. laipsnį, buvo skiriama 1 500 auksinų „apmūdiravimo“ pašalpa. Iš šios pašalpos jie turėjo įsigyti (pasisiūdinti ar nusipirkti) viršutinius rūbus, batus, būtinus skalbinius ir kitus reikmenis.

Vėliau jie gaudavo 1 500 litų pašalpą, už kurią įsigydavo kepurę, milinę, du mundurus, dvejas viršutines ir ketverias apatines kelnes, porą paprastų ir porą aulinių batų, ketverius apatinius marškinius, keturis rankšluosčius, keturias paklodes, šešias nosines, šešias poras kojinių, antklodę, porą kasdienių ir porą išveiginių pirštinių, diržą, juostą (išveiginę), apsiaustą, planšetę, lagaminą ir kitų smulkių reikmenų. Kiekvienam dar likdavo apie 300–400 litų reikalingiausiems baldams: lovai, staliukui, kelioms kėdėms, įsigyti.

Sanitarija. Karo mokyklos kūrimosi pradžioje buvo tik vienas nuolatinis sanitarijos puskarininkis, etatinio gydytojo nebuvo. Pirmojo dešimtmečio pabaigoje mokykloje dirbo šie etatiniai gydytojai: Šližys, V. Kairiūkštis, Puodžiūnas, Juknevičius, Mongirdas, Šileika, Stončius, Garonas, Matulionis, Leščiuokaitis, Petraitis, nuo 1928 m. – Janulionis, nuo 1932 m. – jaun. gyd. Kazakevičius. Antrajame dešimtmetyje, padidėjus kariūnų ir aspirantų skaičiui, padaugėjo ir sanitarijos personalo: buvo paskirtas antras gydytojas ir keturi sanitarijos puskarininkiai. Prie mokyklos veikė ambulatorija ir dalies liginė, fiziologijos kabinetas.

Kariūnai aspirantai šaudykloje

Bėk, kariūne, bėk!

Kar. Vaidas ŽLABYS

Valstybė suinteresuota, kad piliečiai būtų sveiki, todėl skatina juos rinktis tinkamą gyvenimo būdą. Šiuo tikslu šalyje rengiamos įvairios akcijos, reklamuojama sveikatai naudinga veikla, įvairūs užsiėmimai. Turbūt visi gerai žinome garsiąją frazę „Sveikame kūne – sveika siela“, kuri sveikatą sieja su visu žmogaus gyvenimu, požiūriu į jį. Vienas iš sveikai gyventi skatinančių būdų – bėgimas. Norėčiau atkreipti dėmesį į neseniai vykusius masinius kasmečius renginius – naujametį bėgimą ir bėgimą „Gyvybės ir mirties keliu“.

Pirmiausia, atsitraukus nuo Kūčių stalo ir pilvus ruošiant Naujųjų metų sutikimui, visiems vertinga pramoga ir tradicija galėtų tapti Vilniuje gruodžio 30 dieną rengiamas naujametis bėgimas. Šį sporto renginį daugiau kaip prieš tris dešimtmečius inicijavo bėgikai, pamėgo plaukikai ir orientacininkai, krepšininkai ir lengvaatlečiai. Ne kartą bėgimo trasoje buvo galima sutikti Lietuvos sporto žvaigždžių, pasaulio ir olimpinių čempionų. Nuolatiniais bėgimo dalyviais tapo ir kai kurie žymūs politikai, aktoriai.

Savo jėgas bei kareiviškus batus nutarėme išbandyti ir mes, trys Karo akademijos kariūnai – Artūras Ševeliovas, Tomas Sasnauskas ir Vaidas Žlabys. Bėgimo dalyvių, kurių buvo apie 600, pagrindinė apranga buvo raudonos spalvos, simboliizuojanti Kalėdų Senelio kostiumą. Dėl to jie atrodė labai juokingai ir šventiška. Kadangi ši žiema sniegu nelepino ir aplinkui dar žaliavo žolytė, mūsų žalia kareiviška uniforma nelabai išsiskyrė iš aplinkos. Mes pasirinkome 12 kilometrų distanciją, jaunesniems ir ne tokiems ištvermingiems organizatoriai buvo suteikę galimybę bėgti trumpesnę – 5 kilometrų – atkarpą. Šiame renginyje susipažinome su naujais žmonėmis, susitikome senų pažįstamų, pasidžiaugėme organizatorių įteiktais atminimo medaliais, marškinėliais bei kvietimais apsilankyti Lazdynų laisvalaikio centre. Smagu stebėti ko-

mandinį bėgimą, kai varžantis su kitomis komandomis siekiama aukštų rezultatų. Deja, mes, kariūnai, negalėjome pasidžiaugti stipria Akademijos bėgikų komanda. Akademijai nebuvo nei pasiūlyta jame dalyvauti, nei pateikta kokios nors bėgimą reklamuojančios informacinės medžiagos. Keista, turint omenyje, kad prieš porą metų jame jėgas išbandė ir gerą kariuomenės bei Akademijos vardą garsino ne vienas kariūnas. Beliko tikėtis, kad artimiausiam bėgime dalyvausime gausiau. Būtent taip ir atsitiko. Tiek pat daug civilių ir tikrai daug daugiau kareiviškų batų trypė Vilniaus gatves bėgant Gyvybės ir mirties keliu. Mūsų valdžios atsakingas požiūris pasireiškė tuo, kad buvo parodyta, jog šis tradicinis bėgimas yra labai svarbus. Jam papildomai rengėmės visą savaitę, sukdami ratus Akademijos teritorijoje, kurdami skandutes, garsiai jas skanduodami ir taip pritraukdami aplinkinių namų gyventojų bei praeivių dėmesį.

Sausio 13-ąją visas Kariūnų batalionas susirinko prie Antakalnio kapinių, kuriose palaidoti žuvę laisvės gynėjai, ir ruošėsi bėgimui iki Vilniaus televizijos bokšto – jų žūties vietos.

Stiprus lietus, nuo kurio mūsų uniformos kiaurai peršlapo, nesugadino nuotaikos, bet, priešingai, tik skatino kovingumą ir įžiebė nenumaldomą norą siekti tikslo. Smagu buvo, be savo kolegų bėgikų, matyti ir mūsų aukštesniuosius vadus. Pats bėgimas vyko sklandžiai – trepsėjome „kerzais“, garsiai, kiek išgalėdami, traukėme skandutes, lenkėme kitų dalinių bėgikus. Širdį paglostydavo pakelėse stovinčių žmonių šypsniai ir plojimai. Bėgikų prie televizijos bokšto laukė lauko virtuvės su karšta arbata ir sumuštiniais. Kiekvienas šio bėgimo dalyvis gavo atminimo medalį. Visų nuotaka buvo labai gera, nesijautė jokio nuovargio. Veiduose – plačios šypsenos.

Grįžusiems į Akademiją kariūnams buvo paruošti šventiniai pietūs.

Akademijos sportininkų rezultatai

Fizinio rengimo katedros lektorius
Jonas Andrius GAMULIS

Vasario 17-18 dienomis Trakų rajone vyko Lietuvos orientavimosi sporto slidėmis čempionatas. Jame puikiai pasirodė IV kurso kar. Virginija Jurkutė. Pirmąją varžybų dieną asmeninėje įskaitoje, praleidusi į priekį tik Lietuvos rinktinės sportininkes, kariūnė užėmė aukštą 5-ąją vietą. Dar geriau sekėsi antrąją varžybų dieną. Atstovaudama jungtinei komandai kar. Virginija Jurkutė estafečių varžybose iškovojo bronzos medalį.

Vasario 19–21 dienomis vyko Lietuvos kariuomenės krepšinio čempionato II atrankos turo varžybos. Gripo ir traumų išretintai (dalis kariūnų „rungtyniavo“ Pabradėje) LKA rinktinėi nepavyko šiemet prasimušti į finalinį turnyrą. Sutriuškinę KAM komandą 69:45 kariūnai pralaimėjo į kitą etapą iškopusioms KASP-8, GŠB rinktinėms ir grupėje liko treči.

Vasario 28–kovo 2 dienomis Rukloje vyko kariuomenės salės futbolo čempionato finalinės varžybos. Pažymėtina, kad tai – sparčiai tarp karių populiarėjanti sporto šaka, todėl daliniai suburia labai pajėgias komandas.

Tik po dramatiškos kovos tarp 8 pajėgiausiųjų patekė LKA futbolininkai (mjr. R. Vasiliauskas, kpt. S. Meškys, lekt. A. Nachajus, kariūnai T. Orlovskis, J. Abramikovas, A. Ševeliovas, P. Budrys, R. Žiūkas, D. Antulis, M. Ragauskas ir V. Šaučiūnas) garbingai kovojo finale ir užėmė aukštą 5-ąją vietą. Nugalėtojais tapo Birutės MPB futbolininkai.

Kovo 20–22 d. 9-ajame Lietuvos kariuomenės bokso čempionate dalyvavo per 40 boksininkų, tarp jų geriausias 2006 m. Lietuvos kariuomenės sportininkas, pasaulio kariškių čempionas Jaroslavas Jakšto.

2007 m. Lietuvos kariuomenės bokso čempionais tapo kariūnai Vytenis Bučius, Tadas Gudžiauskas, Rokas Pauliukaitis, Gytis Metlovas. Sidabro medaliais apdovanoti Kazimieras Bogdanas, Paulius Babilas, Robertas Arlauskas, Nerijus Rokanskis, Laimonas Skrebė, Andrius Gamulis. Bronzos medalis įteiktas Artūriui Čiuberkiui.

Komandą į pergalę atvedė puikus specialistas, didžiulį autoritetą tarp kariūnų pelnęs treneris Zinovijus Gricko. Malonu pažymėti, kad pirmą kartą kariuomenės čempionatų istorijoje įvyko moterų parodomoji dvikova. Šioje emocijoje kovoje LKA antrakursė Renata Gudaitė taškais įveikė pirmakursę Simoną Dryžaitę.

Žymus Lietuvos istorikas ir pilietis doc. dr. Romas Batūra

Prof. Antanas TYLA

Žymus, plačiai žinomas viduramžių Lietuvos valstybės istorikas doc. Romas Batūra švenčia savo 70-metį.

Visiems, kas jį pažįsta ir mato jo veržlią laikyseną, sunku patikėti jo kalendariniu amžiumi. Jo, kaip istoriko, mentalitetas gali būti paskatinimas ir jaunam kolegai. Istorijos mokslui paaukota beveik pusė amžiaus. Jis šiam pasirinkimui ruošėsi metodiškai nuo jaunystės metų. Gimęs 1937 m. kovo 15 d. Tauragėje, Lietuvos savanorio karininko šeimoje, dar vaikas būdamas pajuto Lietuvos valstybės netektį ir sovietinės okupacijos raudonąjį terorą. Jau pirmaisiais okupacijos metais tėvas buvo suimtas ir jo šeima daugiau jau nematė. Jis žuvo Vorkutos konclageryje. Grėsminga sovietinė okupacija vertė kilnotis. Gyveno pas tetą mokytoją Veliuonoje, paskui su seserimi Vilniuje. Tiek Veliuonoje, tiek Vilniuje buvo aki-vaizdūs praeities paminklai, kurie traukė savo paslaptingumu, žadino norą kuo daugiau apie juos sužinoti, pažinti, vertinti. Todėl baigęs vidurinę mokyklą jis nesvyruodamas pasirinko istorijos studijas Vilniaus universitete. Vadovavo istorikų būreliui.

Prof. Juozas Jurginis, pastebėjęs jo neeilinį domėjimąsi senosios Lietuvos valstybės raiška, pakvietė į Istorijos institutą. Pamenu, kai 1960 m. rudenį profesorius jį mums pristatė. Tuomet pastebėjau, kad naujasis kolega neklausinėjo, ką čia reikėtų tyrinėti, ir jau turėjo aiškiai apibrėžtą domėjimosi ir tyrimo objektą – Lietuvos karą su Vokiečių ordinu ir totoriais, Lietuvos pilių ir gynybos sistemą. Iš karto jis įsitraukė į prof. J. Jurginio organizuojamą leidinį „Lietuvių karas su kryžiuočiais“ (1964). Ilgainiui susiformavo jo plati tyrimų kryptis – Lietuvos pasipriešinimas agresijai ir kova už valstybės politinę egzistenciją bei Lietuvos tarptautinis vaidmuo XIII–XV a. Dėsniniai išsirutuliojo gretimos kryptys: 1. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės karyba. 2. Senoji Lietuvos kultūra. 3. Lietuvos kultūros paveldas ir jo paminklai. Lokalinėse monografijose ir kituose leidiniuose pasirodė nuo jo mokslinio darbo pradžios iki šių

dienų skelbiamos studijos apie Vilniaus, Linkmenų, Užpalių, Birštono, Varėnos, Drūkšių, Merkinės, Dubingių, Veliuonos, Pieštuvės, Medininkų piliis, pilių regionus, gynybines sistemas. Jis nuolat kaupė apie jas žvalgomąją medžiagą. Romas buvo nenuilstantis ekskursijų po istorines vietas organizatorius. Teko ne kartą būti bendrakeleiviu po Lietuvą, Karaliaučiaus kraštą, Gudiją, Latviją. Pakeliui pasitaikiusį piliakalnį jis būtinai apmatuodavo, nubraižydavo. Tuo tikslu jis dalyvaudavo archeologų rengiamose žvalgomosiose ekspedicijose. Jis jau tuomet parengė originalų, chrestomatiniu tapusį Lietuvos pilių XIII–XV a. žemėlapi, o pilių tyrimus jis periodiškai toliau plėtoja. Būtų labai gražu, jei istorikų bendrija (tikiuosi, kad tokia yra) ar tos mokslo ir studijų institucijos, kuriose jis dirbo ir tebedirba, surinktų bei išleistų R. Batūros pilių ir gynybinių sistemų studijas atskira knyga.

Plėtodamas pasirinktos krypties tyrimus, doc. R. Batūra skelbė sintetines studijas ir svarbius viduramžių istorijos šaltinius. Tuo metu negyvenusiems žmonėms reikia priminti, kad R. Batūros problematika, susijusi su lietuvių herojiška kova už savo valstybę, buvo pavojinga sovietiniam okupaciniam režimui, nes žadino patriotiškumą ir stiprino valstybinę savimonę. R. Batūra kartu su V. Pašuta parengė sintetinį darbą „Lietuvių kultūros istorija (iki XVI a. vidurio)“, autorinę monografiją „Lietuva tautų kovoje prieš Aukso ordą. Nuo Batu antplūdžio iki mūsų prie Mėlynųjų Vandenių“ (1975). Jis paskelbė svarbų karo su kryžiuočiais šaltinį „Petras Dusburgietis. Prūsijos žemės kronika“ (1985). Neseniai išleistas naujas, iliustruotas šios knygos leidimas su R. Batūros įvadu „Teutonų-Kryžiuočių ordinas ir Prūsijos užgrobimas. Senovės prūsų laisvės kova (1231–1283)“. Prieš porą metų pasirodė nauja jo studija „Lietuvos pergalė Šiaulių (Saulės) mūšyje 1236 m.“ (2005). Doc. R. Batūra dėstė Vilniaus universitete, buvo ilgametis Vilniaus pedagoginio universiteto pedagogas, kur dėstė Lietuvos istorijos iki XVI a., Mažosios Lietuvos istorijos, Kultūros paveldo, Istorinės

rekreacijos, Karybos raidos iki XVI a. vidurio kursas, kartu su studentais lankė istorines vietas, supažindina ir ugdo pagarbą Lietuvos valstybiniam ir kultūriniam paveldui. Jis pats išaiškino kelių istorinių paminklų vietas, Vilniaus pilių rezervato ribas, Herkaus Manto žuvimo vietą Norkyčiuose. Dalyvauja Valdovų rūmų atstatymo ekspertizės darbuose. Pastaruoju metu jis dėsto ir dirba mokslinį darbą Gen. Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje.

Doc. R. Batūros kompetencija, energija, jo nuolatinis veržlumas neišsitenka vien didaktikoje. Jis 5 metus vadovavo Lietuvos kultūros ministerijos Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybai. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, jis yra aktyvus Lietuvos Respublikos valstybės pilietis, pats dalyvauja Lietuvos kultūrinio identiteto plėtroje. 1993–2001 m. buvo išrinktas Lietuvos Sąjūdžio pirmininku, padėjo Lietuvos visuomenei išsivaduoti iš sovietinio mentaliteto, ugdė lietuvių tautos pilietinę savimonę, išleido Lietuvos Sąjūdžio spaudos rinkinį. Jis prisidėjo prie Lietuvos partizanų kovų su

sovietiniais okupantais tyrimo, šias kovas įtraukė į savo edukacinę programą.

Kaip istorikas R. Batūra jaučia atsakomybę už tyrimų mokslinę analizę, toleranciją mūsų protėvių politiniam ir kultūriniam mentalitetui. Jam svetimas pastaruoju metu klestintis cinizmas, savinieka. Istorikas dr. Deimantas Karvelis minint R. Batūros ankstesnį jubiliejų rašė: „Ne apie kiekvieną istoriką amžininkai galėtų ištarti – yra garbingas ne tik moksliniais tyrinėjimais, bet ir kaip pilietis“. Tai objektyvus ir taiklus doc. R. Batūros įvertinimas. Kiekvienai mokslo institucijai yra garbė turėti tokį pedagogą ir tyrinėtoją. Reikia pažymėti, kad pasikendęs pedagogo ir piliečio darbuose R. Batūra nesizavėjo mokslinių laipsnių ir pedagoginių vardų formalumais, kiti juo nepasirūpino.

Jubiliejaus proga telieka palinkėti doc. R. Batūrai sveikatos ir toliau sėkmingai tirti senosios Lietuvos istoriją ir jos sąsajas su naujųjų laikų lietuvių tautos valstybiniu gyvenimu, ugdyti sąmoningą pilietinę jaunąją Lietuvos kartą.

Straipsnis perspausdintas iš „Lietuvos aidas“, 2007 m. kovo 15 d., Nr. 60

APDOVANOTI

mjr. Vidas Šilaika – už asmeninius nuopelnus ir pavyzdinę tarnybą krašto apsaugos sistemoje, profesionalumą bei iniciatyvą Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga Lietuvos kariuomenės medaliu „Už nuopelnus“

mjr. Marius Kugauda, kpt. Rimvydas Adomavičius – už ypatingus asmeninius nuopelnus plėtojant bei stiprinant Lietuvos kariuomenę, pavyzdinę tarnybą krašto apsaugos sistemoje ir profesionalumą Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos proga Lietuvos kariuomenės medaliu „Už nuopelnus“

j. psk. Sergejus Korkinas – už pavyzdinę tarnybą, pasiaukojimą ir asmeninę indėlį vykdant tarptautinių operacijų užduotis Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos medaliu „Už tarptautines operacijas“

j. psk. Rimantas Kariniauskas, vrš. Arūnas Tveraga, srž. Darius Jurkevičius – Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga už profesionalumą, mokėjimą racionaliai ir sumaniai atlikti savo pareigas, nepriekaištingą tarnybą krašto apsaugos sistemoje Lietuvos kariuomenės pajėgų medaliu „Už pavyzdinę tarnybą“

mjr. Raimondas Ivanauskas, kpt. Darius Meilūnas, kpt. Alvydas Žilinskas – Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga už nepriekaištingą ir stropią tarnybą, iniciatyvumą ir profesionalumą krašto apsaugos ministro padėka

vrš. Vygantas Grigaliūnas, vyr. srž. Rimas Rodis – už pavyzdinę tarnybą krašto apsaugos sistemoje, profesionalumą bei iniciatyvą Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga Lietuvos kariuomenės vado padėkos raštu

Nauji Akademijos darbuotojų leidiniai

Eduardas Jančauskas.
Valstybės darbo rinkos politika. Studijų metodika.
V., 2006, 58 p.

Transporto vadybos problemos Lietuvoje.
2006 m. gegužės 30 d. mokslinės konferencijos medžiaga. Ats. redaktorius Juozas Baublys. V., 2006, 160 p.

Jurgis Norgėla. **Naujųjų laikų kariniai konfliktai 1945–1991 m.** Mokomoji knyga. V., 2006, 104 p.

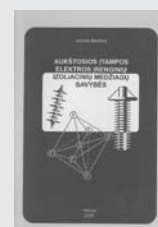
Gediminas Vitkus. **Diplomatinė aporija: tarptautinė Lietuvos ir Rusijos santykių normalizacijos perspektyva.** Monografija. V.: Vilniaus universiteto leidykla, 2006, 216 p.

Juozas Vijeikis. **Įmonių valdymas.** Mokomoji knyga. V., 2007, 142 p.

Juozas Baublys. **Aukštosios įtampos elektros įrenginių izoliacinių medžiagų savybės.** Knyga parengta AB „Lietuvos energija“ užsakyimu. V., 2007, 308 p.

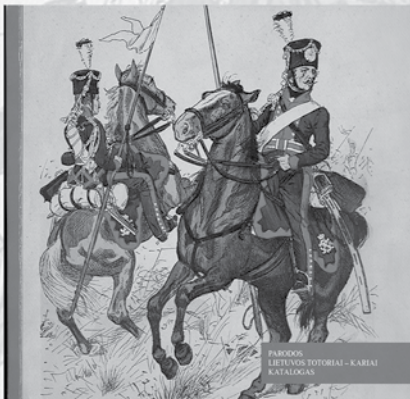
Transporto inžinerinės vadybos specialybės praktikos nuostatai. Parengė Aušrius Juozapavičius ir Mikas Sabaitis. V., 2007, 18 p.

Vytauto Didžiojo karo muziejus kviečia apsilankyti parodoje

„Lietuvos totoriai – kariai“

Lietuvos valstybė rengiasi švęsti savo egzistavimo tūkstantmetį. Taip lėmė istorija, kad Lietuvos valstybėje kartu su lietuviais gyveno baltarusiai, rusai, lenkai, žydai, karaimai, totoriai. Visi jie labai praturtino Lietuvos istoriją,

kultūrinį ir karinį paveldą.

Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje nuo Vytauto Didžiojo valdymo laikotarpio ypač išsiskyrė Lietuvos totoriai, įnešę svarų indėlį į Lietuvos kariuomenės istoriją, karo meną. Jie nuolat sudarydavo stambius nacionalinius kovinius dalinius ir dalyvaudavo karuose, saugodavo LDK sienas. Lietuvos totoriai gerbė valstybę, kuriai tarnavo. Tai liudija prašymas, rašytas 1520 m. valdovui Žygimantui Senajam: „Neturim šviesiausio atminimo Vytauto! Jis nevertė mūsų užmiršti Pranašo, ir mes, kreipdami savo akis į šventąsias vietas (Meką ir Mediną), kar-

tojame jo vardą kaip savo kalifų vardus. Prisiekiame savo kardais, kad mylime lietuvius. Kare jie paėmė mus į nelaisvę, bet įžengusiems į šias žemes pasakė, kad šis smėlis, šis vanduo ir šie medžiai yra mūsų visų. Jis (Vytautas) žinomas mūsų vaikams, o prie sūriųjų vandenių (Kryme) ir kipčiakai žino, kad Jūsų krašte nesame svetimšaliai.“

Vytauto Didžiojo karo muziejaus darbuotojai, vertindami Lietuvos totorių nuopelnus Lietuvai, pristato visuomenei parodą „Lietuvos totoriai – kariai“. Ši paroda parengta kartu su Lietuvos nacionaliniu muziejumi ir Lietuvos totorių bendruomenių sąjunga. Parodoje eksponuojama žymiausių Lietuvos totorių dalinių vadų heraldika, ginkluotė, totorių karininkų ir karių asmeniniai daiktai, karinės vėliavos ir religinė atributika,

fotonuotraukos, meno kūriniai, Lietuvos valdovų korespondencija, liudijanti, kad totoriai kariai tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Paroda apima laikotarpį nuo Vytauto Didžiojo laikų iki šių dienų.

Parengtas ir parodos katalogas. Jo tikslas – supažindinti lankytojus su parodos tematika, eksponatais, atspindinčiais Lietuvos totorių karinę veiklą, ginkluotę nuo Vytauto Didžiojo iki šių laikų, nes šiandien Lietuvos totorių vaikčiai sėkmingai tarnauja dabartinės Lietuvos kariuomenėje, dalyvauja karinėse misijose.

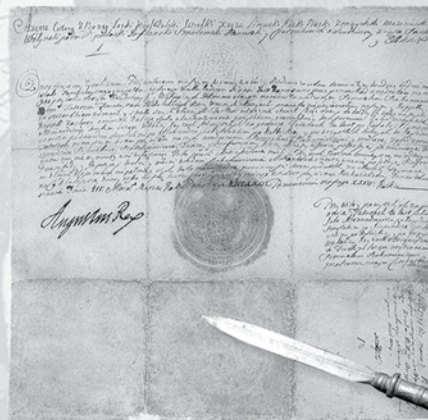
Paroda veiks iki lapkričio mėnesio. Muziejus visus kviečia joje apsilankyti.

„Kariūno“ informacija

Kaltinė ietis.
Turkija. 1750 m.
Kotas – medinis.
Antgalis – metalinis, puoštas rytietišku ornamentu

XVI-XVII a. plieniniai grandininiai šarvai, sudaryti iš 8-9 mm skersmens plieninių žiedų. Per kiekvieną žiedą pernerti keturi žiedai

1731 m. kovo 3 d. dokumentas, liudijantis, kad Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Augustas II už pasižymėjimą karo tarnyboje totoriui Samueliui Šagūnevičiui, lengvosios kavalerijos „draugui“, Trakų vaivadijoje, Raižių apylinkėse, dovanoja žemės

Kronika

Parengė Eglė TRATAITĖ

Sausio 3 d. pasirašyta VGTU ir LKA sutartis dėl bendradarbiavimo rengiant aviacijos specialistus, tarnausiančius Lietuvos kariuomenėje.

Sausio 8 d. prasidėjo nuotolinio mokymo logistikos karininkų baziniai kursai.

Sausio 8 d. prasidėjo tarptautiniai anglų kalbos kursai.

Sausio 8 d. prasidėjo vadų ir vyresniųjų štabo karininkų kursai.

Sausio 12 d. vyko Sausio 13-osios minėjimas.

Sausio 15 d. prasidėjo nuotolinio mokymo RIS karininkų baziniai kursai.

Vasario 10 d. – Atvirų durų diena.

Vasario 15 d. vyko iškilmingas

Valstybės atkūrimo dienos minėjimas.

Vasario 21 d. vyko KOP orkestro jubiliejinis koncertas.

Vasario 26 d. prasidėjo KOP vadų ir vyresniųjų štabo karininkų kursai.

Vasario 28 d. vyko ansamblio „Vilnija“ koncertas.

Kovo 1 d. vyko J. Gečo paskaita „ Afganistanas vakar, šiandien ir rytoj“.

Kovo 9 d. vyko iškilmingas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos minėjimas.

Kovo 14 d. surengtas leidinio „Karo meno istorijos tyrimo metodika“ pristatymas.

Kovo 15 d. vyko Lietuvos universitetų rektorių konferencija.

Kovo 15 d. Akademijoje lankėsi JAV karinių oro pajėgų akademijos kadetai.

Kovo 15-16 d. vyko Latvijos karininkų vizitas.

Kovo 16 d. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su paramos vaikams centru „BBBS“.

Kovo 20 d. vyko Austrijos kariuomenės vado vizitas.

Kovo 21 d. vyko paskaita „Susitaikymo sakramentas“.

Kovo 22-23 d. surengta fotoparoda „Baltijos valstybių karinis bendradarbiavimas“.

Kovo 28 d. vyko meno kolektyvo „Guostė“ koncertas.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Studentų (kariūnų, karininkų klausytojų ir klausytojų)* priėmimo 2007 m. taisyklės

I. PAGRINDINĖS STUDIJOS

Krašto apsaugos ministras kasmetiniu įsakymu nustato priėmimą į visų pakopų studijų programas ir priimamųjų skaičių į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos (toliau – Akademija) Studentų (kariūnų, karininkų klausytojų ir klausytojų) priėmimo 2007 m. taisyklėse (toliau – Taisyklės) nurodytų studijų programų dienes ir neakivaizdines studijas. Studijos Akademijoje organizuojamos derinant karinio rengimo ir universitetinių studijų programas.

1. Studijų programos.

Valstybinis kodas	Studijų programa	Mokymosi forma ir trukmė (m.)	Suteikiama kvalifikacija
		D	
1	2	3	4
61203S201	Personalo vadyba	4	viešojo administravimo bakalauras
61202S101	Tarptautiniai santykiai	4	politikos mokslų bakalauras
61203S101	Transporto inžinerijos vadyba	4	vadybos ir verslo administravimo bakalauras
61203T101	Orlaivių pilotavimas ¹	5	inžinierius
61203T102	Skrydžių valdymas ¹	5	inžinierius
61209T101	Aviacinė mechanika ¹	4	mechanikos inžinerijos bakalauras
61201T201	Elektronikos inžinerija ¹	4	elektronikos inžinerijos bakalauras
61201T101	Automatika ir valdymas (aviaciniai elektros įrenginiai) ¹	4	elektros inžinerijos bakalauras

Santrumpos: D – dienos studijos.

* Kariūnai ir karininkai klausytojai – kariai, studijuojantys dieniame skyriuje. Klausytojai – kariai, studijuojantys Neakivaizdinių studijų ir kvalifikacijos kėlimo kursų skyriuje, magistrantūroje, kapitonų ar kituose kursuose.

¹ Į šias programas priimama remiantis Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto 2007 m. sausio 3 d. pasirašyta sutartimi Nr. B-2 (žr. <http://www.lka.lt>). Baigusieji studijas tęs tarnybą Karinėse oro pajėgose (KOP) atitinkamai pagal įgytą kvalifikaciją.

2. Konkursinių eilių sudarymo principai.

Konkurse dalyvauja tik Lietuvos Respublikos piliečiai, neteisti už tyčinius nusikaltimus, kurių veiksmas nėra apribotas teismo ir kuriems įstatymais netaikomi apribojimai įstatymų nustatyta tvarka būti priimtiems į valstybės tarnautojo pareigas, išlaikę atrankos (profesinio tinkamumo) testą (žr. 3 punktą), karo medicinos ekspertizės komisijos pripažinti tinkamais mokytis Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje ir ne vyresni kaip 23 metų, o atlikę (atliekantys) privalomąją pradinę karo tarnybą – ne vyresni kaip 25 metų.

2.1. Konkursinio balo sandara.

Prašyme nurodomas kodas	Studijų programos arba programų grupės	Brandos egzaminai	Egzaminų pažymių svertiniai koeficientai	Mokomieji dalykai	Mokomųjų dalykų metinių pažymių svertiniai koeficientai		
1	2	3	4	5	6		
346	Personalo vadyba	Matematika	0,45	Matematika	0,04		
		Užsienio kalba	0,25	Užsienio kalba	0,04		
		Lietuvių kalba (testas)	0,15	Lietuvių kalba	0,04		
		Profesinio tinkamumo testas (LKA)**	0,00	Istorija	0,03		
419	Tarptautiniai santykiai	Istorija	0,45	Istorija	0,04		
		Užsienio kalba	0,25	Užsienio kalba	0,04		
		Lietuvių kalba (testas)	0,15	Lietuvių kalba	0,04		
		Profesinio tinkamumo testas (LKA)**	0,00	Matematika	0,03		
435	Transporto inžinerijos vadyba	Matematika	0,45	Matematika	0,04		
		Užsienio kalba	0,25	Užsienio kalba	0,04		
		Lietuvių kalba (testas)	0,15	Lietuvių kalba	0,04		
		Profesinio tinkamumo testas (LKA)**	0,00	Istorija	0,03		
922	Orlaivių pilotavimas	Matematika	0,50	Užsienio kalba	0,15		
923	Skrydžių valdymas	Lietuvių kalba (testas)	0,20				
		Fizika	0,15				
		Fizinio pajėgumo testas (VG TU)***	0,00				
		Profesinio tinkamumo testas (VG TU)***	0,00				
920	Aviacinė mechanika	Matematika	0,50	Užsienio kalba	0,15		
921	Elektronikos inžinerija					Lietuvių kalba (testas)	0,20
						Fizika	0,15
919	Automatika ir valdymas (aviaciniai elektros įrenginiai)	Profesinio tinkamumo testas (LKA)**	0,00				

Pastabos:

Konkurse gali dalyvauti ir tie stojantieji, kurie neturi nurodyto brandos egzamino pažymio arba metinio pažymio, tuomet įrašomas 0. Jei užsienio kalbos yra keli pažymiai, imamas palankiausias stojančiajam, tačiau brandos egzaminas ir metinis pažymys turi būti tos pačios užsienio kalbos.

Testų įvertinimai į konkursinį balą neįskaičiuojami, testai turi būti išlaikyti teigiamai.

** Informacija apie profesinio tinkamumo testą teikiama tel. 8~5 212 70 92, interneto svetainėje <http://www.lka.lt>

*** Informacija apie fizinio pajėgumo ir profesinio tinkamumo testus teikiama tel. 8~5 2744949, 8~5 274 50 10, interneto svetainėje <http://www.vgtu.lt>

2.1.1. Konkursinių mokomųjų dalykų egzaminų pažymių (balų) ir metinių pažymių perskaičiavimas.

Žr. Bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštųjų mokyklų pagrindines ir vientišąsias studijas 2007 metais taisyklių bendrąsias nuostatas.

2.1.2. Konkursinio balo formulė, papildomi balai.

Konkursinis balas (KB) apskaičiuojamas susumuojant konkursinių mokomųjų dalykų brandos egzaminų ir metinius perskaičiuotus pažymius, padaugintus iš svertinių koeficientų, ir papildomus balus.

$$KB = \sum_{i=1}^n (KBE_i \cdot ESK_i) + \sum_{i=1}^m (KMP_i \cdot MSK_i) + \sum_{i=1}^l PB_i$$

čia: KBE_i – i -ojo konkursinio brandos egzamino perskaičiuotas pažymys

ESK_i – i -ojo konkursinio brandos egzamino svertinis koeficientas

KMP_i – i -ojo konkursinio dalyko perskaičiuotas metinis pažymys

MSK_i – i -ojo metinio dalyko svertinis koeficientas

PB_i – i -ojo papildomo balo vertinimas

n – konkursinių brandos egzaminų skaičius

m – konkursinių metinių pažymių skaičius

l – papildomai skiriamų balų skaičius

Stojantiesiems į bet kurių studijų programą 11–12 klasių tarptautinių matematikos, fizikos, informatikos olimpiadų ir anglų kalbos debatų 1–3 vietų laimėtojams prie konkursinio balo pridedama 3,0 balai.

11–12 klasių Baltijos šalių informatikos ir vokiečių kalbos olimpiadų 1–3 vietų laimėtojams prie konkursinio balo pridedama 2,0 balai.

Respublikinių matematikos, informatikos, fizikos, istorijos, lietuvių kalbos, prancūzų ir vokiečių kalbų olimpiadų ir anglų kalbos debatų 1–3 vietų laimėtojams prie konkursinio balo pridedama 1,0 balas.

Aukštesniųjų studijų programų absolventams prie konkursinio balo pridedama 0,4 balo, neuniversitetinių studijų programų absolventams – 0,6 balo.

Atlikusiems privalomąją pradinę karo tarnybą prie konkursinio balo pridedama 4,0 balai.

Atliekantiems privalomąją pradinę karo tarnybą – 3,0 balai.

Kariams savanoriams pridedama 2,0 balai.

Jauniesiems šauliams, baigusiems jaunųjų šaulių vadų ir instruktorių kursus, pateikusiems Šaulių sąjungos rekomendaciją, – 1,0 balas.

Jauniesiems šauliams, pateikusiems Šaulių sąjungos rekomendaciją, – 0,5 balo.

Dalyvavusiems (-ioms) JT, NATO, ES, ESBO ir kitų organizacijų ir (ar) valstybių vadovaujamuose tarptautinėse operacijose (tarptautinėse krizių valdymo operacijose), prie konkursinio balo pridedami 2 balai.

2.2. Pirmenybė surinkus vienodą balų skaičių.

Jei surinktas vienodas balų skaičius, pirmenybė prioriteto tvarka teikiama stojantiesiems:

- kurių brandos egzaminų pažymių, padaugintų iš svertinių koeficientų, suma yra didesnė;
- kurių brandos egzaminų pažymys, kuriam taikomas didžiausias svertinis koeficientas, yra didesnis.

3. Priėmimas.

Priėmimo procedūros	Datos ir terminai
	Dieninės studijos
1	2
Registracija atrankai (profesinio tinkamumo testui(LKA) ²)	2006 10 02 – 2007 06 22
Atranka (profesinio tinkamumo testas (LKA))	2006 10 02 – 2007 07 13
Apeliacijų dėl atrankos (profesinio tinkamumo testo (LKA) priėmimas)	Per vieną darbo dieną po testo rezultatų gavimo (bet ne vėliau kaip 2007 07 11)
Apeliacijų dėl atrankos (profesinio tinkamumo testo (LKA) nagrinėjimas Apeliacijų dėl atrankos (profesinio tinkamumo testo (LKA) rezultatų skelbimas)	Per vieną darbo dieną po apeliacijos pateikimo
Profesinio tinkamumo testas VGTU ³	2007 m. kovo 31 d., balandžio 28 d., gegužės 26 d. (registruotis telefonu (8~5) 274 49 49) ir 2007 06 28 – 2007 07 10
Fizinio pajėgumo testas VGTU ³	2007 06 28 – 2007 07 10
Informacija apie likusias laisvas vietas	nėra
Priėmimo komisijų posėdžiai	2007 07 27 10 val. (dalyvavimas būtinas)
Studijų pradžia	2007 07 30, 8 val.

²Registruotis atrankai (profesinio tinkamumo testui) tel. (8~5) 212 70 92. Nedalyvavę atrankoje arba gavę neigiamą atrankos (profesinio tinkamumo testo) rezultatą konkurse nedalyvauja.

³Stojant į orlaivių pilotavimo ir skrydžių valdymo studijų programas sveikatos pažymėjimą pateikti atvykstant į profesinio tinkamumo testą. Dėl sveikatos pažymėjimo teirautis ir registruotis 2007 m. kovo 1 – birželio 30 d. Vilniaus universitetinėje Antakalnio ligoninėje, Antakalnio g. 124, 4 kab., Vilnius, tel (8~5) 274 38 42. Neatlikę profesinio tinkamumo testo arba gavę neigiamą rezultatą konkurse nedalyvauja. Informacija apie fizinio pajėgumo ir profesinio tinkamumo testą tel. 8~5 2744949, 8~5 274 50 10, interneto svetainėje <http://www.vgtu.lt>.

4. Reikalingi dokumentai.

Pateikiant prašymą	Registruojant dokumentus	[forminant priėmimą
1	2	3
Pagrindiniai dokumentai, žr. Bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštųjų mokyklų pagrindines ir vientišąsias studijas 2007 metais taisyklių bendrąsias nuostatas		
Papildomi dokumentai		
	- pažymos apie perlaikytus ir papildomai laikytus brandos egzaminus arba notaro patvirtintų šių dokumentų kopijos (parodyti); - diplomas (jei baigta aukštoji arba aukštesnioji mokykla) arba notaro patvirtinta šio dokumento kopija (parodyti); - Nacionalinio egzaminų centro pažyma apie 1999 metais laikytus valstybinius brandos egzaminus šimtabale vertinimo sistema arba notaro patvirtinta jos kopija (parodyti); - Nacionalinio egzaminų centro pažymėjimas apie 2001 m. laikyto valstybinio lietuvių kalbos (gimtiosios) brandos egzamino testo įvertinimą šimtabale sistema arba notaro patvirtinta kopija (parodyti); - dokumento, tvirtinančio pavardės keitimą, jeigu ne visi pateikiami dokumentai yra ta pačia pavarde, kopija; - karo medicinos ekspertizės komisijos išduota sveikatos būklės pažyma (KMEK)⁴ (tel.: 8~37 204619, 8~37 330616 Kaune, 8~5 2336747 Vilniuje, 8~45 594336 Panevėžyje, 8~46 412654 Klaipėdoje); - sveikatos pažymėjimas⁵, išduotas Civilinės aviacijos administracijos Aviacijos medicinos skyriuje (Rodūnios kelias 2-402); - Akademijos Atrankos centro išduota pažyma apie atrankos rezultatus⁶ (Šilo g. 5A, Vilnius); - Šauktinio arba karinis liudijimas arba kario savanorio pažymėjimas; - Jaunojo šaulio pažymėjimas arba šaulio instruktoriaus pažymėjimas	- pažyma apie perlaikytus ir papildomai laikytus brandos egzaminus; - Nacionalinio egzaminų centro pažyma apie 1999 m. laikytus valstybinius brandos egzaminus su jų įvertinimais šimtabale sistema; - socialinio draudimo pažymėjimas (jei iki stojimo į Akademiją dirbo)

⁴ Stojant į orlaivių pilotavimo ir skrydžių valdymo studijų programas dėl siuntimo į KMEK ir KAMEK (Karo aviacijos medicinos ekspertizės komisija) kreiptis LKA (Šilo g. 5A, tel.: (8~5) 212 70 92)

⁵ Stojant į orlaivių pilotavimo ir skrydžių valdymo studijų programas sveikatos pažymėjimą pateikti atvykstant į profesinio tinkamumo testą. Dėl sveikatos pažymėjimo teirautis ir registruotis 2007 m. kovo 1 – birželio 30 d. Vilniaus universitetinėje Antakalnio ligoninėje, Antakalnio g. 124, 4 kab., Vilnius, tel (8~5) 274 38 42. Informacija apie fizinio pajėgumo ir profesinio tinkamumo testą tel. 8~5 2744949, 8~5 274 50 10, interneto svetainėje <http://www.vgtu.lt>.

⁶ išskyrus į orlaivių pilotavimo ir skrydžių valdymo studijų programas.

5. Stojamoji studijų įmoka.

Nėra

6. Metinė studijų kaina.

Studijos Akademijoje visiškai finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų.

7. Atvirų durų dienos.

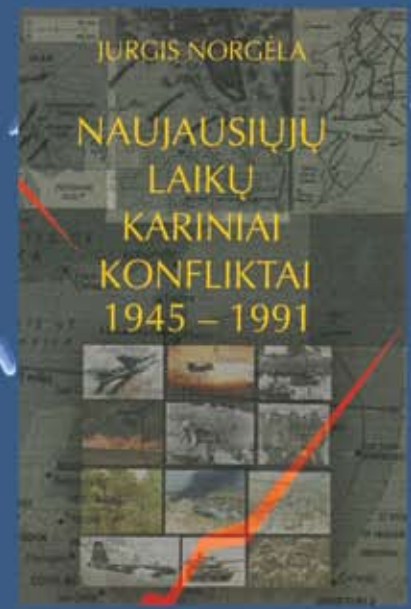
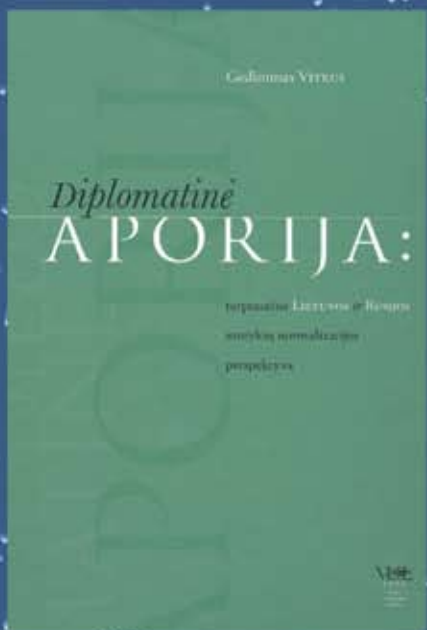
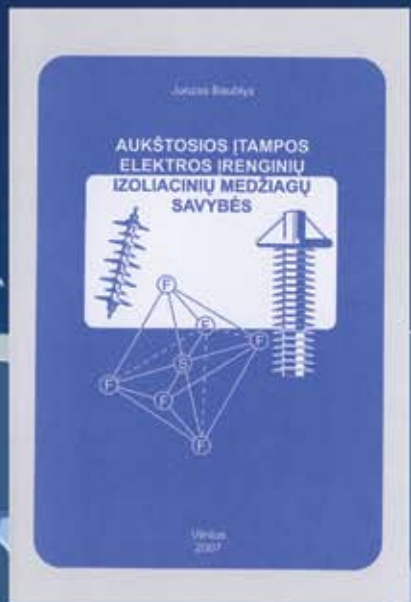
Fakultetas arba padalinys	Adresas	Patalpa	Data	Laikas
1	2	3	4	5
Lietuvos karo akademija	Šilo g. 5A, Vilnius	201 auditorija	2007 02 10	10.00-16.00
Vilniaus Gedimino technikos universitetas	Saulėtekio al. 11, Vilnius	03 auditorija	2006 11 18	11 val.
Vilniaus Gedimino technikos universitetas	Saulėtekio al. 11, Vilnius	03 auditorija	2006 12 29	11 val.
Vilniaus Gedimino technikos universitetas	Saulėtekio al. 11, Vilnius	03 auditorija	2007 03 31	11 val.

8. Priėmimo komisijos adresai ir telefonai.

Šilo g. 5A, administracinis korpusas, LKA priėmimo komisija, 316 kab., Vilnius, tel. 8~5 212 73 78, 8~5 210 35 97
VGTU Saulėtekio rūmai, Centrinis korpusas, 204a kab., Saulėtekio al. 11, LT-10223 Vilnius, tel.: 8~5 2744949, 8~5 2745010

9. Kita informacija.

Visais Taisyklėse nenumatytais atvejais sprendimus priima krašto apsaugos ministro įsakymu paskirta priėmimo komisija. Visa informacija apie asmenų, įgijusių išsilavinimą užsienyje, priėmimo tvarką pateikta Taisyklių priede.

Naujos knygos

